ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 11 ● LETO: XXX

JESENICE, DNE 19. MARCA 1981

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Jože Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

Z graditvijo socialistične samoupravne družbe si ne prizadevamo, da bi uresničili nekakšne nedosegljive, nestvarne cilje in naloge, temveč želimo, da človek sam sebi zagotavlja življenjske razmere, ki ustrezajo stopnji družbenega in materialnega razvoja, da vsestransko razvija ustvarjalne sposobnosti in da resnično živi kot človeško bitje.

Razumljivo je, da ne trdimo, da v našem sistemu vse deluje neoporečeno in da so tam, kjer smo stvari uredili z ustavo, vsi problemi rešeni tudi že v praksi. Ob sprejemu ustave, zakona o združenem delu in ob drugih priložnostih sem govoril, da pravno urejanje družbenih odnosov samo po sebi ne daje tudi dokončnih rešitev. Zavedali smo se, da proces uresničevanja ustave in zakona ne bo potekal lahko, brez težav in odporov. Težave so predvsem v še premalo razviti materialni osnovi družbe, v pomanjkanju izkušenj, zadrževanju stare prakse pa v idejnem zaostajanju dela delovnih ljudi, tudi komunistov. Tu so še vedno tudi odpori raznih protisamoupravnih sil . . .

Seveda ne smemo dovoljevati niti lastnih pomanjkljivosti in slabosti. Prizadevati si moramo, da jih bo čim manj in da jih bomo kar najhitreje odpravljali. Toliko prej, ker se samoupravnemu sistemu pogosto pripisujejo slabosti, ki v bistvu nastajajo zaradi naše nedoslednosti pri izvajanju sistema. Te slabosti bomo najhitreje odpravili z ustvarjalno akcijo vseh delovnih ljudi. Za uresničevanje takšnega cilja je delegatski sistem pot in sredstvo . . .

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ

V FEBRUARJU NEKOLIKO BOLJŠI DELOVNI REZULTATI

Delovni rezultati v proizvodnih temeljnih organizacijah so se v februarju, v primerjavi z januarjem, nekoliko izboljšali. Pri skupni proizvodnji smo dosegli 96,1 % in pri gotovi 94,9 % z operativnim programom predvidene količine. Tudi realizacija kvalitetnega asortimenta je bila dobra. Iz tujih virov smo dobili 9.213 ton raznih polproizvodov, kar je znatno več, kot v januarju.

TOZD PLAVŽ

Na obeh plavžih so v februarju obratovali zelo dobro in so za 7,4 % presegli načrtovano skupno količino grodlja. K temu delovnemu rezultatu je pripomogel tudi vsip železove rude z visoko vsebnostjo železa. Poraba koksa je bila v plavžu štev. 2, zaradi slabega stanja obzidave, višja.

TOZD JEKLARNA

Obe jeklarni v februarju nista dosegli načrtovane količine surovega jekla. V martinarni, ki je s 95,1 % nekoliko manj zaostala za načrtom kot elektro jeklarna, so bile glavne težave v pomanjkanju delavcev in vzdrževalnih zastojih na livnih žerjavih. V elektro jeklarni je bil glavni vzrok za 93,6 % izpolnitve načrta 44 ur zastoja zaradi redukcije električne energije, poleg tega pa je bilo še več manjših okvar na napravah.

Izpolnjevanje količinskega programa je bilo v primerjavi z januarjem v martinarni skoraj enako s 94,4 % (94,7 %), medtem ko je bilo v

(Nadaljevanje na 10. strani)

OSEBNI DOHODEK IN MAJHNO ŠTEVILO PLAČANIH UR

Februar je mesec z najmanj delovnih dni tako za tiste, ki delajo v prekinjenem sistemu dela kakor tudi za delavce v neprekinjenem sistemu dela. Za prve je trajal redni delovni čas 176 ur, medtem, ko so v neprekinjenem sistemu dela imeli različen delovni čas glede na turnus. Njihov redni delovni čas je znašal od 160 do 176 ur.

V neprekinjenem sistemu dela obstaja precejšnja verjetnost, da delavcu s 192 plačanimi urami rednega turnusa v januarju, sledi v februarju le 160 ur rednega dela. Pri tem delavcu gre torej za 32 ur manj plačanega časa, kar pomeni istočasno ob ostalih nespremenjenih pogojih za šestino manjši osebni dohodek. Istemu delavcu pa bo praviloma v enaki meri zanihal redni delovni čas v marcu, ko mu zopet sledi 192 ali najmanj 184 plačanih ur. Modeli neprekinjenih sistemov dela dopuščajo velika nihanja v rednem delovnem času, kar ob rastočih življenjskih stroških občutijo predvsem delavci z nižjimi osebnimi dohodki, ko morajo skrbno planirati, da z manjšim osebnim dohodkom lahko krijejo svoj družinski proračun.

V uvodu sem opozoril na problem krajšega meseca in predvsem tiste manjšine delavcev, ki se jim je osebni dohodek v primerjavi z januarjem zares občutno zmanjšal. Če pa pogledamo poprečje za Železarno, je le-to samo za 5,5 % nižje kot v januarju, s tem da temeljna organizacija z največjim zmanjšanjem zaostaja za celih 10 % za lastnim po-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Priprava ponvice (Foto I. Kučina)

V FEBRUARJU BOLJŠA PRODAJA

S prodajo osnovne dejavnosti v višini 32.508 ton smo v februarju količinsko plan dosegli 91,9 % in tako zaostali za planirano količino za 2.862 ton, vrednostno pa smo plan celo presegli in sicer za 9 mio din ali 1 %. Dosegli smo poprečno prodajno ceno 27.457 din/t, kar je za 9,9 % več kot smo planirali. Ti rezultati so znatno boljši kot mesec poprej, tako v prodani količini kot v realizaciji, saj smo kljub temu, da je bil februar najkrajši mesec, prodali 822 ton in iztržili 102 mio din več kot mesec poprej.

Struktura prodaje je bila v februarju za 1,8 % boljša kot smo načrtovali, za 0,9 % pa je bila tudi boljša kot v januarju. To in pa nekaj podražitev je vplivalo na dvig poprečne prodajne cene za 2.504 din/t v primerjavi z januarjem.

Realizacija storitvenih TOZD in ostala realizacija, vključno s TOZD Družbena prehrana, je bila v poprečju za 17 % nižja kot smo načrtovali, tako da se je indeks doseganja skupne zunanje realizacije znižal na 100,5.

(Nadaljevanje na 9. strani)

REMONT GLOBINSKE PEČI V TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

V četrtek, 12. marca, so pričeli s popravilom prve globinske peči v TOZD Valjarna bluming štekel, ki je bila v izredno slabem stanju. V programu predvidevajo, da bo popravilo trajalo 37 dni, ker je predvidena celotna obnova peči in sanacija temeljev.

Sanacija peči je bila predvidena že leta 1978, vendar so jo odlagali zaradi finančnih in proizvodnih težav. Priprave so potekale že dalj časa, predvsem nabava materiala in izdelava ustreznih rezervnih delov. Še posebno pospešeno so priprave potekale od sredine januarja dalje.

Z ustavitvijo globinske peči se je stanje s pomanjkanjem surovega jekla za nadaljnjo predelavo še poslabšalo. Količina surovega jekla za Valjarno bluming štekel bo dnevno nižja za okrog 450 do 500 ton. Ta izpad pa bo možno zmanjšati le s prilagoditvijo kvalitetnega programa v TOZD Jeklarna in sicer s tem, da bi v globinske peči zakladali vroče, ne pa toplo surovo jeklo in tako bi se dnevna količina poprečno znižala le za okrog 200 ton. Nastali manjko izvaljanega surovega jekla bi lahko nadomestili z ogrevanjem slabov v potisni peči, vendar pa nimajo na zalogi ne domačih in ne tujih slabov. Zato bo potisna peč lahko obratovala le deset dni.

Zaradi ugodnega razpleta del in s pripravljenimi napori izvajalcev popravila, računajo, da bodo dela skrajšana za en teden. To bi bil vsekakor izredno lep prispevek vzdrževalcev in ostalih delavcev k prizadevanjem delavcev TOZD Valjarna bluming štekel, da čim preje sanirajo svoj težak položaj.

KRITIČNO, VENDAR PREMALO SAMOKRITIČNO O TEŽAVAH IN PROBLEMIH

Čeprav ni moč ugovarjati kateremukoli vzroku, ki so jih govorniki navajali na ponedeljkovi problemski konferenci TOZD Valjarna bluming štekel, v zvezi z negativnim poslovnim rezultatom v preteklem letu, pa je bilo vendarle premalo govora tudi o subjektivnih vzrokih, vzrokih znotraj TOZD, ki so nedvomno tudi prisotni in ki so poleg drugih tudi botrovali lanskoletni izgubi. Čeprav so v vabilu poudarili, da smatrajo, da neugodna situacija v TOZD Valjarna bluming štekel ni samo posledica slabega dela, s čimer so samokritično načelno priznali tudi lastne slabosti, je bilo konkretnega o tem bore malo rečeno.

Vsekakor moramo poudariti, da so vodstveni delavci, organizatorji dela in neposredni vodje dela brez ovinkov opozorili na vse probleme in težave, ki jih imajo pri uresničevanju svojih planskih obvez in nalog. Pri tem so izstopala predvsem tri temeljna vprašanja: pomanjkanje polproizvoda oziroma jekla tako iz domače jeklarne, kakor kupljenega na drugih tržiščih, visoki zastoji in nedoseganje načrtovanih izplenov. Ob tem so izrazili dvom o realnosti načrtovanja in pravilnosti delitve celotnega prihodka na temeljne organizacije in pri tem menili, da njihova TOZD ne

(Nadaljevanje na 3. strani)

KAKO IZPOLNITI SISTEM KOMUNICIRANJA V TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTIH

Odbor za informiranje Železarne je na seji, dne 16. februarja, obravnaval gradivo o izpopolnjevanju sistema informiranja v TOZD in delovnih skupnosti, ki ga je pripravil CPSI in sklenil, da se nekoliko dopolnjeno gradivo objavi v Železarju. Osnovna misel gradiva je v tem, da bi bilo določene pomanjkljivosti v samoupravnem informiranju in komuniciranju mogoče odpraviti z uvedbo tako imenovanih »spodbujalcev« oziroma »koordinatorjev« obveščanja. Seveda pa morajo o tem poprej povedati svoje mnenje še delavci oziroma odgovorni tovariši v TOZD in delovnih skupnostih. Razgovore o tem naj bi CPSI opravil do konca marca.

Naj na začetku omenimo, da naš pravilnik o samoupravnem informiranju in komuniciranju (nanj se sklicujemo vselej, ko v nadaljnem besedilu navajamo člene) določa, da je treba delavcem v TOZD in delovnih skupnostih z resničnim vsestranskim, pravočasnim in popolnim obveščanjem o vseh vprašanjih, ki so pomembna za njihov družbenoekonomski položaj, zagotoviti možnost

(Nadaljevanje na 2. strani)

KDO BO V ŽELEZARNI KAJ NAREDIL ZA BOLJŠE DELOVANJE DELEGATSKEGA SISTEMA

Delovanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij je vprašanje o katerem smo že tolikokrat razmišljali in kritično ocenjevali, pa se moramo še in še k njemu vračati, kajti tako v naši delovni organizaciji, kakor na širšem občinskem območju prepuščamo to spontanemu delovanju. Sedaj v pripravah na tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije pa je pravšnji čas, da tudi delovanje delegatskga sistema in delegatskih razmerij pogloblјeno obravnavamo in ocenimo, kakšno razvojno stopnjo smo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih naše železarne dosegli.

Edvard Kardelj je o delegatskem sistemu zapisal: Bistveno obeležje in značilnost socialistični samoupravni demokraciji kot posebni demokratični obliki diktature proletariata daje prav delegatski sistem. Delegatski sistem je oblika organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi oziroma občanov tako za izvajanje oblasti kakor tudi za upravljanje družbenih zadev na temeljih samoupravljanja. Delegatski sistem obsega in prek njega se izražajo vsi subjekti samoupravne družbe in njihovi interesi s tem pa tudi človek — posameznik in njegov interes, njegova skupnost interesov kakor tudi družba in njeni interesi v celoti. Tako se delegatski sistem kaže tudi kot oblika samoupravne in demokratične družbene integracije, ki je sposobna izraziti tako današnje interese in potrebe človeka ter posameznih njegovih skupnosti interesov in družbe v celoti kakor tudi progresivne dolgoročne smotre razvoja socialistične družbe ter poti in sredstva, nujna za njihovo reševanje.« In dalje » . . . Delegatski sistem je pravzaprav nosilec in orodje celovitega sistema socialistične samoupravne demokracije, ki se razvija v naši družbi.«

Za vse to se deklarativno na vsakem koraku borimo, ničesar ali pa vsaj bore malo pa naredimo, da bi delegatskemu sistemu resnično dali tako vsebino. Ugotavljamo, da so delegacije preveč zaprte in prepuščene same sebi, da se v mnogih primerih pred sejami skupščin niti ne sestajajo, da niso povezane s svojimi delegatskimi bazami oziroma volilci, da so konference delegacij na nivoju Železarne velikokrat nesklepčne, da se seje skupščin morajo zaradi nesklepčnosti večkrat ponavljati in podobno, pa vendarle ni nikogar, ki bi začel te stvari spreminjati. Nikogar ni, ki bi se v ta vprašanja poglabljal in izgrajeval in dopolnjeval metode in oblike delovanja delegatskega sistema. Iz različnih krajev Slovenije se slišijo številne pobude in predlogi, ki se oblikujejo v predkongresnih razpravah za boljše delovanje delegatskega sistema. Pri nas pa niti ne razmišljamo o tem.

Pri tem moramo objektivno priznati, da močno zaostaja družbena vloga zveze komunistov v občini in Železarni pri uresničevanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Naloge na tem področju sta zelo konkretno opredelila zadnji slovenski in jugoslovanski kongres zveze komunistov, še posebno konkretno pa jih je opredelila šesta seja centralnega komiteja ZKS decembra 1979, vendar so pri nas šle preveč mimo, ker rezultatov v praksi ni moč zaslediti.

Prav tako svoje naloge v tem pogledu ne izvršujejo organizacije zveze sindikatov, ki jim ustava nalaga nalogo, da se borijo »za tak položaj delavskega razreda, kot ga določa ustava; za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov in odločilno vlogo delavcev pri upravljanju družbene reprodukcije«, itd.

Vse to nujno opozarja, da bi v Železarni morali imeti v najkrajšem času problemsko — akcijsko konferenco zveze komunistov, ki bi analizirala delovanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij v Železarni in opredelila konkretne naloge za neposredno aktivnost komunistov in vseh subjektivnih sil pri razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja. To pa je tudi ena od nalog pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije.

KAKO IZPOLNITI SISTEM KOMUNICIRANJA V TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

za kar najbolj popolno in kvalificirano odločanje in kontrolo pri opravljanju funkcije oblasti in opravljanju drugih družbenih zadev.

Ne bo odveč če pri tem opozorimo, da so »temeljni subjekti družbenega sistema informiranja prav gotovo vsi delovni ljudje in občani kot posamezniki ali pa organizirani v ustreznih družbenih organizmih« (ne pa informativne službe, kot radi napačno mislimo. – op. B. L.) in da je »informiranje in komuniciranje eden najpomembnejših pogojev, ki omogočajo v delegatskem sistemu izražanje vsega bogastva pluralizma samoupravnih interesov, njihovo povezovanje in usklajevanje v »javnomnenjskih procesih«, sporazumevanje in dogovarjanje, preseganje parcialnih in kratkoročnih interesov ter izkazovanje občih in dolgoročnih smeri razvoja naše družbe« (glej: Lenart Šetinc, Temelji samoupravnega sistema informiranja, DE – Ljubljana 1978, str. 26 in 14).

Isti avtor navaja tudi, da je »odprtost procesa komuniciranja v delegatskem sistemu posledica že same ideje delegatskih odnosov, ki pri družbenem odločanju neposredno povezujejo vse delovne ljudi in občane, organizirane v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih« in da »morajo tako tudi komunikacije seči do vseh družbenih subjektov« oziroma, da »so zato tudi neustrezne vse rešitve v procesu komuniciranja v delegatskem sistemu, ki bi v proces zajemale kakršenkoli ožji krog »izbrancev« (str. 139)«.

Očitno je, da takšne zahteve predstavljajo veliko breme za vodje TOZD, delavske svete, poslovodni odbor oziroma člane poslovodnega odbora, ki so odgovorni za javnost dela oziroma jim že po ustavi in zakonu o združenem delu pripada naloga, da zagotavljajo posredno in neposredno informiranje delavcev (3 in 22. člen pravilnika) in da ob ostalih obremenitvah ne morejo zadovoljivo poskrbeti za odpravljanje motenj oziroma pomanjkljivosti v komunikacijskih tokovih, ki nam jih razkriva sedanja praksa informiranja in komuniciranja v Železarni, še zlasti v sedanji zaostreni gospodarski situaciji.

Motnje in pomanjklivosti bi se dale v precejšnji meri odpraviti, če bi imeli v TOZD in delovnih skupnostih delavca, ki bi spodbujal procese obveščanja in komuniciranja.

V prid uvedbi funkcije spodbujevalca samoupravnega komuniciranja govori več očitnih dejstev.

Zapažamo, da se veliko samoupravnih delovnih skupin shaja neredno, zapisniki so pisani površno, na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje prihajajo z zamudo, tako, da službe, ki proučujejo pripombe, pobude, predloge in stališča samoupravnih delovnih skupin dostikrat le-teh ne morejo upoštevati pri oblikovanju predloga, ki je v razpravi. Dostikrat pa se skupine pritožujejo, da ne dobe odgovorov.

Težave so tudi z zapisniki samoupravnih organov in delegacij. Pri objavljanju izvlečkov sklepov in zapisnikov s sej samoupravnih organov (rok 5 dni) prihaja do zamujanja, medtem ko zapisnike s sej delegacij pogostokrat na centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje sploh ne dobimo.

Problemi se pojavljajo tudi pri zagotavljanju sklepčnosti sej samoupravnih organov, še zlasti posebej delegacij in konference delegacij.

Ugotavljamo tudi, da na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje ne dobimo po en izvod vseh pisnih informacij, od navodil, predpisov, okrožnic in podobno, do rednih in občasnih biltenov in drugih gradiv (42. člen).

Našteta dejstva pričajo, da prihaja do določenih motenj v komunikacijskih tokovih in da se nekatera pravila obnašanja pri komuniciranju, za katera smo se skupaj dogovorili, ne spoštujejo. To pa po drugi strani pomeni tudi motnje v funkcioniranju sistema samoupravnega odločanja delavcev in kontrole pri opravljanju funkcije oblasti in drugih družbenih zadev.

Očitno pa je tudi da bi, kot smo že omenili, vodje TOZD, delavske svete, poslovodni odbor, oz. člane poslovodnega odbora, še zlasti v sedanji zaostreni gospodarski situaciji, nekatera na pogled drobna, a vendar za uspešno funkcioniranje potrebna opravila, vse preveč obremenjevala.

Ta opravila so:

– zagotavljanje rednosti sestajanja,
– ugotavljanje problemov pri sklepčnosti,
– povezovanje informacijskih virov,
– povratno informiranje,
– spodbujanje delegatov,
– iskanje vzrokov za različne motnje in načinov za odpravljanje motenj,
– pravočasno oblikovanje določenih sklepov,
– oblikovanje informacij,
– primerno urejanje oglasnih desk,
– povezovanje samoupravnih delegatskih struktur (SDS, samoupravni organi, delegacije) med seboj in z družbenopolitičnimi organizacijami ter poslovodnimi strukturami ob oblikovanju pomembnejših sklepov,
– selekcija vprašanj, do katerih bi se morale opredeliti različne strukture ob pomembnejših odločitvah in podobno.

Očitno je torej, da bi moral biti v TOZD še nek vmesni člen, ki naj bi v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih povezoval celotnost komunikacijskih tokov, preko centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje pa bi se vključeval v celotnost komunikacijskih tokov v delovni organizaciji Železarni in izven nje in tako delavcem omogočal, da resnično postanejo subjekti samoupravnega odločanja.

Spodbujevalec komunikacijskih procesov oziroma samoupravnega odločanja v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih je torej potreben. Njegova opravila in naloge bi bile predvsem v tem, da bi:

– skrbel za koordinacijo in pravočasnost povezovanja med delegacijami, samoupravnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami in poslovodnim organom, zlasti ob pomembnejših odločitvah,
– skrbel za urejanje oglasnih desk v skladu s pravilnikom, po potrebi oblikoval informacije zanje oziroma predlagal katere naj se na deskah objavijo,
– skrbel za takojšnje posredovanje prejetih informacij naslovnikom,
– spremljal rednost in sklepčnost sestajanja samoupravnih organov in delegacij in o tem seznanjal sindikalno organizacijo,
– spremljal sestajanje SDS, še zlasti pa, če so delavci SDS pravočasno dobili odgovor na vprašanja, ki jih zanimajo (delavec bi vedel na koga se je treba obrniti),
– skrbel za povezavo s centrom za proučevanje samoupravljanja in informiranje v vseh zadevah, ki so določene s pravilnikom,
– sodeloval z Železarjem,
– preko centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje bi skrbel za večjo povezavo TOZD in delovnih skupnosti (uresničevanje zahteve sindikata po večji obrnjenosti delovnih skupnosti k problematiki temeljnih organizacij) pa tudi navzven s SIS in družbenopolitičnimi skupnostmi in podobno.

Po našem mnenju so to osnovne naloge, lahko pa se dopolnijo na osnovi pripomb, predlogov in pobud vodij TOZD ter predsednikov delavskih svetov in sindikata po opravljenih razgovorih.

Najustreznejša oseba za opravljanje te funkcije bi bil delavec, ki je družbenopolitično angažiran in ki mu delo dopušča, da bi poleg rednih opravil lahko nekaj časa opravljal tudi to funkcijo. Za ta opravila bi bil tudi ustrezno nagrajen.

Če na kratko povzamemo: Z uvedbo opravil in nalog spodbujevalca komunikacijskih procesov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih želimo zapolniti v TOZD praznino, ki jo čutimo kot motnje v komunikacijskih procesih, razbremeniti vodje TOZD za boljše opravljanje njihovih nalog ter mu pomagati pri uresničevanju odgovornosti za samoupravno odločanje delavcev, povečati vpliv delavcev temeljnih organizacij na delo delovnih skupnosti ter na odločitve o še vedno preveč odtujenih sredstvih za skupno in splošno porabo, bolje povezati vire in subjekte in informiranja ter različne ravni določanja in dogovarjanja (politične samoupravne, poslovodne in proizvodne sfere), pa tudi omogočiti izvajanje načela odgovornosti za motnje v komuniciranju kot tudi v proizvodnji. Skratka: dosledneje želimo izgraditi komunikacijske procese.

Vsekakor pa kaže poudariti še že znano ugotovitev, da je najdražje tisto informiranje, ki ga ni.

V kolikor bi se v temeljnih organizacijah odločili za uvedbo spodbujalcev informiranja, bi bilo treba ustrezno dopolniti tudi pravilnik o informiranju.

Na seji odbora je bila v razpravi največkrat izpostavljena dilema, ali niso naštete naloge spodbujevalca pravzaprav naloge, ki jih ima vodja TOZD. Nekateri so navedli celo primere, ko komuniciranje in informiranje poteka zelo dobro in usklajeno. Tako na primer tovariš Piber iz TOZD Žičarna, ki pravi, da imajo nekoliko motenj le še pri sestajanju delegacij. Menili so tudi, da bo v TOZD težko dobiti ljudi, ki bi opravljali naloge spodbujevalca oziroma koordinatorja.

Na koncu so sklenili, da bo v TOZD in delovnih skupnostih potrebno obvezno opraviti razgovore, ki bodo pokazali, ali so koordinatorji potrebni ali ne, kaj je treba v predlogu dodati ali spremeniti in podobno. Po opravljenih razgovorih bo odbor za informiranje ponovno razpravljal o tem vprašanju in skušal oblikovati primerno rešitev.

Božidar Lakota

MALI EKONOMSKI LEKSIKON

REPRODUKCIJA – Proces stalnega obnavljanja proizvodnje s tem, da se zagotavljajo nova sredstva za proizvodnjo (sredstva za delo in predmet dela) in sredstva za osebno potrošnjo, potrebnih za obnavljanje v nespremenjenem letnem obsegu se imenuje enostavna reprodukcija, v večjem obsegu pa se imenuje razširjena reprodukcija. Samo v slučaju težjih gospodarskih motenj, izzvanih z naravnimi katastrofami ali v vojnih in podobnih okoliščinah, pride lahko do zmanjšanja obsega reprodukcije, s težkimi posledicami. Reprodukcija kapitala obsega reproduciranje proizvodnega procesa in obe fazi pravega prometnega procesa, to je celotnega krožnega gibanja – kroženja kapitala. (K. Marx)

PROIZVODNA SREDSTVA – Poleg delovne sile predstavljajo osnovne dejavnike proizvodnega procesa tudi proizvodna sredstva v obliki sredstev za delo in predmetov dela. »Vse stvari, ki jih delo samo izloča iz njihove neposredne povezanosti s celoto zemlje so predmeti za delo, najdeni v naravi.« Nasprotno, če je predmet dela s predhodnim delom takorekoč že prečiščen ga imenujemo surovina. »Sredstvo za delo je stvar ali skupek stvari, ki jih delavec postavi med sebe in predmet dela in mu služijo kot spremljevalci njegove aktivnosti na tem predmetu.« (K Marx) Objektivne pogoje, ki so nujno potrebni za realizacijo delovnega procesa, prišteva Marx med »sredstva procesa dela« v širšem smislu. Če ves proces gledamo s stališča njegovega rezultata, proizvoda, potem se oba tako sredstva za delo kot predmet dela jasno kažeta kot proizvodno sredstvo, samo delo pa kot proizvodno delo. Isti proizvod lahko, odvisno od svojih lastnosti, služi kot surovina v drugem proizvodnem procesu ali kot sredstvo za delo v nekem tretjem proizvodnem procesu. To je odvisno od funkcije, ki jo ima ta proizvod v procesu dela in od mesta določenega proizvoda v procesu dela.

PROIZVODNE SILE – Skupnost proizvodno aktivnih dejavnikov proizvodnje, povezanih in pogojenih med seboj. Dejavniki proizvodnje so: predmet dela, sredstva za delo in samo človekovo delo. Predmet dela je predvsem sama zemlja in materija, ki jih človek prilagaja svojim potrebam kot tudi iste tvarine, ki so že deloma obdelane in pripravljene, to je surovine. Toda predmet dela prehaja v proizvodne sile samo v stopnji, v kateri je dejansko zaobsežen v procesu dela. Sredstvo za delo je vse tisto, kar človek postavi med sebe in predmet dela v proizvodnem procesu, da bi ustvaril uporabne vrednosti (neangažirana sredstva ne upštevamo). Za delovno silo so značilne njihove sposobnosti, proizvodne izkušnje in delovne navade.

PROIZVODNI ODNOSI – Odnosi ljudi v proizvodnji so odvisni od stopnje razvitosti proizvodnih sil. Istočasno proizvodni odnosi s svoje strani vplivjao na razvoj proizvodnih sil in predstavljajo med seboj dialektično enotnost in medsebojno odvisnost. Z razvojem proizvodnih sil in proizvodnih odnosov je šla človeška družba skozi več značilnih epoh svojega razvoja, od prvotne skupnosti (praskupnosti) do kapitalizma in socializma (odnosi proizvodnje).

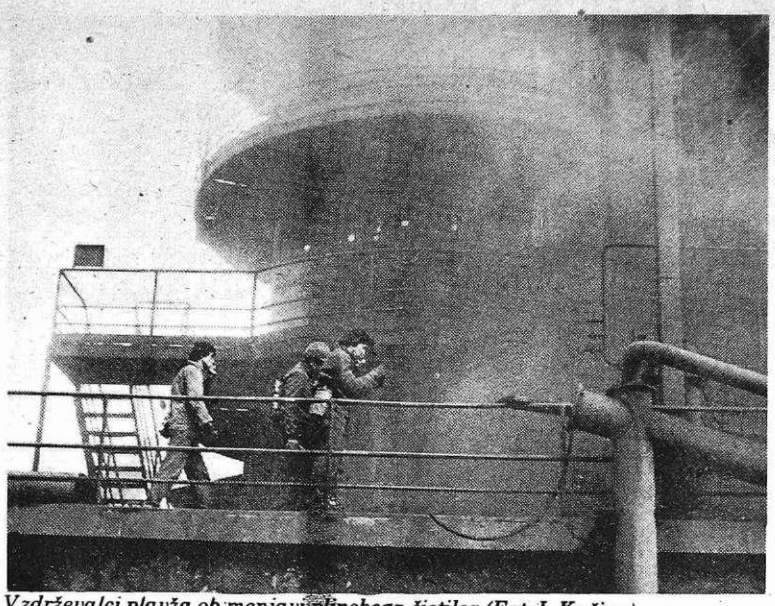

Vzdrževalci plavža ob menjavi plinskega čistilca (Foto I. Kučina)

PORTRETA SODELAVCEV

Danes predstavljamo dva sodelavca iz montažnega oddelka iz TOZD Remontne delavnice, ki tukaj delata že vrsto let. To sta Peter ILIČ in ŠTEFAN MATUŠAK. Značilno za sodelavce tega oddelka je, da delajo vsepovsod po Železarni. Danes na enem koncu, jutri pa spet čisto na drugem koncu Železarne, tako da jih je pravzaprav težko najti. Tako sem se s Štefanom pogovarjal v TOZD Žičarna, kjer je s sodelavci opravljal remont na progi A v patentirnici, s Petrom pa sem se pogovarjal v montažnem oddelku, potem ko se je vrnil iz martinarne.

Povod za pogovor z njima so nam dali v TOZD Plavž, kjer sta pretekli teden sodelovala pri popravilu »kapele« – hladilnega sistema prebodne odprtine. V plavžih so namreč temperaturne razlike tako velike, da včasih zaradi tega poči plašč plavža. To je potem treba popraviti. Razpoko je treba očistiti, obrezati (nekako tako, kot to počno kirurgi pri ranah), potem pa vodotesno zavariti. Delo je treba opraviti kvalitetno in čimprej, saj je od tega odvisno koliko časa bo plavž stal, s tem pa tudi koliko grodlja bodo plavžarji pridelali. Te za našo železarno prepotrebne surovine dandanes ni moč kupiti niti tone nikjer v Jugoslaviji. Zato je toliko bolj pomembno, da pri tem delu sodelujejo ljudje, ki so res pripravljeni delati, ne glede na to koliko časa bo delo trajalo. Svoje delo sta opravila vestno in strokovno, opravila pa sta še kup drugih stvari, ki jih je na plavžu vedno dosti in pri tem nista, tako kot se to včasih dogaja, odklanjala dela, češ da za to nista bila klicana. »Delo pri nas ni prijetno« pravijo na plavžu »zaradi ognja, vročine, prahu so pogoji dela težki in ravno zato radi vidimo, da pridejo sem taki, kot sta onadva, ki sta vedno pripravljena ostati tukaj, dokler delo ni opravljeno.« Tudi tokrat sta na delovnem mestu vztrajala dokler ni prišla druga skupina, ki ju je zamenjala, tako da je delo potekalo kontinuirano in ni bilo vmesnega čakalnega časa.

PETER ILIČ dela na montažnem oddelku kot ključavničar skupinovodja. Tu je že od 1957. leta. Doma je iz okolice Gospića iz Like. Kot montažer je začel delati že v delovni organizaciji Djuro Djaković v Slavonskem brodu, kjer je bil štiri leta. Po končani vojaščini pa je prišel na Jesenice. Tu je že 24 let, tu se je poročil in sedaj živi z družino na Koroški Beli. V prostem času najraje balina ali keglja. Sedeminštirideset-

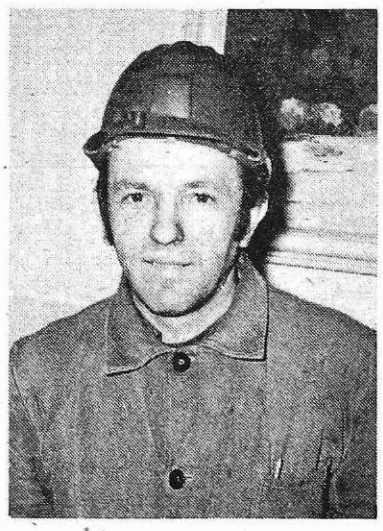

letni je. To pa so leta, ki so, kot sam pravi, za monterje že kritična. V delovnih organizacijah, kjer se ukvarjajo z montažo, so monterji pravilo-ma stari do štirideset let in le redki so še potem sposobni za tako delo. S Štefanom pa sta to mejo že krepko prekoračila, a se še vedno ne dasta, čeprav pravijo, da tukaj težko zdrav dočakaš upokojitev. Delo je tukaj naporno in zdravju škodljivo. Izpostavljeni so vročini, prahu, plinom, mrazu ali dežju, odvisno od tega kje delajo. Delajo tudi na velikih višinah, saj mora monter priti povsod kjer to delo zahteva.

»Tu mora človek priti telesno in psihično pripravljen na delo. Če je kdo zlumpan ali nenaspan je bolje, da vzame dopust. Mnogokrat je treba bolj paziti na druge kot na sebe.«

ŠTEFANA MATUŠAKA sem zalotil pri delu. Ravno varil je nekaj. Nekoliko sva se umaknila, da bi se v miru pogovorila. Po poklicu je strojni ključavničar, tu pa dela kot monter in varilec. Enaindvajset let je že v Železarni in od prvega dne na tem delovnem mestu. Pred tem je bil štiri leta zaposlen v Litostroju v Ljubljani. Doma je iz vasi Kamanje pri Metliki. Z življenjem na Jesenicah je, kot pravi, zelo zadovoljen. Z ženo imata tri otroke. »Če hočeš

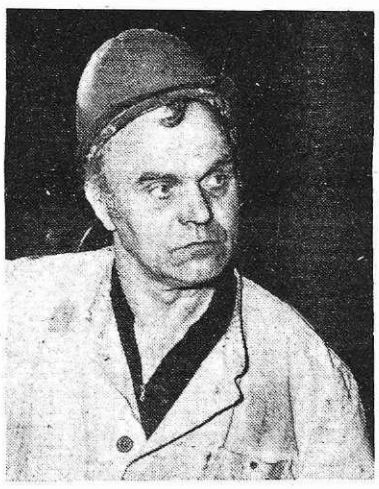

dobro živeti, moraš veliko delati in midva z ženo oba rada delava, tudi z otroci sem zadovoljen, saj so pridni v šoli,« meni o svoji družini. Štefan pravi, da je delo monterja premalo vrednoteno glede na pogoje dela. Primanjkuje jim tudi ljudi, predvsem tistih izkušenih. Veliko je mladih in med njimi so tudi taki, ki še nimajo delovnih navad. »Sicer pa smo dober kolektiv in med seboj se dobro razumemo. Disciplina ni ravno idealna, je pa dobra. Ljudje hodijo redno na delo in ne zapuščajo dela že ob enih ali že preje, kot ponekod. To me še zlasti prizadene. Sam moram delati tudi po 16 in več ur, če je potrebno, nekateri pa kot da v Železarni nimajo kaj početi, sicer ne bi tako množično zapuščali Železarno pred koncem delovnega časa. Najbrž so to tisti, ki se ne zavedajo, da jim je tovarna krušna mati.

Moti me tudi, da je Železarna na pogled tako neurejena. Ko prideš noter izgleda, kot da je vse zanemarjeno, povsod kupi nesnage, navlake in odpadnega materiala. Ko bi imel možnost odločati o tem, bi prav gotovo poskrbel, da bi se naše delovno okolje bolje uredilo.«

TOVARNIŠKI SINDIKAT V NOVIH PROSTORIH

Pisarne konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne so preselili iz Delavskega doma v prejšnje prostore IBM, nasproti Kemične čistilnice Jesenice. Vhod v pisarne je pri vratarju ob kavperjih. Telefonske številke so ostale iste.

Pisarne tovarniškega sindikata so odprte vsak dan od 6. do 14. ure.

KRITIČNO, VENDAR PREMALO SAMOKRITIČNO O TEŽAVAH IN PROBLEMIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

zavzema tistega mesta, ki ji glede na vloženo delo pripada. Ob vsem tem imajo še kadrovske težave, ki se kažejo v veliki fluktuaciji (na tretjem mestu v Železarni) in s tem povezano nizko delovno kulturo novosprejetega kadra.

V zvezi z zastoji so omenjali tudi pomanjkanje rezervnih delov, kar nemalokrat povzroča daljše zastoje. Dobavni roki dobaviteljev rezervnih delov so zelo dolgi, pri tem pa so še posebej omenjali železarno Ravne, ki v izredno dolgih rokih dobavlja odkovke za glave za stožčaste robnike, ki smo jih preje uvažali, sedaj pa jih izdelujemo doma in če ne bo rezerve je nevarnost, da nekega dne obratovanje obstane. Tudi naročila rezervnih delov »za skladišče« v domači strojni delavnici se izvajajo do dveh let, čeprav je očitno, da sicer zastarelega strojnega parka ne izkoriščamo dovolj.

Govora je bilo tudi o odnosih med temeljnimi organizacijami, ki so včasih dokaj nenavadni, nedogovorjeni in neopredeljeni in zato nemalokrat izzvenijo »kdo bo koga premodril.«

Na vse te probleme in težave, so govorniki poudarjali, to pa je bil tudi namen sestanka, da je treba dobiti ustrezne odgovore in opredeliti ukrepe, da se že drugo leto ponavljajoči problemi in težave odpravijo ali vsaj v največji možni meri zmanjšajo. Kajti lanskoletne težave in problemi se nadaljujejo tudi letos in gre v bistvu za saniranje lanskoletnega stanja pa tudi negativnih rezultatov letošnjih prvih dveh mesecev.

Vse to seveda ne bi smelo izzveneti, kakor da znotraj temeljne organizacije ni bilo prizadevanj, da se te težave zmanjšajo in dosežejo boljši poslovnih uspehi. Izboljšali so kvalitetni asortiment in se resno spoprijeli z vprašanjem prenizkih izplenov in pri tem dosegli nekatere ugodne rezultate, vendar pa rezultati še vedno preveč nihajo. Pomemben dosežek so dosegli pri izboljšanju pločevinskega izplena, saj so v dveh mesecih pripravili za prodajo 636 ton pločevine, ki so jo preje vozili v staro železo. Da bi s tem lahko uspešno nadaljevali, ima odgovorno nalogo tudi prodajna služba. Izboljšali so tudi disciplino, oziroma zmanjšali neopravičene izostanke. Toda vse preveč je vzrokov izven njih.

V nadaljevanju razgovora so strokovni delavci strokovnih služb in člani poslovodnega odbora nekatera vprašanja izpostavljena v uvodu objektivizirali. Popolnoma razumljivo je, če se vključujemo v mednarodno delitev dela in zunanjetrgovinsko konkurenčnost, da se moramo z različnimi normativi čim bolj približati svetovnim. To velja tudi za izplene, ki pa so še vedno nižji kot v svetu, in zato ni vzrokov, da jih ne bi mogli dosegati. Včasih, je bilo rečeno, smo jih dosegali, sedaj pa ali slabše delamo ali pa je vzrok v kvalitetnih premikih, kar pa seveda ne bi smelo biti. Zato vzroka za nižje izplene ne bi smeli iskati v previsoko planiranih izplenih, ampak bi morali priznati, da smo dosegali nižje izplene, ker smo slabo delali od jeklarne naprej. Ob tem je bilo rečeno, bi se morali spoprijeti tudi z vprašanjem temperaturnih zastojev in s tem v zvezi z vprašanjem programiranja valjanja. Strokovne službe, oziroma konkretno raziskovalni oddelek Železarne pričakuje tudi več iniciative za reševanje konkretnih vprašanj in problemov tudi od TOZD.

Podobne ugotovitve so bile navedene tudi v zvezi z načrtovanjem proizvodnje, pri čemer mora biti osnovno izhodišče, kakšna količina mora biti dosežena na konkretnih proizvodnih napravah in ob takšnih ali drugačnih fiksnih stroških. Seveda pa se začne plan krhati ob vprašanju ustrezne količine jekla oziroma polproizvodov, kar pa je povezano s tem, da zaradi znanih vzrokov zagotovljene oziroma pričakovane količine ne realiziramo.

Podobne kritike, kot so bile izrečene na tem sestanku, izrekajo tudi nekatere druge temeljne organizacije, predvsem v zvezi s polproizvodi. češ, zakaj nekaj prodajamo zunanjim kupcem, če pa sami znotraj Železarne rabimo za nadaljno predelavo. Rešitev tega je samo v medsebojnem dogovarjanju in iskanju optimalnih skupnih rešitev, seveda ob ustrezni dohodkovni povezanosti, je bilo poudarjeno v razpravi.

V zvezi z izrečenim dvomom o ustreznosti delitve skupnega prihodka oziroma dohodka na temeljne organizacije je bilo rečeno, da niso izključene možnosti nadaljnega dogovarjanja in izgrajevanja tega sistema. Vsekakor pa bi v TOZD Valjarna bluming štekel morali predvsem upoštevati, da so stroški previsoki v odnosu na obseg poslovanja, ki je bil v lanskm letu 20 % večji kot leto poprej. Zato vzrok za lanskoletno izgubo TOZD ni v tem, da bi dobili manj dohodka, temveč v visokih stroških, pri čemer izplen in zastoji pomenita veliki postavki.

Razprava je tudi opozorila, da je znotraj temeljnih organizacij še vedno precej rezerv in neizkoriščenih možnosti. Zelo radi poudarjamo kadrovsko problematiko, ki jo seveda ne moremo izključevati, ker je fluktuacija še vedno velika, v TOZD pa ne izvršujemo v okviru stabilizacijskega programa dogovorjenega dodatnega usposabljanja, s čimer bi nedvomno dosegli boljšo kvaliteto dela in večjo produktivnost. Pri reševanju različnih problemov je tudi premalo povezovanja strokovnega znanja s praktičnim znanjem in obratno in včasih traja preveč dolgo, da nekaj novega osvojimo. Premalo je bilo govora, je bilo poudarjeno, o delovnem redu, disciplini, odgovornosti in podobno. Človek se zgrozi, ko visokoproduktivni agregati predčasno stojijo ali da se, na primer, v jeklarni šarž zavestno vleče iz ene v drugo dnino. V zvezi s fluktuacijo je bilo rečeno, premalo krepimo pripadnost in zaupanje v delovno organizacijo, ki je kjub težavam in slabostim dosti stabilna, kar je bilo v preteklosti večkrat dokazano.

Šele ob sklepu je eden od govornikov tudi poudaril, da bi med vzroki, ki so bili obravnavani in med nekaterimi danimi pobudami, morali poudariti tudi zaostajanje pri uveljavljanju dohodkovnih odnosov in delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela. Vsekakor pa bi moralo biti tudi več govora o celovitosti uresničevanja socialističnih družbenoekonomskih odnosov.

V razpravi je bila poudarjena tudi skoraj enomesečna predvidena prekinitev obratovanja elektrojeklarne v mesecu avgustu, zaradi montaže odpraševalnih naprav, kar bo še povečalo težave s surovim jeklom. Ker so vse oči uprte v jeklarno in valjarno bluming štekel, ker je od njunega dela odvisen ves nadaljni uspešni tehnološki potek, seveda njima namenjamo največ pozornosti. Zato je bilo predlagano, bi morali za normalno obratovanje TOZD Valjarna bluming štekel:

— v TOZD Jeklarna več in bolje delati,

— čim več surovega jekla odliti na napravah za kontinuirano vlivanje,

— izboljšati izplene in

— se optimalno prizadevati, da iz tujih virov dobimo čim več slabov.

V razpravi je bilo omenjeno tudi več konkretnih površnosti, ki se zapažajo v martinarni pri izdelavi surovega jekla in ki imajo popolnoma subjektivni značaj. Zato je prav škoda, da na sestanek niso bili povabljeni tudi predstavniki TOZD Jeklarna in morda še vzdrževalnih TOZD, medtem, ko so bile strokovne službe in poslovodni odbor Železarne dobro zastopani.

Iniciativa osnovne organizacije zveze komunistov in osnovne organizacije zveze sindikatov TOZD Valjarna bluming štekel za tak način soočanja z odprtimi vprašanji in problemi vsekakor dokazuje, da so družbenopolitične organizacije prisotne pri težavah TOZD in se zavedajo zaskrbljujočega stanja, hkrati pa tudi odgovornosti pri reševanju tega stanja. Vsekakor pa, kakor so poudarjali tudi nekateri razpravljalci, bi se morali mnogo bolj soočiti tudi s svojimi notranjimi problemi in objektivno in samokritično poiskati odgovore na nekatera temeljna vprašanja o organizaciji dela, programiranju valjanja, o ključnih kadrovskih zasedbah in podobno. Pri tem bi morali tudi upoštevati ugotovitev v razpravi, da je preveč tistih, ki ugotavljajo in opozarjajo, premalo pa tistih, ki pomagajo odpravljati in preprečevati napake in slabosti.

Nedvomno pa bo taka celovitost zajeta v ugotovitvah in sklepih, ki jih bo pripravila na konferenci imenovana delovna grupa, ki pa bo morala opraviti še več razgovorov znotraj TOZD in z ustreznimi strokovnimi službami.

Železarski globus

PERU

Naprava za izdelavo železove gobe SL/RN, ki uporablja kot reducent premog in jo je zgradilo zahodnonemško podjetje Lurgi Chemie, je pričela obratovati pred koncem preteklega leta. Pri tem je zanimivo, da so trije osnovni proizvodni agregati predelane rotacijske peči za izdelavo cementa s premerom 2,9 in dolžino 62 m. Letna zmogljivost te naprave je 120.000 ton železove gobe s 95 % železa in 0,03 % žvepla.

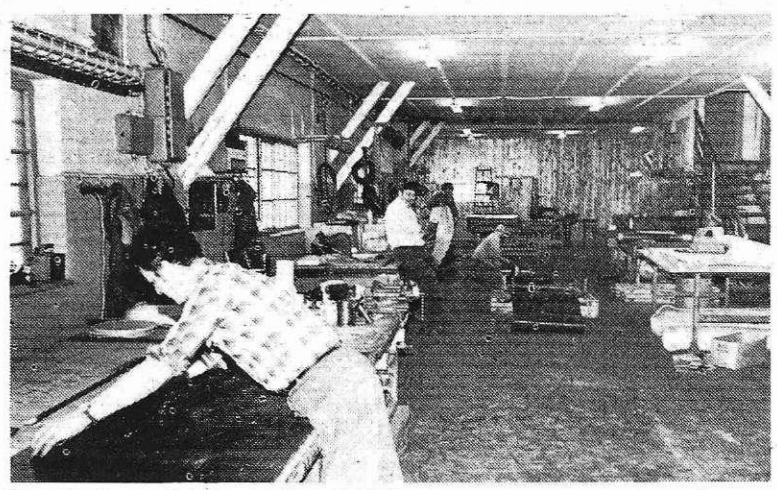

Plastičarji v svoji delavnici (Foto I. Kučina)

Z JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA

DESKANJE, DESKALNI KLUB

Občinska konfernca SZDL iz Pirana se je obrnila na Jezikovno razsodišče za mnenje v zvezi s preimenovanjem »Športnega društva Keka« v »Windsurfing klub Piran« in zapisala: »Na našo pripombo o uporabi angleškega izraza v imenu so nam pojasnevali, da je ta izraz mednarodno verificiran in da ni ustrznega slovenskega ali italijanskega.«

KER JE ENA OD NALOG JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA BOJ Z NEPOTREBNIMI TUJKAMI, TUDI PRI POIMENOVANJU DELOVNIH ORGANIZACIJ, DRUŠTEV, KLUBOV IN PODOBNO, PREDLAGAMO PIRANSKEMU KLUBU, NAJ NAMESTO SURFINGA SPREJME SLOVENSKI IZRAZ DESKANJE, KI GA ZA TO PANOGO ŠPORTA UPORABLJA MARIBORSKI VEČER.

Člen 417 Zakona o združenem delu namreč določa, da ime delovne ali temeljne organizacije »ne sme vsebovati izrazov, ki so neznani v jezikih narodov in narodnsti Jugoslavije.« To smiselno velja tudi za društva in klube.

Izraz DESKANJE je naslonjen na bistveno potrebščino pri tem športu — DESKA — in narejen kot v podobnih igralnih ali športnih panogah: žogo — žoganje, kotalke — kotalkanje. Izpeljava in uporaba sta zadosti prožni in nazorni: DESKATI SE po morskih valovih, DESKANJE na morju, DESKANJE na jezeru, DESKALNI šport, DESKALNE tekme, DESKALNI klub (torej: PIRANSKI DESKALNI KLUB ali DESKALNI KLUB PIRAN), DESKALEC, DESKALKA, DESKALSKI tečaj, DESKALIŠČE, DESKALNICA . . .

Tujka surfanje je torej povsem nadomestljiva, o tem nam priča tudi izraz DASKANJE, ki ga za ta šport uporabljajo na srbohrvaškem področju.

RAZSODIŠČE VABI POSAMEZNIKE, DRUŠTVA ORGANIZACIJE IN VSE DRUGE, KI JIM NI VSEENO, KAKO SLOVENCI GOVORIMO ALI PIŠEMO, NAJ PREDLOGE IN POBUDE ZA BOLJŠE JEZIKOVNO IZRAŽANJE POŠILJAJO NA NASLOV: SEKCIJA ZA SLOVENŠČINO V JAVNOSTI, JEZIKOVNO RAZSODIŠČE, RK SZDL SLOVENIJE, 61000 LJUBLJANA, KOMENSKEGA 7.

DOBER SLOVENSKI JEZIK NAJ BO NAŠA SKUPNA SKRB!

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 23. DO VKLJUČNO 29. MARCA

23. marca, MARIN GABROVŠEK, vodja TKR, Jesenice, Kejžarjeva 1, štev. telefona 81-439,

24. marca, ALOJZ KALAN, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Titova 1 a, štev. telefona 81-726,

25. marca, JANEZ KOMEL, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Janševa 6,

26. marca, MARTIN ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, štev. telefona 77-130,

27. marca, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice Titova 1 a, štev. telefona 81-117,

28. marca, SAŠO JEZERŠEK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Titova 3, štev. telefona 82-789,

29. marca, SREČO MEŽNAR, vodja TOZD Vratni podboji, Mojstrana, Dovje 107 a.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja štev. tel. 601, sobe štev. 19.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni Jesenice.

V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 23. 3.	KAREL POGAČAR	BERTI KRAPEŽ
TOREK — 24. 3.	MIHA ŠLIBAR	JOŽE PEZDIRNIK
SREDA — 25. 3.	FLORIJAN MLAKAR	ANTON SITAR
ČETRTEK — 26. 3.	VINKO ROTAR	MITJA KERSNIK
PETEK — 27. 3.	AHMED TELALOVIĆ	MARJAN DROLC
SOBOTA — 28. 3.	MARJAN PINTAR	JOŽE HRIBAR
NEDELJA — 29. 3.	JOŽE ZIDAR	SAŠO DOLINAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike pa:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 23. marca do 28. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:

Dopoldne: I. obratna ambulanta dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle

Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle

Popoldne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec

Sobota, 28. marca, samo dopoldne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec

Zobne ambulante:

Dopoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej

Za železarno torek 24. marca od 13. do 19. ure

Za borce četrtek 26. marca od 13. do 19. ure

Popoldne: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražišar

Za Železarno torek 24. marca od 7. do 13. ure in četrtek od 7. do 13. ure

Sobota 28. marca samo dopoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi v ponedeljek, 23. marca, ob 18. uri na predavanje z naslovom:

Prostorski plan občine Jesenice in urbanistični načrt mesta Jesenice.

Predavala bosta Tone Kovač in Marjana Senčar.

Predavanje bo v spodnjih prostorih restavracije Kazina.

Vabi odbor

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana, z dne 11. 3. 1981 dajemo

OBJAVO

za opravljanje del in nalog za določen čas od 5. 6. do 25. 9. 1981 v počitniških domovih

Biograd n/m

1. upravnik	1 oseba
2. administrator	1 oseba
3. glavna kuharica	1 oseba
4. servirka	1 oseba
5. točilka	1 oseba
6. ekonom	1 oseba
7. vodilna sobarica	1 oseba
8. gospodar	1 oseba

Crikvenica

9. ekonom-administrator	1 oseba

POGOJI:

Ad 1) visoko kvalificiran gostinski delavec

Ad 2) znanje strojepisja in sposobnost vodenja administracije

Ad 3) dokončana gostinska šola — smer kuharstvo ali nekaj let ustreznih izkušenj v kuhinji

Ad 4 in 5) nekajletne delovne izkušnje in sposobnost za taka dela

Ad 6) kvalificiran delavec gostinske ali trgovske stroke, šoferski izpit B kategorije, oziroma delavec z nekajletnimi delovnimi izkušnjami v preskrbi z živili

Ad 7 in 8) dokončana osnovna šola

Ad 9) kvalificiran delavec trgovske ali gostinske stroke, šoferski izpit B kategorije oz. delavec z nekajletnimi delovnimi izkušnjami v preskrbi z živili.

Za opravljanje objavljenih delovnih nalog se lahko prijavijo tudi kandidati iz rednega delovnega razmerja v TOZD Železarne Jesenice. Stanovanje in hrana je brezplačna. Kandidatom pripada osebni dohodek v skladu z določili samoupravnih aktov.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi na kadrovski sektor.

Podrobnejše informacije dobite pri kadroviku ali tajnici TOZD Družbena prehrana.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna valjarna Bela

20. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Hladna valjarna Bela se je pod predsedstvom Miha Sajovica sestal na 20. sejo 27. februarja. Na seji so poleg pregleda izvrševanja sklepov predhodne seje, obravnavali tudi poslovno poročilo za leto 1980, rebalans finančnega plana TOZD, delovnih skupnosti in Železarne za leto 1981, samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, razpisali so tudi volitve v samoupravne organe in obravnavali predlog nagrad za proizvodno prakso.

Pregled izvrševanja sklepov zadseje je podal vodja TOZD Aleksander Jezeršek. Pri pregledu so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklep 11. 1., ki se nanaša na naložbo za zmanjšanje hrupa ventilatorjev. Na ta sklep je bil naknadno dan moratorij in sicer je vodja menil, da naj se ta naložba ne prične dokler ne bo izvršena naložba pregradne stene med valjarno oz. žarilnico in lužilnico, za katero so bila sredstva odvojena že leta 1979. Delavski svet se je s tako odločitvijo vodja TOZD strinjal in sprejel sklep: da se naložba zmanjšanje hrupa ventilatorjev odloži, dokler se ne reši izgradnja pregradne stene.

V nadaljevanju je vodja TOZD prisotne seznanil s poslovnim poročilom za leto 1980. Za poslovno leto 1980 je značilno nazadovanje v primerjavi z letom 1979. Še celo več, dosežena ni bila niti količina iz leta 1978. Glavni vzrok je bil pomanjkanje polproizvoda. Začetek leta je obetal dobre rezultate, saj je bil v prvem tromesečju plan presežen za 11 % ob visoki zalogi TVT s katero se je štartalo v novo leto. Kasneje se je situacija iz meseca v mesec slabšala in je bil družbeni plan realiziran samo 81,3 %, to je 77.203 tone, kar je za 16.421 ton manj kot v predhodnem letu.

Najbolj je upadla količina ogljičnih jekel, ki je znašala 47.395 ton ali 82 % družbenega letnega načrta, oziroma 16.479 ton manj, kot v predhodnem letu, ko je bil plan celo presežen za 10 %. Pri dinamo kvaliteti je bil dosežen indeks 103 %, vendar tudi tu ni bil dosežen družbeni načrt. Največji izpad je bil pri nerjavnih jeklih, saj je bilo narejene samo 29 % načrtovane količine ali 1.714 ton, kar je 609 ton manj kot v letu 1979.

Dohod polproizvoda je bil realiziran samo 72,8 % planiranega ali 89.451 ton. To je 29.917 ton manj kot v letu 1979. Največji izpad polproizvoda je bil pri ogljičnih in nerjavnih jeklih, dočim je pri dinamo TVT količina enaka predhodnemu letu.

Iz uvoza je prispelo samo 43 % planiranega polproizvoda ali 18.616 ton, iz domačega izvora pa 70.888 ton ali 82 % predvidenega s planom.

Da bi bila skupna količina, kljub skoraj 30.000 ton manjšemu polproizvodu, nižja samo 16.421 ton, je vzrok v zmanjšanju zaloge TVT v skladišču, znižanju zalog v medfazni proizvodnji in izboljšanem izplenu.

Zaloga polproizvoda na začetku leta je znašala 5.484 ton na koncu leta pa le 2.661 ton. Medfazna zaloga je od začetnih 8.393 ton padla na 3.704 ton.

Letni izplen je bil dosežen 78,6 % ali 1,1 % več od planiranega. Najbolj se je dvignil pri nerjavnih jeklih (5,1 % nad planom) pri dinamo 0,5 % nad planom in pri ogljičnih jeklih 0,7 %. Ti rezultati sodijo med najpomembnejše dosežke TOZD v letu 1980.

Odprema je bila dosežena z 80,5 % ali 76.512 ton in je v primerjavi z letom 1979 nižja za 17.112 ton.

Pozitiven premik v letu 1980 je bil dosežen pri izvozu, ki je znašal 8.084 ton ali 729 ton več kot leto prej, kar je 10 % porast. Pomembna je tudi struktura in vrednost izvoza.

Pri porabi posameznih pomožnih sredstev je znižanje povsod, razen pri polietilenski foliji, florovodikovi kislini in pri laku zaradi napake, ki je nastala v letu 1979, ko je bilo odpisano premalo laka.

Pri porabi energetskih medijev in tehničnih plinov je prekoračitev v odnosu na leto poprej od 1—20 %, kar je posledica neoptimalnega izkoriščanja zaradi pomanjkanja polproizvoda.

Storilnost v letu 1980 je znašala povprečno 161 kg/h in je za 25 kg/h nižja kot v letu poprej.

Vsi zastoji so se zmanjšali, razen zastoji zaradi pomanjkanja polproizvoda, ki so bili za 129 % višji kot leta 1979.

Zaposlenost v letu 1980 je še naprej padla. Fluktuacija je še vedno najvišja v Železarni in znaša 16,8 %, kar je za 1,2 % višja kot leta 1979. Razveseljiv pa je podatek, da so neopravičeni izostanki z dela za 0,03 % nižji, oziroma za polovico od leta 1979.

Tudi varstvena situacija se je v letu 1980 v primerjavi z letom poprej izboljšala. Poškodb je bilo 17 manj in 481 manj izpadlih delovnih dni zaradi poškodb, kot leta 1979. Tudi izpad dnin na eno poškodbo je nižji za 5,6 dni kot predhodno leto.

Finančni del poslovnega poročila za leto 1980 je podala Ana Kučina, računovodja TOZD. Iz poročila je bilo razvidno:

Celotnega prihodka je TOZD Hladna valjarna Bela ustvarila v letu 1980 1.005.548 milij. din, kar je 107 % z družbenim planom predvidenega prihodka.

Materialni stroški so skupaj z amortizacijo in drugimi poslovnimi stroški znašali 746.110 milij. dinarjev, kar je 102 % predvidenih. Na tako višino materialnih stroškov sta vplivala zvišanje cen na domačem trgu in učinki devalvacije pri uvoznih surovinah in materialih. Kljub temu, da so bili stroški doseženi le 85 % od načrtovanih, pa je bila poraba surovin, zaščitnih sredstev, ostalega materiala in storitev še vedno prevelika. Pri tem pa je očitno, da vsak izpad proizvodnje povečuje delež fiksnih stroškov na tono proizvodov, kar zmanjšuje dohodek. TOZD Hladna valjarna Bela je ustvarila 224.025 milij. dinarjev dohodka, kar pomeni v primerjavi s planiranim 109 %, v primerjavi z letom 1979 pa 110 %.

Obveznosti, ki jih TOZD mora pokriti z ustvarjenim dohodkom, so znašale 169.395 milij. dinarjev, kar je 121 % predvidenih in 13 % več kot v letu 1979. Pri tem odpade precejšen del na obresti od kreditov, zelo visoke so namreč obrestne mere za tuje kredite, obresti pa so povečali tudi učinki devalvacije. Med pogodbenimi obveznostmi zajemajo precejšen del stroški bančnih storitev in plačilnega prometa v državi ter zavarovalne premije. Prispevki za skupno in splošno porabo zaostajajo za predvidevanji, glede na preteklo leto pa so višji zaradi povečanja osnov od katerih se obračunavajo.

Po obračunu vseh teh obveznosti je TOZD ostalo 54.630 milij. din čistega dohodka, kar je 85 % načrtovanega, oziroma ravno toliko kot v letu 1979. Ustvarjeni resen čisti dohodek zadošča za pokrivanje OD in formiranje poslovnega sklada, resen in sklada za skupno porabo.

TOZD je zaključila poslovno leto 1980 s pozitivnim rezultatom kljub temu, da je bila planirana količina dosežena le 82 %.

Rezultat bi bil lahko boljši, če bi bila oskrbljenost s polproizvodom iz uvoza in domačih virov boljša.

Podrobneje so delegati obravnavali tudi stroške po stroškovnih vrstah in kazalce uspešnosti. Menili so, da je bila storilnost nižja tudi zaradi tanjših debelin izdelkov.

Vodja TOZD Aleksander Jezeršek je razložil, da je asortiment le deloma vplival na storilnost. Glavni vzrok za upadanje storilnosti pa je bil v pomanjkanju polproizvoda.

Povprečna debelina izdelkov se je namreč znižala od 2,5 mm na 0,75 mm, kar pa je zaradi višjih cen prineslo ugodnejši finančni rezultat.

Govorili so tudi o licenčnih obveznostih in o pretoku polproizvodov znotraj Železarne.

Delavski svet je obravnaval tudi rebalans finančnega plana TOZD za leto 1981 in ga potrdil brez pripomb. Pri rebalansu finančnega plana Železarne za leto 1981 pa zahteva pojasnilo, zakaj se povečujejo sredstva za skupne službe.

Brez pripomb so sprejeli samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, ki ga je posredovala regionalna zdravstvena skupnost Kranj.

Delavski svet je razpisal volitve samoupravnih organov TOZD in nadomestne volitve delegacij SIS za 22. april.

Soglašali so s predlagano višino nagrad za proizvodno prakso za učence in študente jeseniške in radovljiške občine, ki jo je predlagal kadrovski sektor.

Delegati so ob sklepu sprožili vprašanje, kdo je odgovoren za dopis, ki je bil objavljen v glasilu Železar, 26. februarja o povzetku seje OO ZSMS TOZD HVB. Menijo namreč, da je tako pisanje neodgovorno in zahtevajo odgovor, v kakšnem primeru so delovodje krivi za disciplinske prijave delavcev. Delavski svet predlaga, da naj bi OO ZSMS skupno z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami razpravljali o problemu fluktuacije v TOZD in tako prišli do objektivnih vzrokov.

NK

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Dne, 25. februarja, je predsednik odbora za gospodarstvo Franc Smolej sklical 17. redno sejo na kateri so poleg pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje, pri čemer so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, obravnavali inovacijske predloge, poslovno poročilo za leto 1980, predlog o zbiranju odpadnih surovin in pogodbeno delo Franca Trupkoviča.

V zvezi z inovacijskim predlogom Matija Urha štev. 2486 z naslovom »Popravilo zlomljene piramidne gredi navijalcev ZRM ogrodja«, je bil članom odbora posredovan izračun prihranka, ki ga je podala Ivanka Petričeva, s katerim pa se vodja TOZD Aleksander Jezeršek ni strinjal, ker je smatral, da je potrebno prihranek ponovno izračunati. Izračun naj temelji na osnovi cene originalne gredi iz leta 1978, to je takrat ko je bila ta gred zlomljena. Odbor je zadolžil vodjo TOZD, da do 15. marca pridobi podatke o originalni gredi, na osnovi katerih bo narejen ponoven izračun prihranka. Predlog po novem izračunu bo odbor ponovno obravnaval na eni prihodnjih sej.

Odbor je obravnaval inovacijski predlog Matija Urha in sodelavcev, štev. 2474 z naslovom »Dopolnitev hidravličnega sistema CTM ogrodja« in ga na osnovi podanih mnenj in izračuna prihranka ocenil kot pozitivnega. Avtorjem je odobril enkratno nadomestilo v višini 16.000 din, kot je predlagala komisija za inovacije TOZD HVB. Vrednotenje izboljšave s pomočjo zastojev in s tem povečanjem proizvodnje je možno le takrat, ko bo stroj maksimalno izkoriščen npr., da bi delal usluge dresiranja zunanjih naročnikov in s tem izrabil proste kapacitete, takrat naj se inovacija na novo vrednoti.

Odbor je ugodno ocenil tudi inovacijski predlog Janeza Rozmana štev. 2501 in sodelavcev, z naslovom »Zamenjava zaviralnih desk na ZRM ogrodju«. Na osnovi izračuna in ocene so člani odbora potrdili predlog oddelka za zaščito industrijske lastnine, da se izračun prihranka izvede s faktorjem 0,4, ker je bila rešitev že znana. Avtorjem so odobrili enkratno posebno nadomestilo v višini 12.893,00 din.

V nadaljevanju je vodja TOZD prisotne seznanil s poslovnim poročilom za leto 1980 pri čemer so ugotovili naslednje:

Skupni dosežek v letu 1980 je bil 77.293 ton, kar je samo 81,3 % planirane količine in 16.421 ton manj kot v letu 1979. Najbolj je upadla izdelava ogljičnih jekel (82 % družbenega plana oz. 47.385 ton) in nerjavnih jekel (29 % družbenega načrta oz. 1.714 ton). Pri dinamo jeklih je bil družbeni načrt dosežen 103 %, oz. 28.094 ton.

Dosežena količina je popolnoma v skladu z dohodom polproizvoda, saj je bilo dobavljeno le 89.451 ton polproizvoda ali 72,8 % s planom predvidenega. Največji izpad polproizvoda je bil pri ogljičnih in nerjavnih jeklih, dočim je bil pri dinamo deloma enak predhodnemu letu.

Odprema je znašala 76.512 ton ali 80,5 % oziroma 17.112 ton manj kot v letu 1979.

Izvoz je bil realiziran v višini 8.084 ton ali 729 ton več kot v letu 1979.

Pri porabi pomožnih sredstev so ugotovili znižanje, razen pri nekaterih, kjer je vzrok za povečanje prevečkrat prekinjeno delo zaradi pomanjkanja polproizvoda.

Storilnost je zaradi pomanjkanja polproizvoda iz 186 kg/h v letu 1979 na 161 kg/h. Maksimalna je bila dosežena v januarju 1980 z 207 kg/h.

Zastoji so se v letu 1980 povečali samo zaradi pomanjkanja polproizvoda. Znašali so 25.526 ur, ali 129 % več kot v predhodnem letu.

Število zaposlenih se je zmanjšalo za 17 delavcev in je za 20 oseb pod planom. Fluktuacija je znašala 16,8 % in je najvišja v Železarni.

Celotnega prihodka je bilo v letu 1980 ustvarjenega 1.005.548 milijonov din, ali 107 % predvidenega z družbenim planom.

Materialni stroški so skupaj z amortizacijo in drugimi poslovnimi stroški znašali 746.110 milij. din ali 102 % planiranih.

Temeljna organizacija je dosegla 224.025 milijonov din dohodka oz. 109 % planiranega. Čistega dohodka je ostalo 54.630 milijonov din, kar je 85 % planiranega. To zadošča za pokrivanje osebnih dohodkov, poslovnega sklada, sklada rezerv in sklada skupne porabe.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval predlog odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne o zbiranju odpadnih surovin in zadolžil svojega delegata, da posreduje predlog odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, da se vsa sredstva, ki se zbirajo v TOZD dajo v popolnosti na razpolago TOZD.

V nadaljevanju je odbor obravnaval predlog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata o prodaji lesa ter predlog v celoti potrdil. Predlog se nanaša na posebno komisijo, ki bo sodelovala pri prodaji lesa, les pa se bo prodajal izključno delavcem TOZD HVB. Delavce TOZD je potrebno o načinu prodaje lesa obvestiti.

Odbor je sprejel sklep o prodaji odpadnega papirja in sprejel sklep, da se sredstva porabijo v korist sindikata, namensko za organizacijo tradicionalnega četveroboja. Sklep velja začasno dokler ne bo urejen pravilnik o odpadnih surovinah.

Odbor je obravnaval pogodbeno delo Franca Trupkoviča in sprejel sklep, da se pogodba potrdi.

NK

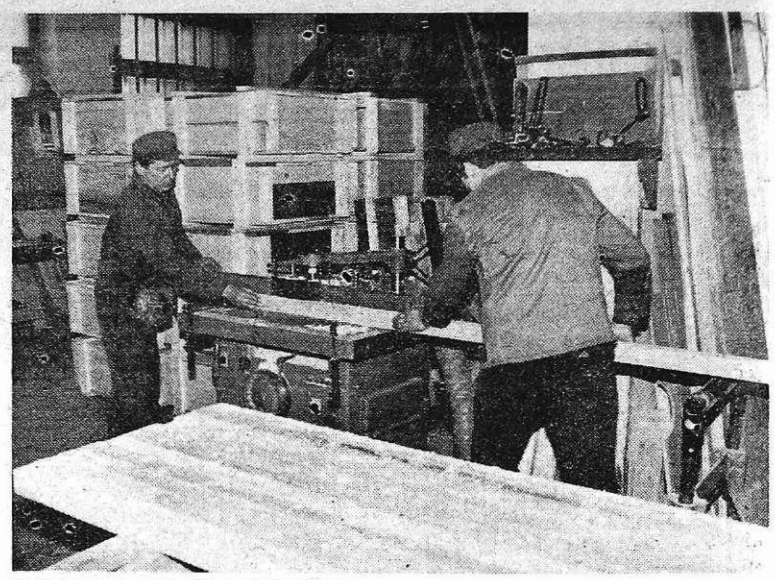

Sodelavca tesarja (Foto I. Kučina)

TOZD Strojne delavnice

SKUPNA SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO IN ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor za gospodarstvo in odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Strojne delavnice sta na skupni seji, dne 27. februarja potrdila zaključni račun TOZD Strojne delavnice za leto 1980, prav tako pa tudi predlog delitve amortizacijskih sredstev v višini 1,474 milijona din ter investicijskih sredstev v višini 1,399 dinarjev v letu 1981. Poleg tega sta razpravljala o stimulaciji za zbiranje odpadnih surovin, o izvrševanju plana nadur ter še o nekaterih drugih zadevah.

Kot že rečeno, sta oba odbora potrdila bilanco uspeha z delitvijo, kar so obravnavale poprej tudi delovne skupine (nekatere kazalce smo omenili že v povzetku s seje delavskega sveta v prejšnji številki Železarja). Ugotovila sta, da se združena sredstva skupne porabe, ki so bila razporejena iz čistega dohodka v letu 1980, začasno uporabljajo v poslovne namene, soglašala pa sta tudi s sklepom, da se del čistega dohodka, razporejenega z zaključnim računom 1980 na rezervni sklad, začasno uporablja v poslovne namene. Akontacije osebnega dohodka, ki so bile izplačane v letu 1980 ter poračun osebnega dohodka, ki je bil realiziran v mesecu decembru, se upoštevajo kot definitivno in končno plačilo. Predlagala pa sta tudi delavskemu svetu TOZD, da zadolži kadrovsko službo, da v letu 1981 priskrbi za potrebe temeljne organizacije kvaliteten kader.

Amortizacijska sredstva v višini 1.474 milijona dinarjev se bodo uporabila za stroj za plamensko rezanje (povečanje lanskoletne vsote), za varilni aparat E-11, varilni usmernik VARUS 1000, za univerzalni stružnici (povečanje lanskoletne vsote) in za nabavo manjših strojev (povečanje lanskoletne vsote). Investicijska sredstva v višini 1.399 milijona dinarjev pa bodo šla za generalno popravilo miznega skobelnega stroja BÖHRINGER ter za popravilo žerjavov in obdelovalnih strojev.

Odbora sta sklenila, da naj vse sredstva, ki jih dobe z zbiranjem odpadnih surovin v TOZD namenijo sindikalni organizaciji v TOZD za njeno delovanje ter da naj se stimulacija za zbiranje odpadnih surovin formira v višini 15 % prodajne cene surovin.

Ugotovila sta, da je bil plan nadur v januarju (2006 ur) nekoliko presežen (opravljenih je bilo 2022 nadur), za mesec februar pa sta potrdila plan v višini 1644 nadur, za mesec marec pa v skupni višini 2186 nadur. Največ nadur bo v mesecu februarju odpadlo na strojno obdelavo (950) in na obrat konstrukcij (490 ur), prav tako pa tudi v mesecu marcu na ista dva obrata (po 1160 oziroma po 590 nadur).

Dala sta tudi soglasje, da si za nedoločen čas v TOZD sposodijo gravirni stroj, (ki je sicer v privatni lasti) ter da se z ustrezno pogodbo zagotovi ustrezna sprejemljiva najemnina, o višini najemnine pa obvesti člane obeh odborov. Na predlog vodje strugarne valjav sta odobrila enemu izmed sodelavcev enkratno nagrado v višini 1000 dinarjev.

BL

22. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice je na svoji 22. seji dne 20. februarja pregledal, kako se izvršujejo sklepi prejšnje seje ter obravnaval kadrovsko problemtiko ter nekatere prošnje.

Na novo sta bila sprejeta dva delavca: eden na delovne naloge IV. ključavničarja, drugi na delovne naloge II. skoblarja. Delavca, ki sta se vrnila iz JLA sta bila razporejena na delovne naloge IV. strugarja oziroma III. strugarja. Potrjenih je bilo tudi več premestitev na naloge z višjo kategorijo ključavničar II na naloge ključavničarja I, dva ključavničarja III na naloge II ključavničarja, phalec I na naloge phalca specialista, skoblar I na naloge skoblarja specialista, skladiščni delavec na naloge III. rezkalca).

Na prošnjo vodje strugarne valjev je odbor podaljšal začasno odločbo delavcu, ki opravlja delovne naloge operaterja na NC stružnici THG 80/4000 do 31. aprila. Enemu delavcu je odobril enomesečni odpovedni rok delovnega razmerja. Na prošnjo HK Jesenice je enemu delavcu odobril štiri ure izredno plačane odsotnosti v mesecu januarju (ni mu mogel omogočiti enoizmenskega dela in mu svetuje, da naj si nabere nekaj ur dela v dobro, ki jih bo v določenih primerih lahko koristil), na prošnjo HK Kranjska gora pa je enemu delavcu odobril izredno plačano odsotnost za en dan v februarju. Na prošnjo amaterskega gledališča Tone Čufar pa je enemu delavcu odobril dva dni izredno plačane odsotnosti v mesecu marcu (za en dan pa mu predlagajo, da zamenja dnino ali pa koristi redni letni dopust). Istemu delavcu je odobril tudi zamenjavo dnine v dneh od 2. do 22. februarja, kar je bilo tudi izvedeno.

Ugotovil je tudi, da za enega delavca, ki mu je bilo ponujeno delo v kovačnici, še ni rešena prerazporeditev. Določil je tudi skupino za usposabljanje začetnikov, ob čemer pa je samo vprašanje usposabljanja treba še proučiti in o tem poročati na naslednji seji odbora.

BL

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

SEJA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE

V četrtek, 5. marca, je bila programsko-delovna konferenca koordinacijskega sveta ZSMS železarne Jesenice. Prisotnih je bilo 24 delegatov iz 16 osnovnih organizacij, ali 66,6 % izvoljenih. Gostje konference so bili: Tone Varl, član poslovodnega odbora, Danilo Klinar – predsednik OK ZSMS Jesenice in predsednik konference mladih delavcev pri OK ZSMS Darko Mlakar.

Delegati smo najprej potrdili priloženo poročilo, program dela in finančno poročilo.

V programu dela smo si mladi začrtali pomembne naloge in smernice za prihodnje delo. Največ pozornosti bomo morali posvečati uresničevanju zakona o združenem delu in drugih samoupravnih dokumentov in dogovorov, ter krepitvi delegatskih odnosov. Naša prizadevanja bodo morala biti usmerjena tudi v uresnčevanje letnih družbenih planov TOZD, rasti produktivnosti dela in zmanjšanju proizvodnih stroškov. Še naprej si bomo prizadevali za stabilizacijo našega gospodarstva, za izboljšanje dohodkovnih odnosov oz. nagrajevanje po delu in za zmanjšanje neopravičene odsotnosti.

Naša naloga bo še naprej skrb za mlade kadre in demokratizacijo odnosov v samskih domovih. ZSMS bo spremljala in spodbujala celovito reševanje vprašanj, ki zadevajo družbeni standard. Prizadevali si bomo tudi za tesnejše sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami. Ena naših temeljnih nalog pa je uresničevanje pobude tovariša Tita o kolektivnem vodenju in odgovornosti.

Poleg teh najpomembnejših nalog pa program obsega še vrsto drugih nalog, pomebnih akcij (akcija za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca), ki bodo potekale v prihodnjem obdobju.

V razpravi na poročilo smo bili zelo kritični in zajeli vse probleme, ki so prisotni pri delu v osnovnih organizacijah ZSMS. Spregovorili smo tudi o potekanju akcije za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca, o kolektivnem vodenju, o vzrokih neaktivnosti nekaterih osnovnih organizacij, o povezovanju štipendistov in ostalih študentov z Železarno in mladinsko organizacijo, kot tudi o problemih mladih v samskih domovih.

Razprave in sklepe bomo objavili v prihodnji številki glasila. Š. B.

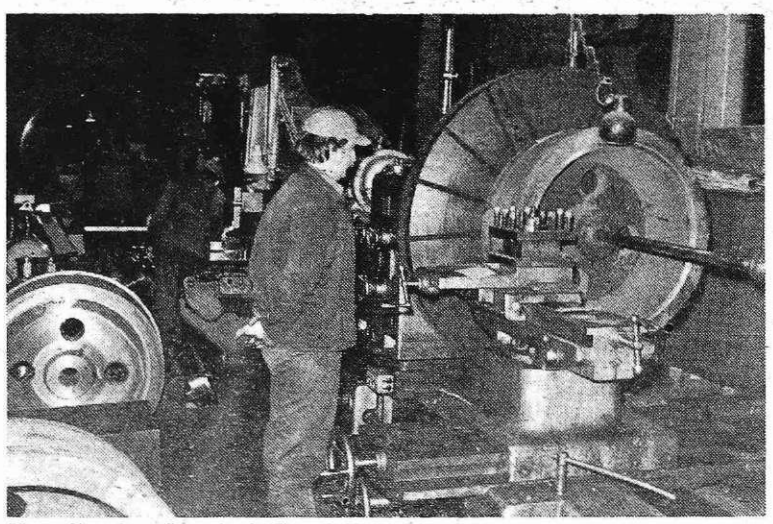

V orodjarni na Jesenicah (Foto I. Kučina)

Razstave ročnih del v TOZD Elektrode (Foto I. Kučina)

VABILO NA PREDAVANJE

O SVOBODNIH GIBANJIH V SVETU s filmi na temo:

– Dan neodvisnosti Zimbabve,

– Južnoafriška republika – Beli blagor,

– Tudi Palestinci imajo svojo pravico.

Predavanje bo v ponedeljek, 23. marca, ob 16. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice. Vabimo vas, da se predavanja udeležite v čim večjem številu. Predavala bosta Karel Lijič iz republiške konference SZDL in član mladinske organizacije Tanzanije, ki študira v Ljubljani.

OK ZSMS
Komisija za mednarodne odnose

RAZSTAVA ROČNIH DEL V TOZD ELEKTRODE

V petek, 6. marca, smo mladi v sodelovanju s sindikatom TOZD Elektrode odprli razstavo ročnih del naših sodelavk in sodelavcev. S svojimi izdelki so na razstavi sodelovali: Ivanka Kuvek, Hatka Softič, Mirjana Bajz, Tehvida Pezič, Šemsa Fajkovič, Mira Graj, Binasa Softič, Natija Midžon, Greta Šolar, Boga Beton in Niko Kešina.

Razstava, prirejena v počastitev dneva žensk, je vsekakor uspela, kar dokazuje množična udeležba. Želja nas mladih je, da bi bila v bodoče še množičnejša, saj smo mladi vedno pripravljeni delati pri organizaciji takih in podobnih prireditev.

Sonja Lasnik

KJE STE BILE DIJAKINJE ZDRAVSTVENE ŠOLE?

Če si precej poprečen dijak, si želiš po najlažji poti priti do uspehov. Če pa si nekaj posebnega, si poleg učenja nakoplješ še sto drugih obveznosti. Zato si vedno v boju s časom.

Če pa ljubiš kulturo in če imaš rad poezijo, greš lahko tudi k recitatorskemu krožku ali pa v kako dramsko sekcijo. Tam imaš svoje prijatelje, s katerimi rad delaš. Rad prebiraš pesmi in vlagaš za dobro interpretacijo vso svojo voljo in dušo, kajti ljudem skušaš kar najbolje predstaviti vsebino pesmi. Ponavadi nikoli ne gledaš, kaj boš za to dobil in tudi ničesar ne pričakuješ. Samo eno si želiš: da bi te ljudje sprejeli in poslušali, da bi lahko odnesli od recitacije kar največ. Kadar pa zagledaš dvorano, ki je skoraj prazna, te nekaj v duši stisne, zaboli. Sprašuješ se, zakaj si delal, zakaj si vadil, zakaj si se učil, ko pa si ljudje, celo tvoji sošolci – sošolke, ne morejo vzeti niti pol ure časa, da bi prišli na proslavo. Morda celo na tako proslavo, ki je pripravljena samo za njih.

Nekaj podobnega se je zgodilo pretekli četrtek, 5. marca, ko so dijaki doma učencev ŽIC in predstavniki OO ZSMS KS Sava, povabili dekleta zdravstvene šole na proslavo ob dnevu žensk.

Prostor, v katerem smo nastopali, je bil skoraj prazen. Poleg nekaj deset fantov, je prišlo na proslavo samo šest deklet. Ko sem se ozirala po praznih sedežih, me je spreletaval čuden občutek. Spraševala sem se, zakaj taka nezainteresiranost, da od dvestotih deklet pride na proslavo za njihov praznik samo nekaj dijakinj. Spraševala sem se tudi, zakaj pozabljamo na trud fantov, kajti tudi oni so pripravili program prostor in nato še zabavni večer.

Proslavo smo izvedli kljub tako porazni udeležbi, ampak vsi nastopajoči smo bili malce prizadeti. Ni nam bilo jasno, kaj je vzrok maloštevilnemu obisku. Pojavljal se nam je dvom, če res prevladuje med mladimi samo potrošniška miselnost in želja po DISCO klubih? Ali je res kulturna zavest tako nizka, da mora biti udeležba za proslavo obvezna, če hočemo, da so napolnjeni stoli v dvorani. M. D.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana dne 11. 3. 1981 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

O B J A V L J A M O

prosta dela oziroma naloge za določen čas 5 mesecev

sobarica	**šifra**	**9206**	**D-2**	**4 ktg**	**2 osebi**

Pogoji: 6 razredov osnovne šole

Kandidatke naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice z oznako za TOZD DRUŽBENA PREHRANA.

Posebne prijavnice dobite pri kadroviku ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje . . .

Tito

PREBIVALCEM OBČINE JESENICE

Takoj se umaknemo iz kontaminiranega območja, od žarišča eksplozije in proti vetru. Na nekontaminiranem območju takoj pričnemo osebno dekontaminacijo. Umijemo si odkrite dele telesa, obleko pa izprašimo. Ob tem pazimo, da veter ne raznaša radioaktivnega prahu na druge osebe. Zaradi popolnosti dekontaminacije se moramo čimprej javiti na postaji za dekontaminacijo ljudi, kjer bomo dobili nadaljna navodila.

E. **Biološko orožje**

Proti biološkemu orožju se najbolje zavarujemo s pravočasnim cepljenjem proti nalezljivim boleznim. Nosilci kužnih klic so glodalci in žuželke. Če se pojavijo, moramo o tem obvestiti pristojne organe.

F. **Kemično orožje.**

Pred vsakim kemičnim strupom nas ščiti zaščitna maska. Mehurjevci so kapljičasti bojni strupi, ki delujejo na kožo in povzročajo mehurje. Če nas oškropijo ti strupi, jih enostavno popivnamo z vato ali tamponom, ki ga imamo v osebnem priboru za dekontaminacijo. Brisati ne smemo, ker lahko tako strup prenašamo in ga še globlje vtremo v kožo. Nato izpostavljene dele telesa umijemo z milom in vodo.

Dražljivci so kemične spojine, ki delujejo na sluznico in povzročajo draženje. Pred njimi nas zavaruje zaščitna maska.

Dušljivci so bojni strupi, ki povzročajo zadušitev. Takoj si moramo nadeti zaščitno masko.

Krvni bojni strupi delujejo preko dihalnih organov na krvna telesca in povzročajo zastrupitve. Pred njimi nas zavaruje zaščitna maska.

Živčni bojni strupi delujejo na živčevje. Ob zastrupitvi s temi strupi si mormao takoj vbrizgati sireto atropina iz osebnega pribora za dekontaminacijo.

Glede na nevarnosti, ki bi nam pretile v morebitni vojni, so za slehernega občana predpisana naslednja zaščitna sredstva:

1. zaščitna maska
2. zaščitno ogrinjalo,
3. prvi povoj tip 3,
4. osebni pribor za dekontaminacijo, ki vsebuje:
   - zavoj vate,
   - zavoj papirnatih robcev,
   - zavoj pralnih sredstev,
   - 50 g sode bikarbone,
   - 200 ml alkohola,
   - sireta atropina.

Z osebnim priborom je možno opraviti le enkratno zasilno dekontaminacijo, zato se moramo po vsakem kontaminiranju javiti na dekontaminacijsko postajo, da opravimo popolno dekontaminacijo.

G. **Prva medicinska pomoč ob poškodbah**

1. Ponesrečenca moramo zavarovati in ga oddaljiti od nevarnega mesta,
2. Ustaviti moramo smrtno nevarno krvavitev
3. Navidezno mrtvega ponesrečenca moramo oživiti
4. Mesto, kjer so poškodovanci zavarujmo in pokličemo reševalce.

– Medtem ponesrečenca prenesemo na varen prostor in ga namestimo v pravilen položaj glede na vrsto poškodbe – bočna al »koma« lega nezavestnega poškodovanca, da preprečimo zadušitev

– Možno zunanjo krvavitev preprečimo s pritiskom žile ob kosti med rano in srcem, oziroma s pritisno (kompresijsko obvezo) Zelo uspešno zaustavimo krvavitev, če pritisnemo s prsti ali rok prek blazinice prvega povoja, sterilne gaze ali svežega robca na rano

Če je okončina odtrgana ali odrezana, jo prevežemo nekaj centimetrov nad rano s trdo prevezo, ki pa ne sme biti žica ali tanka vrv.

– Navidezno mrtvemu ponesrečencu takoj pomagamo z umetnim dihanjem in masažo srca.

– Ponesrečenca ne smemo pustiti samega, dokler ga ne izročimo v zdravstveno oskrbo.

H. **Protiepidemijski ukrepi ob množičnih nesrečah in uporabi biološkega orožja.**

V primeru uporabe bioloških sredstev – bolezenskih mikroorganizmov in vektorjev, ki širijo nalezljive bolezni, moramo izvajati protibiološko zaščito:

– dokler ni objavljeno, da so sanitarni organi pregledali al razkužili pitno vodo, uporabljamo le prekuhano ali klorirano vodo Pitno vodo uporabljamo le iz tistih virov, ki so označeni kot primerni,

– živil, ki so bila dostopna glodalcem in muham ali pa so bila zalita z vodo, ne uživajmo. Vsa živila pred uporabo razkužimo s kuhanjem,

– male in velike potrebe ne opravljamo v poškodovanih stranišč ih ali po zemljišču v okolici, temveč izključno v latrinah,

– vedno si pred jedjo umijemo roke z milom an prekuhano vodo,

(se nadaljuje

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČ

SOVJETSKA ENERGETSKA POLITIKA

Sovjetski minister za energetsko gospodarstvo in elektrifikacijo je pred kratkim objavil članek, v katerem je razložil sovjetska načela za gradnjo energetskih objektov. Iz njega je jasno razvidno, da je eno izmed težišč postavljeno tudi na močno izkoriščanje jedrske energije.

– – –

V letu 1980 so sovjetske elektrarne pridobile 1300 milijard kWh električne energije. Do leta 1985 bi naj narasla količina električne energije na 1550 do 1600 milijard kWh. Po letu 1981 bodo zgrajene v evropskem delu države v glavnem jedrske elektrarne in njihova skupna moč bo v tekoči petletki povečana za več kot 20 milijonov kWh. Vsaka izmed njih bo imela moč 1000 ali 1500 MW. Nadaljevali bodo gradnjo jedrskih elektrarn v Leningradu, Kursku, Smolensku, Černolinsku in drugod. V kratkem bodo začeli z gradnjo južnoukrajinske jedrske elektrarne in elektrarne v Zaporožju.

Takšno »atomizacijo« energetskega gospodarstva v evropskem delu dežele pojasnuje s tem, da je pretežni del prebivalstva in industrije Sovjetske zveze osredotočen na tem delu ozemlja. Istočasno pa je okoli 80 % tradicionalnih energetskih virov na drugi strani Urala. Na vzhodu bodo v hitrem tempu gradil termoelektrarne, ki bodo uporabljale ali ceneni premog z dnevnih kopov ali zemeljski, oziroma spremljajoči plin zahodnosibirskih naftnih nahajališč. V bodoče bodo tam zgradili energetske komplekse z močjo od 2000 do 6000 MW in bodo pridobljeno električno energijo v glavnem transportirali v zahodni del države.

V tem primeru so visokonapetostne napeljave primernejše kot prevoz milijone ton kalorično slabega premoga. Letno zgradijo deset tisoče km visokonapetostnih napeljav. V enajsti petletki je predviden pričetek obratovanja prvega dela napeljave Ekibastus – Center in napeljave Ekibastus – Ural. Z gradnjo obeh napeljav so že pričeli.

Sovjetska zveza razpolaga z bogatimi hidroenergetskimi viri, ki pa jih zaenkrat izkoriščajo manj kot četrtino. Vzrok je v tem, ker so na težko pristopnih področjih. Tudi v evropskem delu države še niso izkoristili vseh razpoložljivih hidroenergetskih virov. Tu načrtujejo gradnjo akumulacijskih elektrarn v povezavi z velikimi jedrskimi elektrarnami.

Na rekah Sibirije, Daljnjega vzhoda in Srednje Azije bodo zgrajene velike hidroelektrarne in to ob upoštevanju kompleksne uporabe vodne energije. Pri tem gre za pridobivanje električne energije, za namakanje sušnih področij in za izboljšanje pogojev za rečno plovbo. Takšen način izkoriščanja vodne energije se je obnesel že leta nazaj in je tudi osnova programa za izgradnjo hidroelektrarn na rekah Angara in Jenisej Vzporedno z gradnjo znane Sajani hidroelektrarne v Šušenskaju, nastaja tudi več kot sto velikih industrijskih obratov. V tej petletki bo pričel obratovati deseti in zadnji agregat in vsak izmed njih ima moč 640.000 kW.

Seveda je takšen progrma drag. Celotni energetski sistem Sovjetske zveze krije danes potrebe 200 milijonov prebivalcev. Samo daljnovodi Srednje Azije in Daljnega vzhoda še niso priključeni temu sistemu. V enajsti petletki bodo ta največji energetski sistem na svetu, ki ga bo mogoče kontrolirati s stikalne centrale v Moskvi, še nadalje razvijali ob pomoči sodobne elektronske tehnike, je lahko v tem centru zaposleno osebje takoj obveščeno o stanju vsakega agregata za pridobivanje elektrike, čeprav je oddaljen tisoče kilometrov

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Monter Dravograd

37. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Monter Dravograd je na svoji 37. seji dne 25. februarja obravnaval gospodarjenje v letu 1980 ter predlog organizacijskih dopolnitev in dopolnitev sistematizacije v TOZD ter še nekatere druge zadeve. Volitve v samoupravne organe TOZD in delovne organizacije pa je razpisal za letošnji 13. april.

Člani delavskega sveta so se najprej seznanili z zapisnikoma in sklepi 35. in 36. seje delavskega sveta. Pod to točko so sprejeli dopolnilo k sklepu, ki se je nanašal na vrednost nedokončane proizvodnje in sicer v tem smislu, da se razlika vrednosti nedokončane proizvodnje potrdi kot sestavni del inventurnega elaborata. Seznanili pa so se tudi s problematiko nabave službenega vozila (predračun za »R-18« že imajo, čakajo pa še na predračun za »Golf«).

Pri obravnavanju gospodarjenja v letu 1980 pa so se najprej seznanili s potekom razprave na zborih delavcev, ki so potrdili zaključni račun. V zvezi s tem je bilo izrečeno tudi opozorilo, da morajo vodje sektorjev bolj prisluhniti predlogom delavcev glede drobnih organizacijskih sprememb ipd. (nabava oblek, zaščitnih sredstev itd). Delavski svet pa je sklenil, da morajo na naslednji seji odgovorni člani v temeljni organizaciji poročati o realizaciji pripomb samoupravnih delovnih skupin. Podana so bila tudi poročila posameznih sektorjev ter sklenjeno, da morajo vodje sektorjev izdelati do naslednje seje program varčevanja za leto 1981, verificiral pa ga bo že novoizvoljeni delavski svet.

Omenimo naj še nekaj podatkov iz zaključnega računa TOZD za leto 1980. Celotni prihodek te temeljne organizacije je znašal 383,129 milijona dinarjev, dohodek 118,939 milijona dinarjev, čisti dohodek pa 92,801 milijona dinarjev. Iz čistega dohodka pa so delavci namenili 47,266 milijona dinarjev za osebne dohodke, 34,813 milijona din za poslovni sklad, 2,973 milijona dinarjev za rezervni sklad, ostalo pa za različne postavke skupne porabe (za družbeno prehrano 1,705 milijona dinarjev, za regres za dopuste 1,180 milijona dinarjev, za stanovanjsko gradnjo 3,150 milijona dinarjev, za druge namene skupne porabe pa 532 tisoč dinarjev) in za druge namene (1,182 milijona dinarjev). Delavski svet je sklenil, da se med letom sredstva rezervnega sklada in sredstva skupne porabe lahko uporabljajo kot obratna sredstva za zagotovitev likvidnosti na žiro računu ter da se v letu 1981 obračunava amortizacija nad predpisanimi stopnjami, tako kot doslej.

Sprejel je tudi sklep o kreditiranju individualne stanovanjske gradnje ter sklep o povečanju predračunske investicije v obrat zvarjencev za 22 milijonov dinarjev (zaradi odstopanja pri gradbenih delih). Za isti obrat je odobril tudi najetje dodatnih kreditov v višini 8,6 milijona dinarjev od dobaviteljev opreme. Odločil pa se je tudi za to, da se vrednost točke s 1. marcem poveča za 10 %, torej na 40 din.

V okviru razprave o organizacijskih dopolnitvah in dopolnitvah sistematizacije je bilo govora predvsem o potrebi po zasedbi nalog in opravil normirca in planerja. Predlog organizacijskih dopolnitev in dopolnitev sistematizacije je delavski svet potrdil, s tem, da za vsa dela in naloge v pripravi dela velja, da se razširi zahtevana izobrazba alternativno na visokošolsko izobrazbo ali srednjo izobrazbo strojne smeri.

Člani delavskega sveta so razpravljali tudi o cenah toplega obroka (za zunanje člane se zaračunava po 50 din, delavci pa dobe vrednostne bone v višini največ 450 din za 23 delovnih dni oziroma ustrezni del za dneve, ko so na delu) ter o predlogu nagrajevanja učencev tretjega letnika.

Pod razno je delavski svet odobril 1500 din za izlet »svojih« učencev ter godbi za pihala Šentjanž 19500 din (za nakup treh uniform godbenikom), krajevni skupnosti Trbonje pa materialno pomoč v obliki strešne opreme za postavitev pretvornika za I. TV program. Potrdil je tudi poročilo o izvajanju stabilizacijskih ukrepov v letu 1980 ter predloge odbora za uresničevanje zakona o združenem delu in odbora za gospodarstvo o obračunavanju individualne stimulacije za drugo polletje leta 1980, slednje s pripombo, da je treba proučiti še normative za stimulacijo v skladišču in pri vzdrževanju.

BL

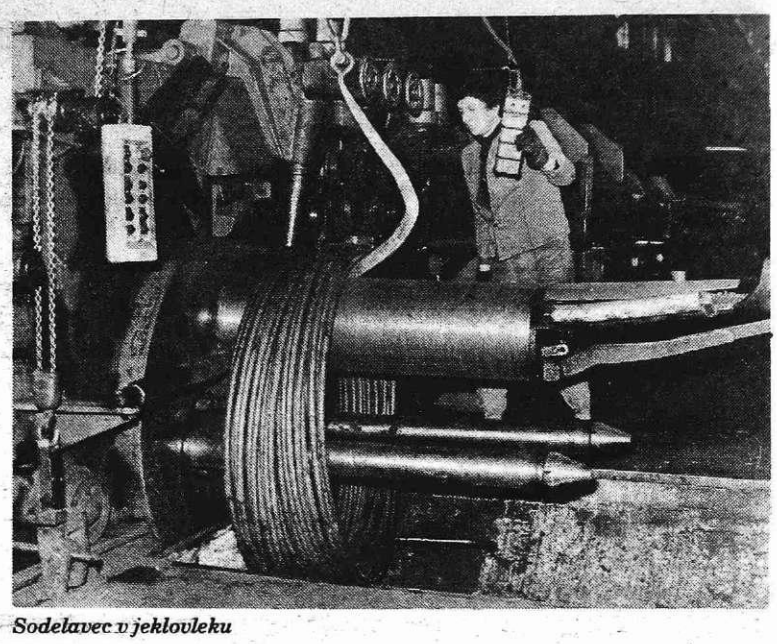

Sodelavec v jeklovleku

TOZD Jeklovlek

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 26. januarja, je predsednik Anton Dežman sklical 19. sejo delavskega sveta TOZD Jeklovlek. Najprej so pregledali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so izvršeni. Ponovno ugotavlja, da poslovodni odbor ni odgovoril na delegatsko vprašanje glede akontacije in poračuna OD za leto 1980. Ob tem so ugotovili, da to vprašanje niti ni bilo zapisano v gradivu seje delavskega sveta Železarne 30. decembra 1980.

Pripomnili so, da to niti najmanj ni spodbudno za krepitev delegatskih odnosov.

V nadaljevanju so obravnavali o združevanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodb pri delu ali poklicne bolezni in sklenili, da k sporazumu pristopijo.

Sprejeli so poslovno poročilo za leto 1980 s pripombami in sklepi odbora za gospodarstvo, ki ne soglaša s sklepom glede akontacije in poračuna OD za leto 1980.

Med drugim so sprejeli sklep, da se prehodne TOZD opozori glede priprave in čiščenja polproizvodov in glede reševanja internih in zunanjih reklamacij, zarada obračunavanja stroškov.

Obravnavali in sprejeli so rebalans finančnega plana za leto 1981.

Sprejeli so sklep, da se volitve v samoupravne organe TOZD in Železarne opravijo do 22. aprila.

Obravnavali so naložbo, ki je v temeljih plana za obdobje 1981–1985 in se s projektom strinjali ter sklenili, da se naložba dopolni z upoštevanjem ravnalnega stroja, ki je vključen v temeljni srednjeročni plan v skupni predračunski vrednosti 32.640.000 din.

Soglašali so s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev med Železarno in MIV ter dali podporo za izgradnjo tovarne ventilov. Za podpisnika so imenovali vodja TOZD Jeklovlek in vodja FRS.

Soglašali so, da se skladi v višini 675.622,85 din prenesejo iz Investicijske banke Beograd v Beograjsko banko Temeljno banko Ljubljana in da vse posle v imenu TOZD opravi Andrej Četinski.

Soglašali so s predlogom kadrovske službe o višini nagrad za učence in študente jeseniške in radovljiške občine za leto 1981.

V.

TOZD Livarna

14. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Livarna je na svoji seji dne 25. februarja razpravljal o planskih nalogah ter o nadurnem delu v mesecu februarju, seznanil pa se je tudi z obvestilom prodajnega sektorja o prodaji odpadnega železa železarni ter z obvestilom oddelka za nagrajevanje o osebnih dohodkih v mesecu januarju.

Odbor je potrdil plan jeklolivarne za mesec februar v višini 142 ton litine, plan kovinolivarne v višini 3 tone ter zunanje prodaje v višini 50 ton litine. (Na prejšnji seji je odbor ugotovil, da plan prodaje zunanjim naročnikom ni bil v celoti realiziran, vendar pa je TOZD že v začetku marca nadoknadila ta primanjkljaj, tako, da ima že 10 ton »rezerve«.) Ugotovil je tudi, da se že dalj časa soočajo s pomanjkanjem delavcev (pomožni delavci, čistilci). Glede zaposlitve novih delavcev se bo torej treba pomeniti s kadrovikom oziroma s kadrovsko službo, kajti v kolikor to vprašanje ne bo rešeno, tudi planskih nalog ne bodo mogli izpolnjevati.

Zaradi nujnih del, ki jih morajo livarji opraviti za železarno Ravne in druge, je odbor potrdil tudi predlog nadurnega dela za mesec februar v višini 2750 nadur, pa tudi 30 nadur, za kolikor so, zaradi izdelave razvida delovnih nalog in opravil, prekoračili plan nadurnega dela v januarju.

K obvestilu prodajnega sektorja o prodaji odpadnega železa železarni odbor pripominja, da bi kazalo administrativni postopek poenostaviti. V razpravi o osebnem dohodku v mesecu januarju pa so člani odbora poudarili, da naj bi se osebni dohodki »linearno povečevali«.

BL

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V torek, 24. februarja, je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD JEKLOVLEK Anton Klemenc sklical 18. redno sejo. Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so izvršeni, razen sklepa o ureditvi ogrevanja hale in prestavitve brusilnih strojev.

V nadaljevanju je odbor obravnaval poslovno poročilo za leto 1980 in sprejel naslednje sklepe:

— izdelati je treba akcijski program varčevanja,

— dopolniti se mora sistem nagrajevanja in izdelati nov predlog stimulacije glede na produktivnost in vrednost izdelkov,

— na osnovi ocene in objektivnih meril se mora ustrezno korigirati poračun OD glede na dosežene rezultate v letu 1980,

— uveljaviti je treba sistem dohodkovnih odnosov in vgradi storitveno dejavnost v ekonomsko odvisnost od proizvodnje in rasti produktivnosti.

Med drugim je odbor obravnaval in sprejel rebalans finančnega plana za leto 1981.

Obravnavali so tudi plan za mesec marec, ki znaša skupno 1950 ton.

V.

TOZD Elektrode

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 26. februarja 19. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franci Terseglav. Sprejeli so odgovor poslovodnega odbora v zvezi s problematiko realizacije naložb v napravo za izdelavo aglomeriranih praškov in poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje z ugotovitvijo, da so sklepi izvršeni, nekaj pa je namenjenih za daljše obdobje.

Obravnavali so dosežene delovne rezultate v mesecu januarju in ugotovili, da niso bili zadovoljivi. Za doseganje planskih obvez so poudarili, je v bodoče potrebno več prizadevanj in večja odgovornost.

Sprejeli so informacijo, da bodo delovni rezultati v mesecu februarju boljši, so pa težave zaradi visoke bolezenske odsotnosti.

Potrdili so predlog plana za mesec marec v naslednjih količinah:

- oplaščenih elektrod 1660 ton,
- Vp žice 140 tin,
- varilnega praška 70 ton,
- elektrodne mase 100 ton,
- ognjevzdržnega materiala 200 ton.

Obravnavali in sprejeli so poročilo o gibanju osebnih dohodkov v mesecu januarju.

Sprejeli so analizo izvršenih nadur v januarju in ugotovili, da so odstopanja predvsem zaradi tega, ker niso načrtovali nadur pri varilskih delih, remontu oplaščevalne linije 1 in delu oplaščevalnice na prosto soboto. Potrdili so plan potrebnega števila nadur za mesec marec.

Obravnavali so zaključni račun TOZD in Železarne za leto 1980 in rebalans finančnega plana za leto 1981. Brez pripomb so oba dokumenta predlagali delavskemu svetu TOZD v potrditev.

Ob sklepu seje je bilo postavljeno delegatsko vprašanje, »Kdaj bo predstavljena rezalnica v nove prostore?«. Vodja TOZD je pojasnil, da bi se prestavitev rezalnice lahko že postopno izvedla, vendar ogrevanja na obstoječe napeljave ni mogoče priključiti. Potrebne so nove napeljave za to področje in dokler to ni rešeno se prestavitev ne more izvršiti.

M. S.

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 27. februarja 18. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so sklepi izvršeni ali pa se nanašajo za daljše časovno obdobje.

Najprej so obravnavali zaključni račun TOZD za leto 1980. Ugotovili so, da so ga obravnavale vse samoupravne delovne skupine TOZD in niso imele pripomb. Delavski svet je ugotovil, da je TOZD v letu 1980 poslovala pozitivno in je zaključni račun za leto 1980 v celoti sprejel.

Skladno z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981 in zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja je delavski svet TOZD že na začetku leta potrdil rebalans finančnega plana za leto 1981.

Potrdili so razpis volitev v samoupravne organe TOZD za 22. april in imenovali volilno komisijo.

Obravnavali in sprejeli so samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nadomestilo ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni in pooblastili Janeza Kosmača za podpisnika sporazuma.

Soglašali so z družbenim dogovorom o združevanju sredstev za financiranje mladinskega prostovoljnega dela v občini Jesenice za leto 1981.

Sprejeli so samoupravni sporazum o delitvi dela dohodka na osnovi zagotovitve vloženega materiala za proizvodnjo v TOZD Monter Dravograd.

Sprejeli so na znanje informacijo Kulturne skupnosti Jesenice na pripombo TOZD ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o temeljih plana te skupnosti za obdobje 1981–1985 in dali soglasje za sprejem sporazuma.

Potrdili so plan koriščenja dopusta za leto 1981 in predlog višine nagrad učencem in študentom srednjih in visokih šol v letu 1981.

M. S.

Železarski globus

FILIPINI

Japonska vlada je odbila predlog filipinskega predsednika Ferdinanda Marcosa za finančno in tehnično sodelovanje pri gradnji železarne na filipinskem otoku Mindanao z letno zmogljivostjo 1,5 milijona ton surovega jekla. Za projekt v vrednosti 1,5 milijarde dolarjev je skušala filipinska vlada finančno zainteresirati tudi vlade in železarske družbe v ZDA in Zvezni republiki Nemčiji, vendar zaenkrat z malo uspeha. Vzrok je v samem projektu, ki za inozemske finančne in tehnične partnerje ni zanimiv. Pri japonski negativni odločitvi, pa je bilo poleg tega tudi bistveno to, da bi lahko ta železarna predstavljala na področju daljnega vzhoda pomembno konkurenco japonskim železarskim družbam.

JAPONSKA

Kljub temu, da so japonske železarne zasedle v preteklem letu 111,4 milijona ton izdelanega surovega jekla prvič na svetu drugo mesto in to pred ZDA ter za Sovjetsko zvezo, so imele lani in tudi letos precejšne težave z naročili. Vzrok je recesija, ki že nekaj časa vlada na področju železarske industrije zahodnega sveta. To potrjuje tudi to, da danes izmed 66 japonskih plavžev ne obratuje 22 ali natančno ena tretjina. Med največjimi železarskimi družbami jih obratuje pri Nippon Steel Co. od 25 samo 16, pri Nippon Kokan od 10 le 7, pri Kawasaki Steel Ca od 9 le 6, pri Sumitomo Metal Ind. od 6 le 2 in pri Kobe Steel Co. od 8 le 5.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Zahodnonemško podjetje AEG-Telefunken je razvilo izpopolnjen način za regulacijo elektrod pri obločnih električnih pečeh, katere glavna značilnost je uporaba elektronike. Ta regulacija je izredno hitra in natančna in s tem pripomore k zmanjšanju ognjestalne obzidave, manjši porabi elektrod in k zmanjšanju obremenitve pečnega transformatorja, stikala in mehanske opreme. To regulacijo uporablja že večje število električnih jeklarn v železarnah zahodne Evrope, za njo pa se zanimajo tudi ZDA in Sovjetska zveza.

TOZD Vzdrževanje

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik delavskega sveta TOZD Vzdrževanje Valentin Markež je 22. februarja sklical 18. redno sejo. Po pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da še vedno ni rešeno vprašanje ponovne postavitve vratarja na Beli, kar zahtevajo samoupravne delovne skupine.

Pri sprejemu zaključnega računa za leto 1981 je delavski svet potrdil bilanco uspeha, kazalce uspešnosti poslovanja in potrdil prenos neizkoriščenega dela sredstev za investicijsko vzdrževanje v leto 1981.

Poleg sklepov, ki so bili delavskemu svetu predloženi v potrditev v zvezi z zaključnim računom, so sprejeli še naslednje ugotovitve in zaključke:

— Delavski svet ugotavlja, da je bilo v letu 1980 nekaj pomanjkljivosti, ki so vplivale na delo TOZD Vzdrževanje. Leto 1981 bo ravno tako težko, zato je potrebno znane pomanjkljivosti odpravljati. V zvezi s tem je zadolžil vodstvo TOZD, da pripravi program ukrepov z imensko zadolžitvijo in s postavljenimi termini do kdaj morajo biti posamezne naloge realizirane.

— Zaradi velike fluktuacije in hitre menjave kadra in velikega števila mlajših delavcev, je potrebno nadaljevati z intenzivnim usposabljanjem na tečajih, da bo možno hitreje dvigniti strokovni nivo delavcev, ki delajo na začetnih delovnih nalogah.

— V letu 1981 bo treba zagotoviti planiran obratovalni čas na ključnih napravah, to pa bo odvisno tudi od oskrbljenosti z rezervnimi deli.

Asistenti za delovne naprave in pripravo dela morajo zagotoviti tekoče naročanje in obnavljati zaloge rezervnih delov, da bodo intervencije na vzdrževalnih delih čim krajše.

— Finančne obremenitve za delovne skupnosti so sorazmerno visoke, zato je potrebno v naslednjih trimesečnih poročilih prikazati razčlenitev obveznosti po posameznih sektorjih.

— Pomanjkljivosti, ki sledijo iz organiziranosti in zavirajo uspešnejše delo storitvenih TOZD, je potrebno hitreje reševati, da bo na ta način učinkovitost vzdrževalnih TOZD večja.

— Izvajanje predlaganih ukrepov bo spremljal mesečno odbor za gospodarstvo in trimesečno poročal delavskemu svetu.

Poslovno poročilo so sprejeli z navedenimi pripombami.

V nadaljevanju so sprejeli rebalans finančnega plana za leto 1981.

Sprejeli so sklep o razpisu volitev v samoupravne organe TOZD Vzdrževanje, ki bodo 22. aprila.

Ob zaključku seje so sklenili, da pristopijo k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, potrdili predlog o povišanju nagrad za proizvodno prakso učencev in študentov jeseniške in radovljiške občine in sprejeli sklep, s katerim so zadolžili vodstvo TOZD, da do prihodnje seje pripravi predlog za spremembo normativa v vzdrževanju Bela.

ČB

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo prejeli iz osmih TOZD in dveh delovnih skupnosti tridesetih zapisnikov s sestankov SDS, precej pa nam jih je ostalo še od prej. Tako temu pregledu dodajamo še pregled sestankov v TOZD Vzdrževanje, Energetika, Transport in v Družbeni prehrani ter v dveh delovnih skupnostih, s katerim smo v zaostanku. Poslovanje v lanskem letu ter evidentiranje možnih kandidatov za samoupravne organe sta poglavitni temi, ki jih skupine obravnavajo na svojih sestankih.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči **1, 3** in **4, livna jama 1** in **2, staro železo 1, 2** in **3, elektropeči 2** in **4, BBC peč** ter **kontiliv 1** in **2**. Skupine so v glavnem obravnavale poslovanje v lanskem letu, ponekod pa so evidentirale tudi možne kandidate za samoupravne organe. SDS SM peči 3 meni, da je enega ključnih vzrokov za slabše delo v lanskem letu predstavljalo tudi veliko pomanjkanje delavcev. Boji se, da se bodo v letošnjem letu srečevali z istimi problemi kot lani. Tako kažejo prvi meseci letošnjega leta. SDS livna jama 1 ocenjuje, da bi bili rezultati v lanskem letu ugodnejši, če bi se vsi prisotni delavci, vključno s tistimi, ki delajo na pripravi in organizaciji dela, v večji meri zavedali svoje odgovornosti. Ugotavlja namreč, »da je pri vseh delih preveč lagodnosti ter da ni nikomur dosti mar, kaj se dogaja na posameznih mestih«. Zaradi takega dela je vse več zastojev na napravah, ki so poleg tega še zastarele. Opozarja tudi, da so dela v jeklarni slabo stimulirana in da svoj delež k slabemu rezultatu prispeva pomanjkanje delavcev, velika bolezenska odsotnost, pa tudi slabo urejene garderobe ter slaba priprava tople malice. Tudi SDS livna jama 2 meni, da bi z boljšo organizacijo dela ter ob večji osebni odgovornosti lahko dosegli boljši poslovni uspeh. Prav tako pa tudi opozarja na številne zastoje, zastarelost naprav, slabo stimulacijo in na pomanjkanje delavcev. SDS staro železo 1 ugotavlja, da je plan težko izpolnjevati zaradi zastarelosti naprav, ob čemer pa je res tudi to, da je delo slabo organizirano in da je za precej izpadov proizvodnje kriva tudi neurejenost livne jame. Veliko časa se izgubi zaradi čakanja na ponovce, na livne vozove itd., kar povzroča tudi daljšanje saržnih časov ter večjo porabo goriva. Te pomanjkjivosti oziroma zastoji se pojavljajo že daljše obdobje in bi jih bilo treba odpraviti, da bi proizvodnja približno normalno tekla. SDS staro železo 2 opozarja, da je zaradi zastarelosti jeklarne proizvodni plan težko doseči, razen tega pa so plani že pet let enaki. Dozdeva se ji tudi, da petpečno obratovanje mogoče v primeru, ko manjka delavcev, ni rentabilno (dogaja se, da jo večkrat po nekaj dni slepo kurijo). Na pomanjkanje delavcev in iztrošenost naprav opozarja tudi SDS staro železo 3. Na sestanku SDS elektropeči 2 pa so deževale pripombe predvsem na račun vzdrževanja (obzidave). Kvaliteta opeke je slaba in tako izgubljajo dragoceni čas s popravili. S strani delavcev v livni jami je bilo izrečenih precej pripomb tudi na račun prometa (konkretno na poslušnost premikačev). Pritožujejo se tudi nad vzdrževanjem žerjavov. SDS meni, da bi bilo plan mogoče izpolniti, če bi bilo manj zastojev s strani Vatrostalne, ob vzdrževanju elastičnosti programa ter ob večji lastni prizadevnosti. SDS elektropeči 4 ocenjuje, da bi bili proizvodni rezultati boljši, če bi bilo na pečeh manj zastojev, ki so jih po njenem mnenju v glavnem povzročile redukcije toka ter razne okvare na pečeh. S sarži je treba večkrat čakati tudi zato, ker livne garniture niso pravočasno dostavljene, do zastojev pa prihaja tudi ob dostavi sarž za kontiliv. SDS BBC peč meni, da bi bili proizvodni rezultati ob malo večjem prizadevanju vseh lahko nekoliko boljši ter da je poslovni uspeh, kakršen je, ob »takem« delu in ob upoštevanju zunanjih vplivov, popolnoma razumljiv. SDS kontiliv 1 in 2 menita, da bo ob sedanjem pomanjkanju delovne sile le težko doseči planirano proizvodnjo. Opozarjata, da bi bilo treba v najkrajšem času nekaj ukreniti, kajti bliža se čas dopustov, v nekaterih skupinah pa se že sedaj soočajo s kritičnim številom delavcev.

SDS **vodstvo TOZD** (TOZD VALJARNA ŽICE) meni, da so zaradi premika asortimana k višjevrednostnim kvalitetam, zaradi boljšega izplena in znižanja vseh vrst stroškov, ki bremenijo proizvodnjo, v lanskem letu dosegli zadovoljive ekonomske rezultate, pa čeprav niso izpolnili plana. Evidentirala je tudi možne delegate v samoupravne organe. Predlagala je tudi, da naj bi bil drugi vratar na Beli prisoten le pol ure pred pričetkom in pol ure po koncu dnine, obenem pa vprašuje, če je problem drugega vratarja mogoče rešiti na ta način. Razen tega se pritožuje nad čakanjem na malico v sicer že tako oddaljeni kantini ter nad utesnjenimi garderobami in neurejenimi sanitarijami.

SDS **patentirnica 2** (TOZD ŽIČARNA) se je seznanila z zapisnikom s prejšnjega sestanka SDS ter z odgovorom na postavljeno vprašanje. Razpravljala pa je tudi o izvajanju stabilizacijskega programa v letu 1981, o proizvodnji v januarju in o vzdrževanju reda in čistoče v obratu ter evidentirala kandidate za samoupravne organe.

SDS **profilarna 3** (TOZD PROFILARNA) ugotavlja, da je TOZD kljub temu, da je pri skupni proizvodnji zaostala za 22,4 % za planom, pri gotovi pa za 27,7 %, (upoštevana ni storitvena dejavnost), zaključila poslovno leto pozitivno. Omenja tudi večji obseg dela na dve izmeni, pomanjkanje vložka, zmanjšanje števila zaposlenih za 17 delavcev ter visoko odsotnost (predvsem zaradi bolovanja) z dela. Pod razno opozarja, da bi bilo treba izboljšati pripravo orodja in zagotoviti prisotnost vseh za čimuspešnejšo menjavo.

SDS **izdelava taljenih praškov** ter **izdelava elektrodnih mas** (TOZD ELEKTRODE) sta na skupnem sestanku brez pripomb sprejeli poslovno poročilo za leto 1980 ter rebalans finančnega plana za leto 1981.

SDS **vodstvo TOZD** (TOZD ŽEBLJARNA) je razpravljala o poslovnem poročilu za leto 1980 in v zvezi s tem omenja, da se ji ne zdi povsem razumljivo, da je TOZD Žebljarna ostala brez poslovnega sklada, ko pa je bilo v razpravi o devetmesečnem poslovanju rečeno, da so dobro poslovali. V poslovnem skladu so tedaj imeli 2,12 milijona dinarjev. K rebalansu plana za leto 1981 pa ima pripombo, da bi se morali pri planiranju v železarni bolj opirati na lastne vire jekla (vložka), ne pa toliko na uvoz. Po mnenju SDS bi bilo treba resno razmisliti, kateri del proizvodnje v Železarni bi bilo treba ukiniti, da bi lahko bolj akumulativne TOZD delale s polno kapaciteto. Pravi, da bi ob tem morali povedati tudi to, koliko delavcev je preveč v proizvodnji, v storitvenih TOZD in v službah.

SDS **vodstvo TOZD** (TOZD STROJNE DELAVNICE) k poslovnemu poročilu za leto 1980 ni imela pripomb. Razen tega je na sestanku razrešila, na njegovo željo, dosedanjega vodjo SDS ter izvolila delegate za konferenco osnovne sindikalne organizacije ter evidentirala možne kandidate za samoupravne organe. V zvezi z evidentiranjem pripominja, da je pri 48 delavkah, kolikor jih imajo v TOZD, samo njihova SDS delegirala žensko v delavski svet, kar je po mnenju SDS premalo.

Iz TOZD ENERGETIKA smo minuli teden prejeli zapisnike SDS **delavnica elektroenergije, delavnica PIV energije** ter **PIV energija 4**. Osrednja tema sestankov je bila razprava o poslovnem poročilu, v kateri pa ni bilo izrečenih nobenih bistvenih pripomb. SDS delavnica elektroenergije pod razno omenja, da so osebni dohodki v elektro energiji prenizki in zahteva, da se uredi status delavnice (s čimer bi bilo po njihovem mnenju rešeno tudi vprašanje nagrajevanja). Razen tega opozarja, da je treba urediti tudi vprašanje stalnih propustnic za delavce v delavnici. SDS delavnica PIV energije je v okviru razprave o obratni problematiki poudarila mnenje, da je glede na zahtevnost delovnih nalog in opravil treba popraviti naziv strugarja v strugar-specialist. SDS PIV energija 4 s poslovanjem temeljne organizacije ni povsem zadovoljna. Meni, da bi bilo treba z energijo bolj varčevati po vsej Železarni. Seznanila se je tudi z delom samoupravnih organov.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS **nabava 1, 2** in **3, prodaja, računovodstvo prihodkov in dohodkov, finance** ter **računovodstvo osebnih dohodkov.** Osrednji temi sta predstavljali razpravi o poslovanju v letu 1980 ter rebalans finančnega plana za letošnje leto. Vse tri skupine nabave so na skupnem sestanku razpravljale tudi o uvedbi premakljivega delovnega časa (ena skupina ga odklanja) ter se seznanile s predvidenimi kadrovskimi spremembami v skladišču. Ognjevita pa je bila še zlasti razprava o poslovanju z materialnimi čeki, v okviru katere je bilo ugotovljeno, da zaradi napačnih stroškovnih mest, nečitljivih podpisov in delavskih številk, napačnih delovnih nalogov, napak skladiščnikov in ERC prihaja do cele vrste napak. Zato bodo na naslednjem sestanku skupaj s predstavniki SEO razpravljali o novem predlogu poslovanja s čeki. SDS prodaja je sicer potrdila tako poslovno poročilo kot rebalans finančnega plana, meni pa, da bi morala biti obadva predloga vsaj nekaj dni pred razpravo dana v razmišljanje delavcem, kar bi omogočilo bolj konstruktivno obravnavanje. Omenja tudi, da bi bilo treba izvršiti tudi rebalans količinskega plana, v kolikor se stanje na področju izpolnjevanja operativnega plana, ki je že tako veliko nižji od družbenega, ne bi izboljšalo. Sklenila je, da naj se fakturni oddelek, ki je v stavbi kadrovskega sektorja, glede uvedbe premakljivega delovnega časa podredi ostalim službam, ki so v tej stavbi. Več kritičnih pripomb je bilo izrečenih tudi v zvezi z razpisom tajnice kadrovskega sektorja, pri čemer je bilo izpostavljeno zlasti stališče, da SDS tako »kot pri drugih vprašanjih, odloča tudi o načinu reševanja kadrovskih vprašanj«. SDS finance v zvezi s poslovnim poročilom ugotavlja, da bo tudi še za naprej potrebno stabilizacijsko ponašanje na vseh ravneh, prav tako pa tudi, da smo pod ponovnim pritiskom za zvišanje cen s strani dobaviteljev in da imamo hkrati tudi težave z uvozom repromateriala in rezervnih delov. Poudarjeno pa je bilo tudi, da zaradi pomanjkanja programov niso bila izkoriščena sredstva za investicije pri Interni banki. SDS računovodstvo osebnega dohodka v zvezi s premakljivim delovnim časom omenja, da se zaradi neurejenih razmer v kantinah ne strinja z dopolnitvijo navodila glede žigosanja kartic ob odhodu na malico.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS **kadrovski sektor, oddelek socialnega in zdravstvenega varstva, oddelek splošne administracije** ter **splošna varnostna služba**. Od navedenih sta imeli precej pripomb k poslovnemu poročilu predvsem SDS kadrovskega sektorja in oddelka splošne administracije. SDS kadrovski sektor meni, da bi se bilo dokončno treba odločiti o obliki poročila (prikazi dejavnosti po oddelkih so zelo različni, nekateri so vsebinski drugi številčni, ni primerjav z rezultati prejšnjih let, premalo je zajeta tipična problematika skupnosti). Opozarja tudi, da gradivo ni bilo objavljeno pravočasno, da se zaradi pomanjkanja delavcev zlasti v neposredni proizvodnji postavlja vprašanje, kako zainteresirati delavce za delo v železarni; da se glede delitev sredstev v lanskem letu nismo držali duha resolucije in planskih usmeritev (preveč smo dali za porabo, premalo za akumulacijo in poslovna sredstva); da naša štipendijska politika preveč podpira družboslovni študij namesto študij za materialno proizvodnjo. SDS nadalje zahteva, da se v poročilu opredelijo »stroški vodstva delovne skupnosti«. Predlagala je tudi, da naj bi uvedli novo metodo za obravnavanje delovne discipline, kajti sedanji ukrepi so premalo učinkoviti. Nadalje je SDS oblikovala določene predloge oziroma opozarja na vprašanje vrednosti odškodninskih zahtevkov delavcev do železarne, na neizvajanje določil za materialno škodo ob neopravičenih izostankih, na vprašanje kadrovanja v posameznih sektorjih in oddelkih, na realnost nekaterih stroškov v zvezi z delom čistilk, na vprašanje uspešnosti dodatnih zobozdravstvenih storitev, na zamude pri izvajanju stanovanjske gradnje, na problem delegiranja v samoupravne organe in delegacije, na »Tedenske informacije«, ki naj bi obravnavale predvsem kritično problematiko in ne navajale samo izvedene naloge itd. Člani SDS so bili na sestanku tudi seznanjeni, da je dokončna odločitev o uvedbi PDČ prenešena na kasnejši termin. SDS oddelka socialnega in zdravstvenega varstva v zvezi s poslovnim poročilom vprašuje, kje se zbirajo sredstva, ki jih zaračunavajo na odseku za zdravstveno preventivo za storitve drugim delovnim organizacijam, pod razno pa predlaga (bolj kot vprašanje) uvedbo regresiranja lokalnega prevoza na delo in z dela ter regresiranje prevozov z osebnim avtom iz oddaljenejših krajev v primeru, da delavci vozijo otroke v varstvo na Jesenice. Na sestanku SDS splošne administracije je bilo v razpravi o poslovanju v letu 1980 izrečenih največ pripomb v zvezi z materialnimi stroški, porabo goriv energije ter izplačanimi osebnimi dohodki z indeksom 97 %. SDS med drugimi bolj splošnimi stališči tudi vprašuje, kaj je bilo konkretno storjenega v zvezi z raznimi prekrški, kakšni so zaključki skupne disciplinske komisije in koliko je med kaznovanimi tudi vodstvene strukture. V zvezi s tem predlaga, da naj bi se letna analiza prekrškov z ukrepi objavila v Železarju. Obravnavala je tudi bolezensko odsotnost v zadnjih treh mesecih lanskega leta ter v zvezi s tem predlagala, da naj bi obratna ambulanta železarne v Železarju objavila svoja stališča, ugotovitve in predloge glede bolovanja. Snažilke, ki so se sestale posebej, pa so se ponovno pritoževale nad naglico pri pregledih in nad zdravniki, ki hitijo s pisanjem receptov, namesto, da bi pacientom posvetili več pozornosti. Zahtevale so tudi pojasnilo glede uvedbe predloga za večjo fizično obremenitev in stimulacijo čistilk, ki ga je pripravil oddelek za študij dela in časa in ki so ga tudi potrdile na enem od sestankov.

Povzetek zapisnikov sestankov SDS, ki smo jih prejeli iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE bomo objavili v prihodnji številki Železarja. Danes pa na koncu dodajamo še del pregleda, ki zaradi pomanjkanja prostora ni bil objavljen v zadnji številki Železarja.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 1, 2** in **3, vzdrževanje jeklarne 1** in **2, vzdrževanje HVŽ 1** in **2, vzdrževanje Jesenice 1** in **2, vzdrževanje Javornik 1** in **2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4** in **5** ter **vzdrževanje HVB 1** in **2.** Vse SDS so obravnavale poslovno poročilo za lansko, leto. SDS vzdrževanje plavž 1 zahteva, da se uredi kopalnice v garderobi ter reši problem pomanjkanja vode v njih. Po njihovem mnenju tudi ni prav, da ima sestanek SDS vsaka dnina posebej. Na ureditev kopalnic in pomanjkanje vode opozarjata tudi SDS vzdrževanje plavž 1 in 2. Razen tega SDS vzdrževanje plavž 2 opozarja na pomanjkljivo izbiro delikatesnih izdelkov v kantinah, na sestanku SDS vzdrževanje plavž 3 pa je bilo postavljeno tudi vprašanje, če vzdrževalcem na plavžu pripadajo kot zaščitno sredstvo tudi srajce, elektrovzdrževalci pa so zaradi varnosti zahtevali popravilo podesta na žerjavu nad ostružki. SDS vzdrževanje HVŽ 1 in 2 omenjata pod razno, da se bo potrebno dogovoriti z vodstvom HV glede uskladitve potreb vzdrževalcev po rezervnih delih ter delovnim časom v skladišču, kajti skladišče je odprto samo do osemnajste ure. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 opozarjata na problematiko regresiranja prevozov z dela in delo v lokalnem prometu. V zvezi s poslovanjem v lanskem letu pa opozarjata na pomanjkanje delavcev (ključavničarjev in elektrikarjev). Tudi SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 opozarjata na nerešeno vprašanje regresiranja lokalnega prevoza, izrekla pa sta tudi kritiko na kvaliteto toplih obrokov (zanima jih koliko se regresira v železarni bon za malico). V zvezi s poslovnim poročilom pa vprašujeta, zakaj so poprečni osebni dohodki prikazani z nadurami ter koliko se je zaradi njihovega dela na Beli zmanjšalo delo tujih firm. SDS vzdrževanje Bela 1 pod razno opozarja na več problemov, med drugim na kadrovsko problematiko (odhod treh članov in uvajanje novih) ter na bolezensko odsotnost zaradi katere se ne more izvajati plan dopustov, od službe za varstvo pri delu pa je zahtevala, da naj izda navodila za varno delo vzdrževalcev, v primeru, da proga obratuje. Tudi SDS vzdrževanje Bela 2 in 5 opozarjata n kadrovsko problematiko. Menita, da je za kadrovski sektor po membno predvsem število delavcev, ne pa tudi njihov usposobljenost, čeprav prav od vzdrževanja v precejšnji me zavisi, kako bodo proizvodni TOZD izpolnili plan. SD vzdrževanje Bela 5 opozarja tudi na to, da bo treba misliti n zamenjavo dežurnega ključavničarja v žični valjarni ker b sedanji čez dva meseca upokojen. Pri uporabi zaščitnih sredste se morajo v bodoče ponašati bolj stabilizacijsko. SDS vzdrže vanje Bela 3 je tudi ena tistih, ki opozarja na vprašanj regresiranja lokalnega prevoza ter na problematiko kantir SDS vzdrževanje Bela 4 je razpravljala o delu mazilne službe Kljub velikemu pomanjkanju mazilnih ključavničarjev na vse dninah, je jasno, da naprave ne smejo ostati nepregledane i nenamazane. SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 trdita, da poslovne ga poročila nista mogli sprejeti, ker ni bilo priloženih kazalce uspešnosti ter poročila o celotnem prihodku in njegovi delitvi Ker ni bilo priloženega gradiva, nista mogli zavzeti konkret nejših stališč tudi v zvezi z rebalansom finančnega plana za let 1981. Vprašujeta pa tudi, koliko časa bo oddelek TIDN š prekoračeval ure za plan (206 %) ter za katere storitve so bil potrošena sredstva v višini 147,379.00 din za DS in TKR.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SD **vodstvo TOZD, elektroenergetki 1, 2, 3,** in **4** ter **PI energija 1, 2** in **3.** Tudi na teh sestankih je bila osrednja tem razprava o poslovnem poročilu za leto 1980. V zvezi z nji SDS vodstvo TOZD pripominja, da TOZD Energetika ustvar največji prihodek iz prodaje na trgu (leta 1980 n. pr. 40 026 00 din – ŽJ 140 990 000 din skupno), zaradi česar bi morali tem dati poudarek tudi v mesečnih poročilih, kjer pa se to sice obravnava kot celotna storitvena dejavnost. Pregledala pa j tudi uresničevanje varčevalnih ukrepov v lanskem letu. SD elektroenergetiki 1, 2, 3 in 4 so na skupnem sestanku razprav ljali o poslovanju in o stroških v lanskem letu, obravnavali p so tudi ustavne amandmaje ter evidentirale možne kandidat za samoupravne organe. Na sestanku je bilo izrečenih ve različnih pripomb, vendar pa jih zaradi izredno slabo čitljiveg zapisnika ne moremo povzeti. SDS PIV energija 1 se je po razno seznanila z delom samoupravnih organov, med drugim p tudi s sklepom odbora za delovna razmerja, da bodo za določe čas vzeli na pripravniško delo dva dipl. inženirja ter dva teh nika. Vendar pa člani SDS menijo, da bi bilo bolje, če bi jin kadrovski sektor preskrbel osem kvalificiranih delavcev, ki b jih osposobili za strojnike.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SD **promet + vleka I, II** in **IV, lokomotivna delavnica vozovna delavnica, delavnica motornih vozil, tovor, šoferji, vzdrževanje proge** ter **vodstvo TOZD.** Skupine so obravnavale zaključni račun za lansko leto ter rebalans finančnega plana za letošnje leto. Na skupnem zboru delavcev dopoldanske izmene je bilo v zvezi s poslovanjem TOZD Transport med drugim ugotovljeno, da je ta temeljna organizacija zadostila vsem potrebam železarne, kljub temu, da je bilo v njej zaposlenih manj delavcev, vendar pa le s skrajnim napori.

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnik SDS **restavracija ŽJ, kantine, samopostrežna restavracija** ter **samski domovi**. Osrednja razprava se je nanašala n temo poslovanja v lanskem letu, prevevala pa jo je misel, da s mora vsak posameznik truditi, da prispeva k odpravljanju tistih napak, ki jih je možno odpraviti. SDS kantine in samo postrežna restavracija sta na skupnem sestanku ugotavljal tudi določene pomanjkljivosti pri oddaji embalaže in opredelil odgovornost posameznikov pri dostavi pijače iz skladišča v kantine ter pri prevzemu kosovnih artiklov. SDS samski domovi omenja, da bi poročilo o delu vodij enot v lanskem letu lahko vsebovalo tudi poročilo o delu referenta za vzdrževanje in poslovanje počitniških domov. Pod točko razno pa je bilo na sestanku te SDS med drugim govora o planu dopustov o menjavi zdravnika v obratni ambulanti (člani SDS menijo da prepogosto menjavanje zdravnikov v obratni ambulant ne vpliva dobro na kvaliteto zdravljenja) ter o škodi, ki je nastala v čajni kuhinji v samskem domu na Koroški Bel (odprta je bila komaj 12. februarja letos, vanjo pa so bil vložena precejšnja finančna sredstva) in ki kaže stanovalce teg samskega doma v ne ravno najboljši luči.

Preostale zapisnike bomo objavili v naslednjem pregledu sestankov SDS.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Božidar Lakota

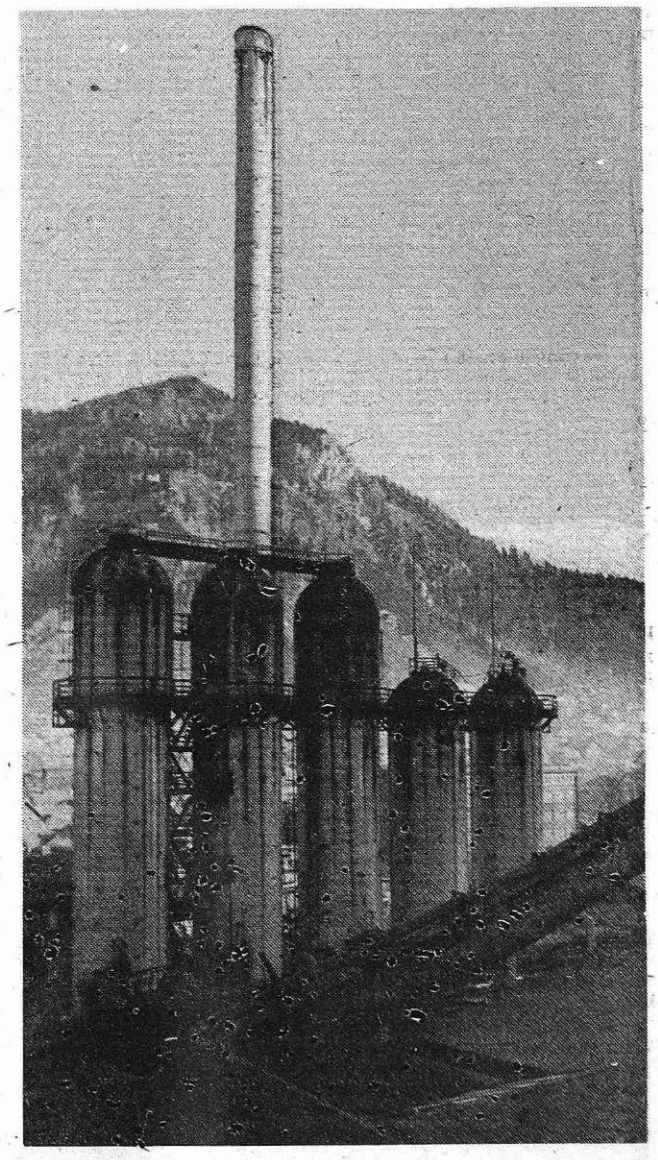

OSEBNI DOHODEK IN MAJHNO ŠTEVILO PLAČANIH UR

(Nadaljevanje s 1. strani)

prečjem predhodnega meseca. Dve temeljni organizaciji sta dosegli celo povečanje osebnega dohodka na zaposlenega. Te ugotovitve si lahko razlagamo samo na en način. Vsak delavec železarne se zaveda, da ima februar manj delovnih dni. V težnji, da se mesečni prejemek ne zmanjša preveč, je večina delavcev izkoristila možnost plačila dopusta na prosti dan, tako da na delavca odpade poprečno več kot devet ur tega dopusta. V januarju je znašal ta delež le 2,7 ure na delavca. Večji obseg sobotnega dopusta je ugotovljen v vseh temeljnih organizacijah z edino izjemo TOZD Družbena prehrana, kjer so ga več izkoristili že v januarju.

Učinkovitost po normi in premiji se je komaj zaznavno izboljšala. Skupna proizvodnja je namreč ostala na približno isti ravni, nekoliko višja pa je bila proizvodnja gotovega blaga in odprema. V temeljnih organizacijah Plavž, Jeklarna in Valjarna bluming štekel je zaradi neprekinjenega proizvodnega procesa bila poraba delovnih ur nižja kot v januarju, proizvodnja pa se ni zmanjšala, zato je učinkovitost, izražena v odstotkih na osnovni OD višja. Proizvodnjo sta največ povečali temeljni organizaciji Žičarna in Elektrode, kar se tudi pozna na višjem izračunu učinka. Merila učinkovitosti v delovnih skupnostih skupnih služb zasledujejo predvsem skupen efekt prodaje blaga, zato je tudi tu dosežen višji odstotek učinkovitosti, a je kljub temu še vedno nekoliko pod poprečjem Železarne.

Rezultat februarja pa je slabši od poprečja predhodnih treh mesecev, predvsem pa od decembrskega. Zaradi tega je stimulacija za rast produktivnosti manjša kot v primerjalnem obdobju. V doseganju tega merila nastopata kot izjema le dve temeljni organizaciji: Plavž in Elektrode, ki sta dosegli maksimalno višino stimulacije (10 %).

Čeprav je osebni dohodek na zaposlenega manjši kot v januarju, pa je poprečje osebnega dohodka na uro višje v večini enot združenega dela. Le v petih temeljnih organizacijah: Valjarna žice, Valjarna debele pločevine, HV Bela, Energetika in Družbena prehrana ter v delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, je osebni dohodek na uro manjši kot v januarju. V prvih dveh temeljnih organizacijah je na zmanjšanje v največji meri vplivala nižja učinkovitost. V HV Bela so delavci koristili relativno malo dopusta na prost dan. Isti vzrok za zmanjšanje osebnega dohodka je tudi v temeljni organizaciji Družbena prehrana. V temeljni organizaciji Energetika gre za zmanjšanje učinka in stimulacije za rast produktivnosti ob izdatnem vplivu razlike zaradi prazničnega dela v januarju. Podobne ugotovitve veljajo tudi za delovno skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, s tem da je v tej delovni skupnosti manjši tudi nadurni dodatek. Strojniki na energetskih objektih ter varnostna in gasilska služba morajo opravljati svoje dolžnosti tudi takrat, ko temeljne organizacije s sicer neprekinjenim procesom za kratek čas ustavijo proizvodnjo. Posledica tega so višja izplačila osebnega dohodka povezana s praznikom, kar vpliva na večje zmanjšanje v mesecih brez praznika.

Število plačanih ur se je najbolj zmanjšalo v temeljnih organizacijah z neprekinjenim proizvodnim procesom. Na prvem mestu moramo omeniti Plavž z 18,2 ure manj na delavca. Ta temeljna organizacija je namreč neprekinjeno obratovala tudi med novoletnimi prazniki, zato je zmanjšanje v februarju največje. V Jeklarni znaša zmanjšanje 17,5 v Valjarni žice pa 17 ur na delavca. V teh temeljnih organizacijah se je tudi osebni dohodek na zaposlenega najbolj zmanjšal. K slednjim moramo prišteti še temeljno organizacijo Energetika in delovno skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, kjer je število plačanih ur padlo sicer le za 12,5 oziroma 13,8 ure, a so na visoko zmanjšanje poprečnega OD dodatno vplivali še zgoraj omenjeni dejavniki.

Samo v Livarni je število plačanih ur iz sredstev temeljne organizacije višje od 182 ur na delavca, zato je le tu osebni dohodek računan na 182 ur manjši kot na zaposlenega. Iz sredstev delovne organizacije je bil izplačan osebni dohodek le za 172,3 ure na delavca. Osebni dohodek na 182 ur je tako za 5,6 % večji kot na zaposlenega. Tako je bilo izplačilo za februar računano na 182 ur za 17,8 % večje od poprečja za leto 1980, medtem ko na zaposlenega povečanje ne znaša niti 12 %.

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je bil iz sredstev delovne organizacije izplačan osebni dohodek za 178,3 ure. Poprečje osebnega dohodka na 182 ur je višje od leta 1980 za 17,3 % na zaposlenega pa za 14,7 %. V primerjavi s prvima dvema mesecema leta 1980 pa je poprečni osebni dohodek letošnjega leta višji za 28 % na 182 ur in 25,7 % na zaposlenega.

Podatki kažejo, da gre že v začetku leta za precejšnje preseganje osebnega dohodka predhodnega leta, vendar moramo istočasno ugotoviti, da so življenjski stroški naraščali še hitreje. Rast življenjskih stroškov bomo lahko dohiteli z osebnim dohodkom le v primeru ugodnih poslovnih rezultatov. Po prvem tromesečju bomo smeli glede na smernice družbenega dogovora povečevati sredstva za osebne dohodke le, če bo dosežena visoka rast dohodka. Do zaključka prvega tromesečja nas loči samo še nekaj dni. Potrudimo se, da dobri rezultati ne bodo ostali le naša želja.

Med pozitivne premike, ki lahko vplivajo na doseganje boljšega rezultata je tudi zmanjšanje odsotnosti z dela. V februarju je bila dosežena ena najmanjših odsotnosti z dela, saj je v skupnem številu plačanih ur efektivno delo udeleženo s 86,7 %, v januarju pa le z 78,2 %. Povsem pričakovana je razlika zaradi praznika, občutno zmanjšanje pa nastopa tudi pri vseh ostalih vrstah odsotnosti. Na prvem mestu omenimo redni dopust, ki ga je bilo v januarju za četrtino več, kar lahko pripišemo vplivu šolskih počitnic. Manjši je tudi izredni dopust ter seštevek vse odsotnosti, za katero osebni dohodek povrnejo druge organizacije združenega dela. Manjši je bil tudi obseg bolezenske odsotnosti, predvsem do 30 dni. Bolezenska odsotnost je pa še vedno visoka (delež v skupnih plačanih urah znaša 8,6 %), čeprav je v februarju za 14.984 ur manjša kot v januarju. Čeprav na koncu pa je kljub temu pomembno opozoroti na ugotovitev, da se je zmanjšala neplačana odsotnost, tako neplačani dopusti, kakor tudi neupravičeni izostanki. Ta smer se odraža v večini temeljnih organizacijah z dvema večjima izjemama: v Jeklarni je bilo število neupravičenih izostankov januarja 505 v februarju pa 705, v Energetiki pa znaša povečanje iz 104 na 202 ure.

Na koncu le še kratka obrazložitev za nekatere delavce, ki morda niso razumeli vseh postavk na listku osebnega dohodka.

Pri obračunu osebnega dohodka so v zadnjih dveh mesecih nastopale težave pri zajemanju in obdelavi podatkov. Posledica tega so tudi precejšnji odtegljaji v februarskem obračunu na račun januarja. Tu gre predvsem za obračun večjega števila nadomestila za praznik, skupaj za železarno 736 ur. Najbolj se ta odtegljaj pozna v povprečju Jeklarne in HV Bela, kjer je bilo preveč zaračunanih 144 oziroma 120 ur praznika, kar znižuje dejanski osebni dohodek februarja za 0,12 oziroma 0,25 %. Nekateri posamezniki so prejeli v januarju za 8 do 16 ur preveč nadomestila za praznik in prav za toliko se jim zmanjša prejemek, ki je bil izplačan 14. marca.

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV FEBRUAR 1981

Obdobje	ur na zaposl.	OD na uro	din na zap. brez bolov.	din na 182 ur brez bolov.	% učinka	Indeks OD 1980=100
L. 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	63,9
L. 1979	183,1	41,87	7.668	7.620	36,7	83,1
L. 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	100,0
X. 1980	187,7	52,82	9.915	9.613	42,6	104,9
XI. 1980	182,3	54,33	9.904	9.888	43,2	107,9
XII. 1980	185,3	55,52	10.287	10.105	43,7	110,3
I. 1980	184,8	45,33	8.377	8.250	36,0	90,0
II. 1980	178,6	46,90	8.373	8.536	38,3	93,1
I. 1981	184,3	58,76	10.828	10.694	44,0	116,7
II. 1981	172,3	59,33	10.226	10.798	44,4	117,8
I—II. 1980	181,7	46,12	8.375	8.393	37,2	91,6
I—II. 1981	178,3	59,04	10.527	10.745	44,2	117,3

STRUKTURA OD ZA FEBRUAR 1981

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zapos.	Struktura OD v % 24=100	21=100	17=100
1. Osnovni OD	29,239.301	4.643	44,3	45,5	49,5
2. Učinek	12,988.937	2.062	19,6	20,2	22,0
3. Stimulac. za proizv.	1,584.769	252	2,4	2,5	2,7
4. Ocena del. prispevka	3,858.626	613	5,8	6,0	6,5
5. Skupaj 1—4	47,671.633	7.570	72,1	74,2	80,7
6. Nočni dodatek	1,903.850	302	2,9	3,0	3,2
7. Popoldanski dodatek	1,214.288	193	1,9	1,9	2,1
8. Nadurni dod.	550.936	87	0,8	0,9	0,9
9. Nedeljski dod.	750.908	119	1,1	1,2	1,3
10. Sobotni dod.	142.463	23	0,2	0,2	0,2
11. Praznični dod.	6.304	1	—	—	—
12. Skupaj 6—11	4,568.749	725	6,9	7,2	7,7
13. Otežkočeni dod.	933.082	148	1,4	1,5	1,6
14. Dodatek za del. dobo	2,436.401	387	3,7	3,8	4,1
15. Sobotni dopust	3,327.925	528	5,0	5,1	5,7
16. Ostala doplačila	142.357	23	0,2	0,2	0,2
17. Skupaj 5 + 12 do 16	59,080.147	9.381	89,3	92,0	100,0
18. Plačan praznik	−37.282	−6	−0,1	−0,1	−0,1
19. Redni in izr. dop.	2,834.863	450	4,4	4,4	4,8
20. Nadom. OD za bol. do 30 dni	2,367.080	367	3,6	3,7	4,0
21. Skupaj OD iz sred. DO	64,244.808	10.201	97,2	100,0	108,7
22. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	1,734.352	275	2,6	2,7	2,9
23. Ostale refundacije	155.461	25	0,2	0,2	0,3
24. Izplačani neto OD	66,134.621	10.501	100,0	102,9	111,9

Plinske bombe za jeklarno Foto I. Kučina)

DELEGATI BODO ODLOČALI O USKLADITVI POKOJNIN

V torek, 24. marca bo ob 15. uri 11. seja zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v nadaljevanju: SPIZ) v občini Jesenice, dan prej ob 12.30 pa se bodo sestali na svoji konferenci delegati v Železarni.

POSLOVNO POROČILO SPIZ ZA LETO 1980

Za finančno poslovanje SPIZ v lanskem letu je bilo značilno uveljavljanje načel gospodarske stabilizacije. Večino pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja določajo zakoni, samoupravni akti in družbeni dogovori. Zmanjševanje programov samoupravnih interesnih skupnosti sicer ni veljalo za SPIZ, vendar pa so kljub temu na tistih področjih, ki niso zakonsko določena, poskrbeli za čim večjo varčnost.

Skupni prihodki SPIZ SR Slovenije so lani znašali 18.965 milijonov dinarjev. 16.465,6 milijona dinarjev (88,1 % vseh teh sredstev) smo združili s prispevno stopnjo iz osebnega dohodka in iz dohodka TOZD, 2.229,9 milijona dinarjev (11,9 %) pa znašajo povračila federacije in republike. Iz osebnega dohodka smo prva dva meseca združevali sredstva po 10,9 %-ni prispevni stopnji, ostali del leta pa po 11,5 %. Prispevna stopnja iz dohodka TOZD je bila enaka kot v letu 1979. Na ta način je bilo zbranih toliko sredstev, kot je bilo planirano. Prihodki od povračil federacije in republike ter drugi prihodki SPIZ pa so bili za 9,7 % nižji od načrtovanih. Dolg federacije je konec lanskega leta znašal 887,1 milijona dinarjev, dolg republike pa 201,4 milijona dinarjev (skupaj torej nad milijardo dinarjev).

Odhodki SPIZ pa so za 2,2 % presegli načrtovane in so znašali 18.628,6 milijonov dinarjev. Višina odhodkov je bila odvisna predvsem od gibanja števila uživalcev posameznih pravic, gibanja nominalnih osebnih dohodkov in življenjskih stroškov kot podlage za valorizacijo posameznih denarnih dajatev. Denarne dajatve (predvsem starostne, invalidske in družinske pokojnine in varstveni dodatki), ki predstavljajo 84,4 % vseh odhodkov, so presegle predvidene za 2,4 %, kar je predvsem posledica medletne valorizacije pokojnin za 6 %, ki je bila opravljena 1. 9. 1980, ni pa bila načrtovana. Zaradi medletne valorizacije so se povečale denarne dajatve za blizu 294 milijonov dinarjev, ustrezno temu pa se je povečal tudi stanovanjski prispevek za gradnjo domov in družbenih stanovanj za upokojence. Več sredstev (za 2,1 %) je bilo porabljenih tudi za rehabilitacijo delovnih invalidov. Na ta način je bilo omogočeno več delovnim invalidom, da bi nadaljevali z delom, ter da bi vplivali na zmanjšanje števila invalidskih upokojitev. Za izvajanje zavarovanja (sredstva za delo strokovnih služb in sredstva, ki neposredno bremenijo stroške SPIZ) pa je bilo porabljenih za 3,4 % oziroma 11,7 milijona dinarjev manj, kot pa je bilo načrtovano.

Na koncu leta je imela SPIZ le 66,9 milijona dinarjev presežka namesto 709,8 milijona dinarjev. Na to vplivajo predvsem za 1,3 % nižji skupni prihodki ter za 2,2 % višji skupni odhodki, kot je bilo planirano. Na nižje prihodke so vplivale predvsem neporavnane obveznosti federacije, na višje odhodke pa predvsem medletna valorizacija. Presežek sredstev naj bi bil v poslovnem skladu ter uporabljen za obratna sredstva, s čimer bi zagotovili likvidnost SPIZ. Pokojnine se namreč izplačujejo vsak mesec vnaprej, prispevki iz osebnih dohodkov in dohodkov TOZD pa se plačujejo za nazaj. Za premostitev tega vmesnega obdobja bi morala imeti SPIZ minimalna rezervna in obratna sredstva, ki bi morala znašati vsaj 10 % planiranih letnih odhodkov.

Strokovna, administrativna in tehnična dela za SPIZ je opravljala strokovna služba na sedežu skupnosti, v devetih območnih delovnih enotah ter v treh izpostavah. Strokovna služba dela tudi za skupnost starostnega zavarovanja kmetov.

Ob koncu 1980. leta je bilo v službi zaposlenih 712 delavcev (toliko kot leto prej). Njihova produktivnost se je precej izboljšala, saj se je povečalo število zavarovancev, upokojencev in zahtevkov za priznanje pravic. Stroški za delo strokovnih služb so znašali 216 milijonov dinarjev ali 1,16 % vseh skupnih odhodkov skupnosti.

USKLADITEV POKOJNIN IN DRUGIH DENARNIH DAJATEV ZA LETO 1981

Družbeni plan SRS za obdobje 1981—1985 še ni sklenjen, samoupravni sporazum o temeljih plana skupnosti za to obdobje pa določa, da se bodo pokojnine, invalidnine, dodatki za pomoč in postrežbo in mejni zneski najnižjih pokojninskih prejemkov, ki predstavlja osnovo za odmero varstvenega dodatka, usklajevali v tem srednjeročnem obdobju tako, da se bodo v začetku koledarskega leta povečali za odstotek povečanja povprečnih osebnih dohodkov zaposlenih v SR Sloveniji v letu poprej.

Po neuradnih podatkih zavoda SR Slovenije za statistiko se je v letu 1980 v primerjavi z letom 1979 povečal poprečni čisti osebni dohodek na zaposlenega za 18,6 % in znaša 8,767 dinarjev. Za navedeni odstotek je zato potrebno v skladu s planskimi opredelitvami uskladiti pokojnine in druge dajatve v letu 1981. Doslej znaša skupno povečanje pokojnin na račun uskladitve s 1. januarjem 1981. leta 18,72 %, tako da je že dosežena dogovorjena raven povečanja pokojnin. Novi znesek zajamčene pokojninske osnove za pokojnine borcev NOV pred 9. 9. 1943 oz. 13. 10. 1943 znaša 10.310 dinarjev. Mejna znesek najnižjih pokojninskih prejemkov je 4.680 dinarjev (in ne 4.311, kot je navedeno v gradivu za delegacije). Premoženjski cenzus, od katerega je odvisna pravica do varstvenega dodatka za leto 1981, bi znašal na upokojenca 23.625 dinarjev na leto, na posameznega družinskega člana pa 11.812 dinarjev na leto. Zneski invalidnin, veljavni lani, se povečajo za 18,6 %, prav tako tudi dodatek za pomoč in postrežbo (znašal bo 2.692 dinarjev za vse osnovne življenjske potrebe ter 1.708 dinarjev za večino življenjskih potreb). Enkratni letni prispevek za rekreacijo upokojencev pa naj bi letos znašal 900 dinarjev.

Delegati pa bodo obravnavali še: poročilo o 14. seji skupščine SPIZ v SR Sloveniji, poročilo o delu sodišča, odbora samoupravne delavske kontrole in zveze SPIZ Jugoslavije v letu 1980, program dejavnosti SPIZ, skupščine in njenih organov ter problematiko pogodbenega zavarovanja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Nada DEJAK

ŽELEZARSKI HUMOR

»Tovariš zdravnik, v spanju govorim!«

»Ali to moti vašo ženo?«

»Ne, saj nisem poročen.«

»Zakaj pa ste potem zaskrbljeni?«

»Kolegi v pisarni se mi smejijo.«

(Z.)

— — —

Kakšna je razlika med telefonom in ženo?

V telefonu vržeš 10 dinarjev in govoriš tri minute. Ženi daš celo plačo in moraš biti ves mesec tiho.

(Z.)

— — —

Inkasant za vodovod pride dopoldan pobirat vodarino v družino železarja. Doma pa je samo stara mama, ki je prišla na obisk iz Dolenjske. »Kaj, za vodo pobirate, saj nam je vendar daje bog zastonj.«

»Že, že vodo že daje zastonj, toda na cevi je pa čisto pozabil, za te pa sedaj jaz pobiram.«

(T.)

ŽELEZARSKI HUMOR

V FEBRUARJU BOLJŠA PRODAJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dosežena skupna zunanja realizacija je bila za 50,5 % višja kot v istem mesecu lani, kljub temu, da smo v količini prodaje zaostali za lanskoletnimi rezultati za 4.897 ton ali 13 %. Vzrok za zaostanek prodaje v primerjavi z lanskoletnimi rezultati je v 15 % nižji gotovi proizvodnji kot februarja lani, ker pa je bila poprečna prodajna cena za 73,2 % višja od poprečne prodajne cene dosežene v lanskem februarju, so rezultati realizacije boljši za 306,8 mio din.

Gledano po posameznih TOZD, februarski indeksi doseganja prodajnih količin kažejo, da se težave z nabavo polproizvodov, ki so se pojavljale že v lanskem letu, še vedno nadaljujejo. Pomanjkanje polproizvodov se odraža v nižji proizvodnji in zato tudi v nižji prodaji v TOZD HV Bela in HV Jesenice. Najbolj je za planom prodaje zaostala prodaja v TOZD Valjarna žice in profilov in sicer za 54,7 %, ker se ta TOZD pripravlja na remont v aprilu in zato sedela zaloga žice za TOZD Jeklovlek, Elektrode in Žičarna, ki dobivajo polproizvod iz te TOZD. Precejšen zaostanek v prodaji je nastal tudi v TOZD Elektrode in sicer 19,4 %, kljub temu, da je gotova proizvodnja zaostala za planirano le za 1,2 %. Planirane prodaje nista dosegli še TOZD Valjarna debele pločevine in Profilarna, vendar pa je tu zaostanek za načrtovano količino manjši kot 2 %. Ostale TOZD so planirano količino prodaje presegle in sicer TOZD Livarna za 69,6 %, Valjarna bluming-štekel za 3,8 %, Žičarna za 8 %, Vratni podboji za 20 %, Jeklovlek za 4,1 % in Žebljarna za 3,5 %. Prodaje pa februarja ni bilo iz Skladišča 38, kljub predvideni prodajni količini 170 ton.

Primerjava poprečnih doseženih prodajnih cen v februarju s planiranimi kaže največji dvig za izdelke iz TOZD Profilarna, saj je preseganje v primerjavi s planom 23,7 %. Z izjemo TOZD Jeklovlek, kjer je dosežena prodajna cena zaostala za planirano za 2,9 %, so bile poprečne prodajne cene v vseh TOZD večje od planiranih. Ugodne prodajne cene so vplivale na realizacijo tako, da je le-ta zaostala za planom le v TOZD Valjarna žice in profilov, HV Bela, HV Jesenice in Elektrode.

Kumulativni podatki kažejo, da smo v prvih dveh mesecih letošnjega leta s prodajo 64.191 ton izdelkov osnovne dejavnosti in s poprečno ceno 26.221 din/t dosegli 1.683,2 mio din osnovne realizacije, ki se je z realizacijo storitvenih TOZD in ostale realizacijo vključno s TOZD Družbena prehrana, povečala za nadaljnjih 29,3 mio din. Količinsko smo v dveh mesecih zaostali za planirano prodajo za 11,4 % pri 5,2 % višji poprečni prodajni ceni tako, da je bilo vrednostno doseganje plana prodaje 94,3 %.

Februarski rezultati so na izpolnjevanje količinskega in vrednostnega plana vplivali pozitivno, saj so izboljšali januarske rezultate količinske prodaje za 2,2 %, vrednostne pa za 6,6 %. Štiri TOZD in sicer Livarna, Profilarna, Vratni podboji in Jeklovlek so v prvih dveh mesecih letošnjega leta presegle svoj količinski in vrednostni plan prodaje. Z izjemo TOZD Vratni podboji in Jeklovlek, so bile poprečne dosežene prodajne cene v obdobju januar—februar višje od planiranih, tako da so vrednostno plan presegle še TOZD Valjarna debele pločevine, Žičarna in Žebljarna.

Primerjava kumulativnih rezultatov prodaje z rezultati lanskega leta pa kaže na 13,3 % količinski zaostanek in 46,9 % vrednostno preseganje na nivoju Železarne. Gledano po posameznih TOZD pa smo s prodajo izdelkov povsod presegli lanskoletno realizacijo, količinsko pa smo zaostali za lanskoletnimi rezultati v TOZD Valjarna debele pločevine, HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Profilarna, Elektrode in Žebljarna.

P. Z.

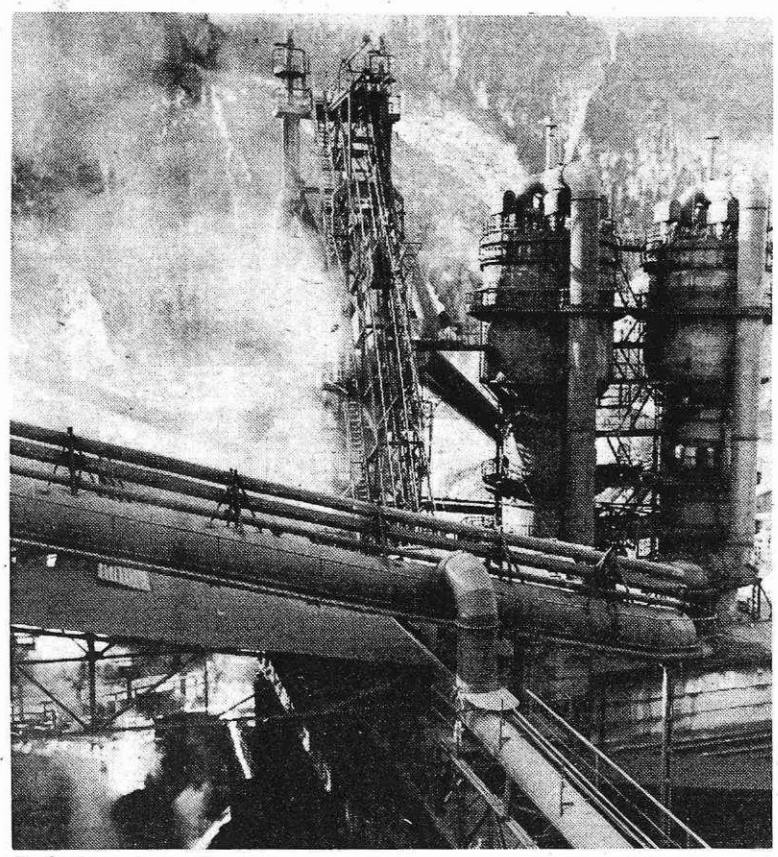

Prebod na plavžu (Foto. I. Kučina)

DELEGATI BODO ODLOČALI O DENARNI POMOČI OTROKOM

V torek, 24. marca se bodo ob 17. uri sestali delegati na 11. seji skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice, isti dan zjutraj ob 6.15 pa tudi delegati v Železarni na svoji konferenci.

Tokrat bodo delegati namenili največ pozornosti predvsem enemu področju — denarne pomoči otrokom. Poleg tega bodo obravnavali le še poslovno poročilo za leto 1980 in predlog statuta skupnosti otroškega varstva Jesenice.

V zvezi z denarnimi pomočmi so delegacije dobile kar tri zadeve:

— predlog dogovora o enotnih merilih za pridobitev pravice do minimalnega obsega denarne pomoči otrokom,

— pravilnik o pogojih in merilih za uveljavljanje pravice do denarne pomoči otrokom v občini Jesenice ter

— predlog o višini denarne pomoči otrokom in o dohodkovnih pogojih v letu 1981.

V tem srednjeročnem obdobju bomo namreč uveljavili drugačen sistem denarnih pomoči otrokom, kot pa je veljal doslej. **Značilnosti novega sistema pa so popolnoma skladne s tem, kar so delegati iz železarne že pred časom predlagali!**

Doslej je bilo namreč načrtovanje, združevanje in poraba sredstev za denarne pomoči urejeno enotno za vso republiko kot del programa skupnih nalog družbenega varstva otrok, ki smo ga uresničevali po načelu vzajemnosti in solidarnosti. Odslej pa naj bi bilo to področje v pristojnosti občine. Skupna izhodišča za enotne usmeritve v Sloveniji pa so:

— denarna pomoč naj bo močnejši socialni dejavnik, tako da bi jo dobili le otroci, ki jih starši (oziroma skrbniki) ne morejo preživljati z rezultati svojega dela,

— število upravičencev naj se zmanjšuje, izdatno družbeno pomoč pa naj dobijo tisti, ki jo resnično potrebujejo,

— v dohodek družine naj se poleg osebnega dohodka iz rednega delovnega razmerja štejejo še vsi ostali dohodki (na primer štipendije, preživnine, druge družbene pomoči),

— sredstva, namenjena za denarne pomoči, naj se postopoma usmerjajo v neposredno otroško varstvo in s tem okrepi družbena vloga varstva otrok ter

— odpravi naj se razločevanje med višino denarne pomoči za prvega in naslednje otroke.

V jeseniški občini bomo ta izhodišča upoštevali takole:

— da se zmanjša število prejemnikov denarnih pomoči v letu 1981 tako, da obdržimo dohodkovne skupine nespremenjene,

— da se denarna pomoč poveča najnižjima dohodkovnima skupinama, višjima pa da ostane praviloma nespremenjena,

— da naj mesečna denarna pomoč znaša največ 750, najmanj pa 245 dinarjev.

Denarne pomoči naj bi bile v odvisnosti od celotnega dohodka družine na družinskega člana (cenzus) takšne:

750 dinarjev za otroka, kjer je cenzus do 2.200,— din,

550 dinarjev za otroka, kjer je cenzus 2.200,— do 2.600,— din,

300 dinarjev za otroka, kjer je cenzus 2.600,— do 3.200,— din in

245 dinarjev za otroka, kjer je cenzus 3.200,— do 3.900,— din.

Za letos smo predvideli okoli 32,5 milijona dinarjev za denarne pomoči otrokom. V prvih štirih mesecih bomo po starem sistemu porabili 115, milijona dinarjev, za novi sistem do konca leta pa bo torej ostalo še 21 milijonov dinarjev.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Nada DEJAK

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V FEBRUARJU 1981

	IZVRŠITEV FEBRUAR 1980			PLAN FEBRUAR 1981			IZVRŠITEV FEBRUAR 1981			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	37.3	31.783	1.184.250	50	36.000	1.800.000	84.8	36.942	3.132.327	227.3	116.2	264.5	169.6	102.6	174.0
Valj. bluming-štekel	5.502.5	16.268	89.515.371	6.670	24.385	162.647.950	6.921.9	26.569	183.911.013	125.8	163.3	205.5	103.8	109.0	113.1
— bluming	530.8	13.419	7.123.000	370	16.123	5.965.510	570.3	25.305	14.432.112	107.4	188.6	202.6	154.1	156.9	241.9
— štekel	4.971.7	16.572	82.392.371	6.300	24.870	156.682.440	6.351.6	26.683	169.478.901	127.8	161.0	205.7	100.8	107.3	108.2
Valj. žice in prof.	1.280.0	9.217	11.797.562	2.470	14.297	35.312.610	1.119.1	17.054	19.084.675	87.4	185.0	161.8	45.3	119.3	54.0
Valj. debele ploč.	8.062.0	13.946	112.433.090	6.300	24.071	151.646.060	6.211.6	24.864	154.443.351	77.0	178.3	137.4	98.6	103.3	101.8
Hladna valj. Bela	8.877.9	15.218	135.100.418	7.640	27.611	210.950.884	6.395.5	30.840	197.238.702	72.0	202.7	146.0	83.7	111.7	93.5
Hladna valj. Jesenice	2.564.1	16.800	43.076.595	2.260	25.154	56.848.040	1.980.9	25.727	50.962.319	77.3	153.1	118.3	87.7	102.3	89.6
Žičarna	4.145.1	18.825	78.029.527	3.360	27.534	92.515.722	3.633.0	31.132	113.103.947	87.6	165.4	145.0	108.1	113.1	122.3
Profilarna	1.815.0	15.774	28.630.175	1.390	19.135	26.597.740	1.362.5	23.679	32.261.835	75.1	150.1	112.7	98.0	123.7	121.3
— HOP	1.662.1	14.473	24.055.989	1.380	19.094	26.350.120	1.257.5	21.349	26.846.358	75.7	147.5	111.6	91.1	111.8	101.9
— rondele	44.0	35.048	1.542.303	—	—	—	47.2	72.128	3.404.671	107.3	205.8	220.8	—	—	—
— stebr. in distančn.	28.2	18.745	528.373	10	24.762	247.620	57.8	34.810	2.010.806	205.0	185.7	380.6	578.0	140.6	812.1
— diski	80.7	31.022	2.503.510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skladišče 38	12.1	26.809	324.121	170	36.889	6.271.130	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vratni podboji	111.4	26.661	2.969.500	150	45.833	6.874.950	189.0	46.516	8.795.614	169.7	174.5	296.2	120.0	101.5	127.9
Jeklovlek	1.890.9	26.100	49.351.701	1.840	37.106	68.275.440	1.914.6	36.028	68.978.982	101.3	138.0	139.8	104.1	97.1	101.0
Elektrode	2.057.2	15.522	31.932.531	2.110	24.701	52.118.932	1.701.1	27.738	47.184.601	82.7	178.7	147.8	80.6	112.3	90.5
— elektrode, var. žica, masa, Emona Zgb.	1.799.4	17.134	30.831.056	2.040	25.049	51.099.222	1.576.9	29.408	46.373.199	87.6	171.6	150.4	77.3	117.4	90.8
— prašek	88.0	10.989	967.444	70	14.567	1.019.710	33.2	19.174	635.816	37.7	174.5	65.7	47.4	131.6	62.4
— šamotna masa	169.8	789	134.031	—	—	—	91.0	1.930	175.586	53.6	244.6	131.0	—	—	—
Žebljarna	1.049.5	8.839	9.276.024	960	11.942	11.464.440	993.5	13.556	13.467.831	94.7	153.4	145.2	103.5	113.5	117.5
OSNOVNA REALIZACIJA	37.405.0	(15.890)	593.620.865	35.370	(24.974)	883.323.898	32.507,5	(27.457)	892.565.197	86.9	172.8	150.4	91.9	109.9	101.0
Realizac. storitvenih TOZD			3.755.049			5.766.382			5.429.113			144.6			94.2
ostala realiz. vključ. DP			9.839.372			20.232.377			16.082.860			163.5			79.5
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	37.405.0	(16.234)	607.215.286	35.370	(25.709)	909.322.657	32.507.5	(28.119)	914.077.170	86.9	173.2	150.5	91.9	109.4	100.5

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR—FEBRUAR 1981

TOZD	IZVRŠITEV OD I—II 1980			PLAN OD I—II 1981			IZVRŠITEV OD I—II 1981			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	62.7	31.171	1.954.173	110	36.000	3.960.000	119.4	36.945	4.412.367	190.4	118.5	225.8	108.5	102.6	111.4
Valj. bluming-štekel	10.613.0	16.411	174.168.104	14.130	24.385	344.560.050	13.278.7	25.740	341.787.196	125.1	156.8	196.2	94.0	105.6	99.2
— bluming	954.4	13.003	12.410.720	730	16.123	11.769.790	901.9	24.697	22.274.131	94.5	189.9	179.5	123.5	153.2	189.2
— štekel	9.658.6	16.747	161.757.384	13.400	24.835	332.790.260	12.376.8	25.815	319.513.065	128.1	154.1	197.5	92.4	103.9	96.0
Valj. žice in prof.	3.081.2	9.086	27.995.265	5.120	14.297	73.203.720	3.222.0	15.968	51.448.979	104.6	175.7	183.8	62.9	111.7	70.3
Valj. debele ploč.	15.936.6	13.785	219.682.246	12.300	24.070	296.060.250	12.188.4	24.385	297.218.259	76.5	176.9	135.3	99.1	101.3	100.4
Hladna valj. Bela	17.543.7	14.851	260.548.139	15.590	27.490	428.565.470	12.501.5	27.742	346.812.052	71.3	186.8	133.1	80.2	100.9	80.9
Hladna valj. Jesenice	4.976.7	16.699	83.107.908	4.430	25.154	111.432.220	4.305.6	25.408	109.396.891	86.5	152.2	131.6	97.2	101.0	98.2
Žičarna	7.926.2	18.684	148.094.962	6.800	27.614	187.772.640	6.684.6	31.782	212.452.102	84.3	170.1	143.5	98.3	115.1	113.1
Profilarna	3.444.3	15.237	52.482.088	2.790	19.135	53.386.430	2.822.1	22.543	63.618.596	81.9	147.9	121.2	101.2	117.8	119.2
— HOP	3.118.6	14.083	43.918.816	2.770	19.094	52.891.190	2.635.0	20.680	54.491.604	84.5	146.8	124.1	95.1	108.3	103.0
— rondele	44.0	35.048	1.542.303	—	—	—	84.5	65.887	5.571.458	192.0	188.0	361.2	—	—	—
— stebr. in distančn.	136.3	17.303	2.358.213	20	24.762	495.240	102.6	34.667	3.555.534	75.3	200.4	150.8	513.0	140.0	717.9
— diski	145.4	32.057	4.662.756	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skladišče 38	12.7	25.654	325.399	330	36.889	12.173.370	94.0	29.805	2.802.503	740.2	116.2	861.3	28.5	80.8	23.0
Vratni podboji	207.3	27.503	5.700.659	290	45.833	13.291.570	333.7	40.214	13.421.056	161.0	146.2	235.4	115.1	87.7	101.0
Jeklovlek	3.626.9	25.820	93.646.959	3.610	37.087	133.884.580	3.731.1	36.852	137.500.541	102.9	142.7	146.8	103.4	99.4	102.7
Elektrode	3.733.4	15.494	57.843.707	4.110	24.809	101.964.311	2.987.0	25.631	76.559.756	80.0	165.4	132.4	72.7	103.3	75.1
— elektrode, var. žica masa, Emona Zgb.	3.262.4	17.092	55.760.184	3.970	25.170	99.924.881	2.833.8	26.584	75.335.465	86.9	155.5	135.1	71.4	105.6	75.4
— prašek	165.0	11.281	1.861.395	140	14.567	2.039.430	62.2	16.871	1.048.705	37.7	149.6	56.3	44.4	115.8	51.4
— šamotna masa	306.0	726	222.128	—	—	—	91.0	1.930	175.586	29.7	265.8	79.0	—	—	—
Žebljarna	2.047.0	9.964	20.395.971	2.010	12.178	24.477.150	1.922.4	13.385	25.730.141	93.9	134.3	126.2	95.6	109.9	105.1
OSNOVNA REALIZACIJA	73.211.7	(15.652)	1.145.945.580	71.620	(24.919)	1.784.731.761	64.190.5	(26.221)	1.683.160.439	87.7	167.5	146.9	89.6	105.2	94.3
Realizac. storitvenih TOZD			6.849.970			12.136.189			10.383.483			151.6			85.6
ostala realiz. vključ. DP			15.779.588			40.274.564			28.916.671			183.3			71.8
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	73.211.7	(15.962)	1.168.575.138	71.620	(25.651)	1.837.142.514	64.190.5	(26.834)	1.722.460.593	86.6	168.1	147.4	89.6	104.6	93.8

V FEBRUARJU NEKOLIKO BOLJŠI DELOVNI REZULTATI

(Nadaljevanje s 1. strani)

elektro jeklarni s 94,9 % (92,9 %) boljše. Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo odlitih 4.852 ton gredic ali 21,3 % več kot je predvideval mesečni načrt. To je bila doslej največja odlita količina.

TOZD LIVARNA

Načrtovana skupno odlita količina je bila presežena za 6,3 %. Tujim naročnikom je bilo dobavljeno 84,7 ton jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Ta valjarna je v februarju dosegla samo 87,8 % načrtovane skupne količine, medtem, ko so planirano količino gotovih izdelkov dosegli. Glavni vzrok za slabši delovni rezultat je bil remont globinske peči št. 2, ki je trajal 12 dni. Razen tega, zaradi popravila rekuperatorja, tudi globinska peč štev. 1 v tem mesecu-ni obratovala 30 ur. Posledica takšne situacije so bili visoki obratovalni zastoji zaradi čakanja na pravilno temperaturo blokov, ker je bila zmogljivost dveh globinskih peči premajhna. V času obratovanja treh globinskih peči, pa je bila količina vročih blokov iz jeklarne premajhna.

Potisna peč je obratovala v času od 12. do 25. februarja in so prek nje prevaljali vse razpoložljive slabe v skupni količini 7.504 ton.

Tudi v februarju se je ob dobrem delu elektro jeklarne nadaljeval visok delež direktno valjanih trakov dinamo kvalitet. Zato je bila preskrba TOZD Hladna valjarna Bela s to kvaliteto trakov tudi v preteklem mesecu zelo dobra.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V februarju je bilo nekaj večjih okvar na valjavskem ogrodju Jumping, zaradi česar je bilo skupno 59,25 ur obratovalnih zastojev. To je bil tudi edini vzrok, da je valjarna dosegla le 95,8 % načrtovane skupne količine.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Kljub precej visokim zastojem na valjavski progi, je tej valjarni uspelo izpolniti načrtovano skupno količino s 100,5 %. V popravilu je bila tudi krožna peč za ogrevanje slabov.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Glavna vzroka, da je ta temeljna organizacija dosegla v februarju samo 84,7 % načrtovane količine, sta bila dva. Zaradi okvare transformatorja, je valjavsko ogrodje Sendzimir lahko obratovalo z največjo hitrostjo 400 m/min, namesto normalnih 600 m/min in poprečna debelina hladno valjanih trakov se je znižala na 0,87 mm.

Dinamo kvalitet so izvaljali 2.863 ton, medtem, ko je bila izvaljana količina s 545 ton nerjavnih jekel doslej največja.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Ta temeljna organizacija je v februarju dosegla načrtovano skupno količino 98 %. Glavni vzrok, da niso dosegli plana, je v pomanjkanju polproizvoda v začetku meseca, kar v drugi polovici meseca, ko se je stanje izboljšalo, ni bilo mogoče v celoti nadomestiti. Izpolnitev kvalitetnega asortimenta je bila dobra, saj je bilo visokoogljičnih jekel izvaljanih 292 ton (januarja 191 ton) in dinamo kvalitet 535 ton (januarja 564 ton).

TOZD ŽIČARNA

Žičarna je v februarju delala dobro in je presegla načrtovano količino tako pri skupni količini, kakor tudi pri gotovih izdelkih za 11,8 %, oziroma 6,3 %. Tudi izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta je bilo v redu in sicer so izdelali 1206 ton patentirne žice (januarja 1.159 ton), 460 ton VAC žice (januarja 415 ton) in 140 ton EPP žice (januarja 108 ton).

TOZD PROFILARNA

Ta temeljna organizacija je za 1,3 % zaostala za načrtovano skupno količino. Vzrokov za to je bilo več: kvalitetno slab polproizvod, predvsem za podboje, razdrobljenost programa in dimenzijsko lahki profili za progo Rossi I.

TOZD VRATNI PODBOJI

V mesecu februarju je pričela ta temeljna organizacija brez večjih težav obratovati na dve izmeni ob zmanjšanem normativu zaposlenih delavcev. Tako so skupno količino povečali na 192 ton in za 28,1 % presegli gospodarski načrt.

TOZD JEKLOVLEK

Načrtovana skupna količina je bila v februarju dosežena s 102,1 %.

TOZD ELEKTRODE

Gospodarski načrt-skupne količine so v preteklem mesecu dosegli z 98,9 %. Nižja količina je bila dosežena pri oplaščenih elektrodah in taljenem prašku. Pri oplaščenih elektrodah so bile težave v rezalnici in zato tudi premajhna količina narezane žice. V načrtovanem remontu je bila tudi oplaščevalna linija št. 1. Pri izdelavi taljenga praška imajo še vedno težave zaradi okvar na peči.

TOZD ŽEBLJARNA

Gospodarski načrt so v februarju dosegli s 102,5 % in tudi realizacija izvoza je bila samo deset ton pod načrtom. Vzrok je bil v pomanjkanju nekaterih dimenzij žice.

Avgust Karba

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V FEBRUARJU 1981

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
PLAVŽ	12.300	12.300	13.210,4	107,4	107,4						
JEKLARNA	39.150	39.150	37.012,4	94,5	94,5						
– SM	24.800	24.800	23.577,1	95,1	95,1						
– EL	14.350	14.350	13.435,3	93,6	93,6						
ASEA	6.500	6.500	5.860,8	90,2	90,2						
LM	7.700	7.700	7.377,4	95,8	95,8						
BBC	150	150	197,1	131,4	131,4						
LIVARNA	142	142	152,8	107,6	107,6	50	50	84,8	169,8	169,8	84,8
– jeklo	140	140	148,9	106,4	106,4	50	50	84,8	169,8	169,8	84,8
– kovino	2	2	3,9	195,0	195,0	–	–	–	–	–	–
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	35.300	33.500	31.000,0	87,8	92,5	6.670	6.700	6.680,2	100,2	99,7	6.921,9
– bluming	16.700	16.700	13.973,9	83,7	83,7	370	400	539,5	145,8	134,9	570,4
– štekel razrez.	14.200	14.100	14.302,4	100,7	101,4	3.700	3.600	3.515,6	95,0	97,7	3.655,2
– štekel razr. storitve	1.800	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– termična obd. razr.	2.600	2.700	2.723,7	143,2	100,9	2.600	2.700	2.625,1	101,0	97,2	2.696,3
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	8.950	8.950	8.572,6	95,8	95,8	2.470	1.650	1.008,6	40,8	61,1	1.119,1
– valj. žice	8.950	8.950	8.572,6	95,8	95,8	2.470	1.650	1.008,6	40,8	61,1	1.119,1
– valj. žice storitve	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
VALJ. DEB. PLOČEVINE	6.400	6.400	6.431,3	100,5	100,5	6.300	6.300	6.220,3	98,7	98,7	6.211,6
HLAD. VALJ. BELA	7.700	7.700	6.525,1	84,7	84,7	7.640	7.640	6.457,8	84,5	84,5	6.395,5
– hl. valj. Bela	7.700	7.700	6.525,1	84,7	84,7	–	–	–	–	–	–
– hl. valj. Bela storit.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HLAD. VALJ. JESENICE	2.480	2.480	2.430,5	98,0	98,0	2.260	2.260	1.937,2	85,7	85,7	1.980,8
Hl. valj. Jesenice	2.480	2.480	2.284,7	92,1	92,1						
Hl. valj. Jesenice storitve	–	–	145,8	–	–						
ŽIČARNA	4.500	4.500	5.032,2	111,8	111,8	3.360	2.960	3.570,4	106,3	120,6	3.633,0
PROFILARNA	1.720	1.720	1.698,1	98,7	98,7	1.390	1.390	1.298,0	93,4	93,4	1.349,6
– HOP	1.550	1.550	1.419,6	91,6	91,6	1.380	1.380	1.200,6	87,0	87,0	1.244,6
– HOP storitve	–	–	23,9	–	–	–	–	–	–	–	–
– rondele	–	–	39,7	–	–	–	–	39,6	–	–	47,2
– rondele storitve	30	50	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– diski storitve	90	70	46,0	51,1	65,7	–	–	–	–	–	–
– deli za cest. ograjo	50	50	168,9	337,8	337,8	10	10	57,8	578,0	578,0	57,8
SKLADIŠČE 38	170	170	–	–	–	170	170	–	–	–	–
VRATNI PODBOJI	150	150	192,2	128,1	128,1	150	150	191,8	127,9	127,9	189,0
JEKLOVLEK	1.850	1.850	1.888,7	102,1	102,1	1.840	1.840	1.879,1	102,1	102,1	1.914,6
ELEKTRODE	2.070	2.020	2.046,2	98,9	101,3	1.860	1.810	1.835,4	98,7	101,4	1.704,2
– elektr. + varil. žica	1.750	1.750	1.604,9	91,7	91,7	1.740	1.740	1.600,2	92,0	92,0	1.460,0
– varil. žica storitve	–	–	1,7	–	–	–	–	–	–	–	–
– varilni prašek	70	70	24,8	35,4	35,4	70	70	24,2	34,6	34,6	33,2
– suha elektr. masa	50	–	120,0	240,0	–	50	–	120,0	–	–	120,0
– ognjevzdržni mat.	200	200	294,8	147,4	147,4	–	–	91,0	–	–	91,0
ŽEBLJARNA	960	960	983,5	102,5	102,5	960	960	982,3	102,3	102,3	993,4
ŽELEZARNA	123.842	121.992	117.176,0	94,6	96,1	35.120	33.880	32.145,9	91,5	94,9	32.497,5
ELEKTRODE ZAGREB						250	–	–	–	–	–
SKUPAJ						35.370	33.880	32.145,9	90,9	94,9	32.497,5

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

JEKLO IN ALUMINIJ V AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI

V decembru preteklega leta je bil v Düseldorfu simpozij, na katerem so predstavniki avtomobilske industrije v številnih elaboratih razpravljali o možnosti nadomestitve jekla z aluminijem pri novih modelih avtomobilov. Pri tem gre predvsem za zmanjšanje teže avtomobilov in s tem povezanim prihrankom na porabi goriva. Glavne misli s tega simpozija navajamo v nadaljevanju članka.

– – –

RAZPOLOŽLJIVOST ALUMINIJA

V uvodnih elaboratih je bila poudarjena možnost dolgoročne razpoložljivosti aluminija za potrebe avtomobilske industrije, kjer ni političnih, gospodarskih in tehničnih problemov. Vendar pri tem niso pozabili povedati, da je za pridobivanje aluminija potrebno več energije, ki se giblje med 13 in 14 kWh za kilogram aluminija in boksita.

S pretaljevanjem aluminijevih odpadkov je mogoče porabo prezreti dveh pomanjkljivosti. Prva je drago pripravljanje in separiranje aluminijevih odpadkov, in druga, da imajo iz odpadkov izdelane aluminijeve zlitine le omejeno uporabo. Vzrok za to so različni spremljajoči elementi, ki jih ni mogoče odstraniti.

ENERGETSKA BILANCA

Pri izračunih energetske bilance zelo pogosto poskušajo v primerjavi z jeklom, večjo porabo energije, potrebne za izdelavo aluminija, primerjati s prihrankom goriva pri vožnji z avtomobilom. Kot primer običajno navajajo, da za 100 kg znižana teža avtomobila pri prevoženih 120.000 km omogoča prihranek 26 GJ energije, kar ustreza okoli 1000 l bencina. Vendar je pri tem tudi postalo jasno, da zaradi različnega pomena teže, oblike, trdnosti ali trajnosti izdelanih delov avtomobila, ni mogoče priti do objektivne primerjave med aluminijem in jeklom in tudi ne do primerjalnih številk.

TENDENCE V RAZVOJU AVTOMOBILOV

Še pred nekaj leti sta bila pri izdelavi avtomobilov, poleg varnosti, glavna cilja moč in udobnost. Danes pa ima veliko vlogo znižanje porabe goriva. To skušajo doseči z znižanjem zračnega upora in trenja, optimiranjem pogona motor-menjalnik in zmanjšanjem teže celotnega vozila.

V Zvezni republiki Nemčiji želijo doseči pri teži avtomobila 1200 kg oziroma 1700 kg sedem oziroma, 9,5 litra bencina na 100 km. V ZDA predvidevajo leta 1985 poprečno porabo goriva 8,5 l na 100 km. Največjo korist za znižanje porabe goriva ob najmanjšem naporu predstavljata prva dva zgoraj navedena ukrepa in pri tem tudi izbira materiala nima bistvenega vpliva.

MEJA NADOMESTITVE JEKLA Z ALUMINIJEM

Napori industrije aluminija so usmerjeni predvsem na zmanjšanje celotne teže avtomobila. Pomembno prednost, v primerjavi z ostalimi materiali pri približno enakih ali le nekoliko zvišanih stroških, je mogoče doseči pri nadomestitivi delov iz litine na primer, železove litine. Nadomeščanje delov iz jekla z aluminijem je praviloma mogoče le takrat, če tej kovini ustreza tudi instrukcija. Tako mora imeti med drugim oblikovana pločevina večje polmere, točkasto varjenje morajo nadomestiti z drugimi postopki za spajanje in obremenjeni deli morajo biti močneje dimenzionirani, kar ima za posledico večjo porabo prostora.

ŠTUDIJE TOVARNE VOLKSWAGEN

Avtomobilska tovarna Volkswagen je izdelalala študijo o možnosti prihranka na teži pri sedanjem modelu golfa ob čim večji porabi jekel z visoko trdnostjo, umetnih mas in aluminija. Pri tem so ugotovili, da je mogoče doseči naslednje prihranke na teži: z jeklom visoke trdnosti 6 %, z umetnimi masami 15 %, z aluminijem 22 % in pri optimalni uporabi vseh materialov 26 %.

Vendar je bilo pri tem upoštevano to, da dosledna uporaba lažjega materiala pri raznih delih zaradi doseganja potrebne trdnosti pogojuje povečanje dimenzij. Pri tem smatrajo, da je verjetno mogoče doseči znižanje stroškov za 17 %. Ti podatki se v glavnem tudi ujemajo s prognozami ameriških avtomobilskih tovarn General Motors, Ford in Chrysler.

DELI KAROSERIJE IZ ALUMINIJA

V zahodnoevropski industriji osebnih avtomobilov imajo samo delno določeni modeli tovarn Porsche in Daimler-Benz iz aluminija nekatere dele karoserije kot so blatniki, pokrov motorja prtljažnik in vrata. K karoseriji prištevajo tudi okrasne letve in okenske okvirje, ki so tudi pri ostalih avtomobilih izdelani iz aluminija ali iz materiala aluminij/jeklo.

Večjo uporabo aluminija, predvsem pri avtomobilih, ki jih izdelujejo v številnejših serijah, zaradi njegove višje cene ni mogoče pričakovati. To še tembolj, ker je popravilo avtomobilov izdelanih iz več materialov težje in bolj negospodarno. Pri popravilu delov karoserij iz aluminija je klepanje, varjenje an spajkanje sicer možno, vendar znatno bolj zapleteno kot pri delih iz jekla.

Na primeru modela Golf, s težo 800 kg, so raziskali uporabo aluminijeve pločevine za izdelovanje karoserije. Dvoje vrat, dva blatnika, pokrov motorja in pokrov prtljažnika tehtajo pri običajni izvedbi z jeklom 47,4 kg. Isti deli izdelani iz aluminija tehtajo skupaj 22,9 kg, oziroma 24,5 kg ali 51,7 % manj. Ob upoštevanju celotne teže vozila predstavlja prihranek na teži 3,1 %. Tovarna Volkswagen je pri tem ugotovila, da samo višji stroški za material niso izenačeni z manjšo porabo goriva.

Znatno prednost za uporabo aluminija glede na težo in stroške vidi ta tovarna pri odbijačih in njihovih ojačitvah. Serijsko izdelane aluminijske odbijače imajo danes v Zahodni Evropi samo avtomobili znamke Porsche.

ALUMINIJ V AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI ZDA

Iz poročil o razvoju ameriške industrije avtomobilov je razvidno, da so tam drugi pogoji za nadomeščanje materialov kot pri zahodnoevropskih ali japonskih avtomobilih. Vzrok za to so doslej običajni veliki in težki avtomobili in zakonska prisila za varčevanje z gorivom. V obdobju od 1977 so opremili skupno devet modelov osebnih avtomobilov z 1.212.000 pokrovi motorja in 850.000 pokrovi prtljažnikov iz aluminija.

V ta namen uporabljena vrsta aluminija je bila posebej razvita in je imela zaradi sposobnosti vlečenja in preoblikovanja skoraj enake lastnosti kot jeklena pločevina. S preoblikovanjem in lakiranjem so povečali trdnost do vrednosti, ki jo imajo jekla z visoko trdnostjo. Ob upoštevanju ugodnejše situacije s stroški pri izdelavi aluminija v ZDA na eni strani in višjih stroškov izdelave za dele iz aluminija na drugi strani, so pokrovi motorja iz aluminija pri modelu Oldsmobil-Cutlass za vsak prihranjeni kilogram za 1,39 zahodnonemške marke dražji.

TEHNIČNE MEJE UPORABE ALUMINIJA

Iz poročila o izdelavi premičnih streh iz aluminija je razvidna meja gospodarnosti tega materiala, čeprav ni bilo govora o stroških. Teža je bila zmanjšana za 4,3 kg (okrog 30 %).

POPIS PREBIVALSTVA, GOSPODINJSTEV IN STANOVANJ '81

Le še slabih štirinajst dni nas loči od izredno pomembne družbene akcije, ko bo na celotnem ozemlju SFR Jugoslavije od 1. do najkasneje 15. aprila potekal popis prebivalcev, gospodinjstev in stanovanj po stanju na dan 31. marca ob 24. uri, to je po stanju opolnoči med 31. marcem in 1. aprilom 1981.

CILJI IN NAMEN POPISA

Cilj in namen tega popisa je, da se ugotovi predvsem število prebivalcev in njihovo teritorialno porazdelitev. To pomeni, da je treba ugotoviti število prebivalcev ne samo za Jugoslavijo kot celoto, ampak tudi za republike, avtonomne pokrajine in za občine pa tudi za vsako naselje in krajevno skupnost. Poleg tega je s popisom potrebno dobiti podatke o vitalnih, etničnih, izobrazbenih in drugih značilnostih prebivalstva, po katerih bo mogoče ugotoviti spremembe, ki so nastale pri prebivalstvu od zadnjega popisa. Posebej mora popis dati podatke o prebivalcih, ki se ukvarjajo s kmetijstvom in o spremembah v ekonomskih in drugih strukturah delavcev ter spremembah, ki so nastale v medpopisnem obdobju. S popisom je potrebno zbrati tudi podatke o številu in sestavi naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini in članov njihovih gospodinjstev, ki z njimi živijo, kot tudi o nekaterih značilnostih samostojnega osebnega dela v obrti. In končno mora dati popis osnovo za dolgoročnejše napovedi o številu prebivalstva.

Eden prav tako pomembnih ciljev tega popisa je zbiranje podatkov o gospodinjstvih, ki bodo omogočili, da se ugotovi predvsem število gospodinjstev kot osnovnih ekonomskih skupnosti, njihova sestava po številu članov ter število aktivnih oziroma vzdrževanih članov. Zbrani bodo tudi podatki o velikosti lastnega zemljišča in zemljišča, ki ga gospodinjstvo uporablja, o osnovnih vrstah živine in kmetijskih strojih. S popisom zbrani podatki bodo omogočili vpogled tudi v druge sestave gospodinjstev, kot so sestava družin, sestava po virih dohodkov in drugo, ter nekatere osnovne značilnosti posameznih tipov družin in spremembe v številu in sestavi gospodinjstev in družin v obdobju od 1971. do 1981. leta.

Popis stanovanj bo opravljen v tem popisu zato, da bi ugotovili število stanovanj in dobili osnovne podatke o njihovi velikosti po številu sob in stanovanjski površini, o njihovi starosti (letu zgraditve) in opremljenosti, kot tudi podatke o nastanjenosti. Prav tako bodo zbrani podatki o številu stanovanj, ki se uporabljajo za početek in rekreacijo, ter nekateri podatki o stavbah, v katerih so stanovanja.

Da bi mogli doseči vse te cilje, bodo s popisom zbrani podatki o prebivalcih (osebah), gospodinjstvih in stanovanjih.

POPISNE ENOTE: PREBIVALCI (OSEBE), GOSPODINJSTVA IN STANOVANJA

S popisom bodo zajeti državljani Socialistične federativne republike Jugoslavije, tuji državljani in osebe brez državljanstva, ki imajo prebivališče v SFR Jugoslaviji, ne glede na to, ali bodo ob popisu v SFR Jugoslaviji ali v tujini. Prav tako pa bodo zajeti državljani SFR Jugoslavije, tuji državljani in osebe brez državljanstva, ki imajo prebivališče v tujini, ob popisu pa bodo na ozemlju SFR Jugoslavije.

Popis bo zajel tudi vsa gospodinjstva, stalno naseljena na ozemlju SFR Jugoslavije, kot tudi tista, ki so ob popisu v tujini. Zajeta bodo tudi tako imenovana skupinska gospodinjstva; to so skupnosti oseb, ki žive v zavodih, kjer trajno oskrbujejo otroke in odrasle ter v samostanih in bolnicah za neozdravljivo bolne.

S popisom bodo zajeta vsa stanovanja na ozemlju SFR Jugoslavije, ne glede na to, ali so stalno naseljena, občasno naseljena (stanovanja za početek in rekreacijo ali stanovanja, ki jih uporabljajo v času sezonskih del) ali pa so nenaseljena, kot tudi drugi prostori, ki niso zgrajeni za stanovanja, pa se ob popisu uporabljajo za stanovanja (zasilno naseljena). Popisana bodo tudi stanovanja, ki se ob popisu uporabljajo kot poslovni prostori, niso pa za ta namen posebej preurejena. Popisana bodo tudi skupinska stanovanja, oziroma skupine prostorov, ki jih uporablja za skupno stanovanje večja skupina ljudi.

Popis ne bo zajel diplomatskega osebja tujih diplomatsko konzularnih predstavništev in ne članov njihovih družin, kakor tudi ne stanovanj, ki so last tujih držav.

ČAS POPISOVANJA

Kakor smo že napisali, bo popis opravljen po stanju na dan 31. marca 1981 ob 24. uri, to je po stanju opolnoči med 31. marcem in 1. aprilom 1981, in to tako glede števila popisnih enot kot tudi glede podatkov o teh enotah. Ta trenutek se imenuje kritični trenutek popisa.

Da bi bil popis opravljen v roku, ki ga predpisuje zakon, je treba popisovanje (zbiranje podatkov) začeti na celotnem ozemlju SFR Jugoslavije 1. aprila, dokončati pa najpozneje 15. aprila 1981. V času od 5. do 15. aprila bo opravljen pregled popisnega gradiva in popravljene morebitne napake popisovalcev.

Z namenom, da bi se izboljšala kvaliteta podatkov o posameznih kategorijah prebivalstva in stanovanj, je organizirano predhodno zbiranje podatkov in sicer:

— za delavce jugoslovanskih organizacij — skupnosti, ki delajo v tujini in za člane njihovih gospodinjstev, če vse gospodinjstvo živi v tujini;

— za državljane SFR Jugoslavije na začasnem delu v tujini in člane njihovih gospodinjstev, ki z njim živijo;

— za osebe, ki služijo vojaški rok ali so na orožnih vajah, kot tudi za gojence vojaških šol;

— za osebe v zaporih, kazensko-poboljševalnih in vzgojno-poboljševalnih domovih;

— za osebe v delovnem razmerju v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah in skupnostih;

— za stanovanja, ki se uporabljajo za početek in rekreacijo.

Popisni obrazci za navedene kategorije se bodo izpolnjevali po posebnih navodilih zveznega zavoda za statistiko.

POMOŽNI OBRAZCI ZA DELAVCE IZ DRUGIH REPUBLIK IN POKRAJIN

Po dodatnih navodilih zveznega zavoda za statistiko je zaradi enotnega postopka pri popisu prebivalstva v celotni Jugoslaviji, potrebno zagotoviti, za delavce iz drugih republik, ki delajo v SR Sloveniji, pa imajo stalno prebivališče v drugi republiki ali pokrajini, tudi za to republiko oz. pokrajino izpolnjen pomožni obrazec P — 1/B.

Organizacije združenega dela morajo zato za take delavce izpolniti obrazec P-1/B v dveh izvodih: en izvod izročijo delavcu za popis v SR Sloveniji, drugi izvod pa v dogovoru z delavcem dostavijo na naslov v drugi republiki, oz. pokrajini, kjer ima delavec svoje stalno prebivališče. Taki delavci bodo namreč dvakrat popisani in sicer: v kraju, kjer delajo in v kraju, kjer stalno prebivajo. Zato sta potrebna tudi dva pomožna obrazca P-1/B.

Potrebne obrazce P-1/B organizacije združenega dela dobijo na kadrovski službi skupščine občine Jesenice. Ti obrazci morajo biti pravočasno izpolnjeni, da jih bodo lahko najkasneje do 30. marca prejeli delavci in njihovi domači naslovi. Organizacije združenega dela jih morajo vročiti delavcem v času od 20. do 27. marca.

Izjemna kvaliteta popisa prebivalstva v SFR Jugoslaviji je strogo spoštovanje narodov in narodnosti, ki živijo na območju Jugoslavije. Na območjih, kjer poleg naših narodnosti živijo tudi prebivalci drugih narodnosti bodo popisne listine v dveh jezikih in vsi popisovalci na teh območjih bodo morali obvladati oba jezika, pri popisovanju pa uporabljati tistega, ki ustreza posameznemu občanu. Izključna pravica občanov je tudi opredeljevanje svoje narodnosti ali materinskega jezika, pri čemer se lahko odloči tudi tako, da narodnosti sploh ne navede.

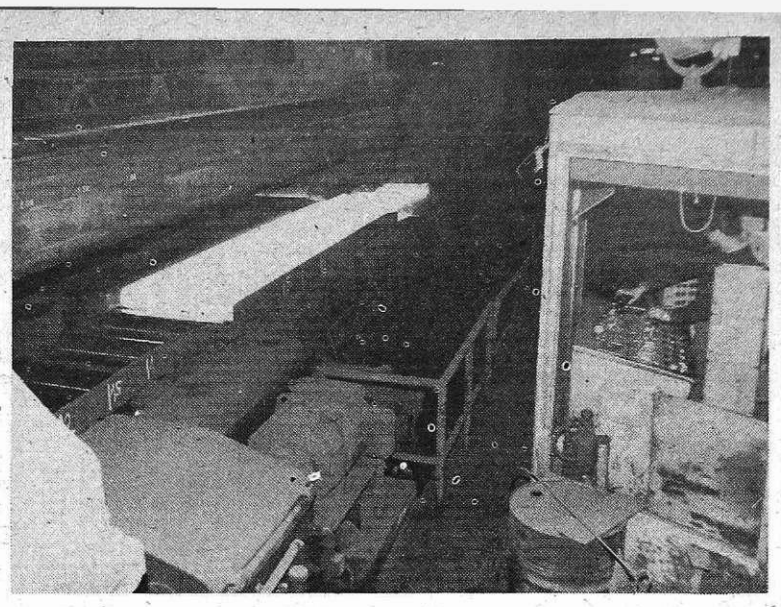

V valjarni bluming (Foto I. Kučina)

Seveda pa sta uspeh in natančnost popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj, ki je povezano tudi s precejšnjimi denarnimi sredstvi, odvisna od ustrezne motiviranosti delovnih ljudi in občanov za odgovorno in učinkovito sodelovanje pri popisu. Zato bi v pripravah morali sodelovati tudi organi krajevne samouprave, predvsem pa krajevne konference SZDL in ustrezno motivirati prebivalstvo za popis.

Železarski globus

POLJSKA

Sedanja gospodarska situacija te države ima močan vpliv tudi na železarsko industrijo, ki je bila pred zadnjimi dogodki močno favorizirana gospodarska dejavnost. To je razvidno tudi iz podatka, da je bilo leta 1980 namenjeno za naložbe v železarsko industrijo 30 milijard zlotov, letos pa samo 8,3 milijarde in še te vsote je 3,1 milijarde namenjeno za naložbe v infrastrukturo, stanovanja in podobno. Zaradi takšne odločitve poljske vlade so ustanovili gradnjo 15 velikih projektov črne in barvaste metalurgije, medtem ko so dela na sedmih močno zavrli. V drugi fazi igradnje, velike železarne Huto Katovice bodo zgradili samo še eno koksarniško baterijo in povečali valjarne. V letošnjem letu bodo dobile poljske železarne v primerjavi z lani 4 % manj koksa, 6,6 % manj premoga in 6,4 % manj električne energije. Posledica takšne situacije bo tudi manjša količina izdelanega surovega jekla, ki je načrtovana samo 17,7 milijona ton, medtem ko so poljske železarne izdelale lani 20 milijonov ton.

NIGERIJA

Vlada te afriške države je objavila, da namerava v prihodnjih letih investirati v razvoj železarske industije okoli 2,5 milijarde funtov šterlingov. Pri tem bo poudarek predvsem na dokončanju projektov, ki jih že gradijo. Največjo pozornost bodo posvetili nadaljevanju gradnje integralne železarne Ajakouta, ki bo imela zmogljivost 2—3 milijonov ton surovega jekla na leto. Zaenkrat gradijo ob sodelovanju Sovjetske zveze, Nemške demokratične republike in Francije prvo fazo z letno zmogljivostjo 1,3 milijonov ton surovega jekla, obratovati pa bo pričela leta 1983. Drugi projekt, katerega bodo nadaljevali, je železarna v Wari, v kateri bodo na surovinski osnovi železove gobe izdelali letno 1,3 milijona ton surovega jekla.

Pričela bo obratovati on koncu letošnjega leta z možnostjo nadaljnjega povečanja zmogljivosti do 2,6 in celo 5,2 milijonov ton. Ob koncu petletnega obdobja leta 1985, predvidevajo, da se bo Nigerijska poraba jekla s sedanjih 2,5 — 3 milijonov ton povečala na okoli 5 milijonov ton in da bosta železarni Ajakonta in Wari lahko krili polovico lastnih potreb.

SOVJETSKA ZVEZA

Po končani montaži, ki je trajala 17. mesecev, je lani v juniju pričela obratovati v sovjetski železarni Krivoj Rog največja naprava za izdelavo peletov na svetu. Napravo, ki jo je zgradilo zahodnonemško podjetje Lurgi, ima dve proizvodni enoti in vsaka ima zmogljivost 4 milijone ton peletov izdelanih iz magnetitnih koncentratov za potrebe plavžev. V Sovjetski zvezi obratujejo skupno tri Lurgi naprave za peletiziranje z letno zmogljivostjo 14,3 milijonov ton.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

Premična streha iz aluminija je sestavljena iz štirih delov, iz jekla pa iz treh. Zaradi doseganja stabilnosti oblike proti vetru, ki nastane pri velikih hitrostih, je bilo treba debelino pločevine pri aluminiju v primerjavi z jeklom povečati z 1,00 na 1,25 mm in okrepiti z dodatnimi ojačitvami. Tudi povezava posameznih delov s točkastim varjenjem, ni zadostovala in je bilo potrebno dodatno lepljenje.

KOLESA IZ ALUMINIJA

Aluminijasta kolesa za potrebe avtomobilske industrije izdelujejo v kovani, odliti, v zadnjem času pa tudi iz aluminijeve pločevine stisnjeni in varjeni izvedbi. Kovana in odlita kolesa iz aluminija so v primerjavi z jeklenimi za 20 do 30 % lažje, ustrezajo stilističnim zahtevam, vendar so tudi zelo draga. Nasprotno pa so iz debelejše aluminijeve pločevine stisnjena kolesa okrog 40 % lažja, stroškovno ugodnejša, v primerjavi z jeklenimi pa so na pogled komaj kaj drugačne. Ker vpliva zmanjšanje navzmetenih delov na izboljšanje konforta pri vožnji in lažja kolesa tudi zmanjšajo translatorične in rotatorične mase, kaže, da imajo stisnjena aluminijasta kolesa možnosti za serijsko uporabo pri večjih avtomobilih navedenega vrednostnega razreda.

Skupno pa je dosedanja bilanca za aluminijasta kolesa negativna. Dobrim vzmetnim lastnostim in zmanjšanje teže od 16 do 45 % nasprotujejo 190 do 290 % višji stroški. Po oceni največjega izdelovalca avtomobilskih koles v ZDA, se bodo v letu 1985 gibali deleži posameznih materialov pri kolesih 15 % aluminij, 20 do 25 % jekla z visoko trdnostjo in 60 do 65 % jeklene pločevine.

ALUMINIJ ZA VOZNE DELE

Uporaba aluminija pri drugih voznih delih je le majhna. Vzrok je v tem, ker je mogoče pri dinamično obremenjenih delih iz jekel z višjo trdnostjo s konstrukcijskimi ukrepi doseči skoraj takšen prihranek na teži kot pri lažjih materialih.

Iz drugih naročil kot na primer o razvoju volanov in naprav za zapiranje oken iz aluminija, je bilo jasno, da je mogoče izdelati lažje in tehnično enakovredne aluminijaste dele. Poraba je lahko vsekakor precejšnja in je zato serijska izdelava upravičena.

ALUMINIJ PRI IZDELAVI MOTORJEV

Nadomeščanje jeklenih materialov tako po teži, kakor tudi glede na število posameznih delov je možno pri izdelavi avtomobilskih motorjev. Bati in glave cilindrov so danes pri večini motorjev že iz aluminija. Tudi drugi deli motorja kot so cilindri, ohišje, ojnice, oljni rezervoarji, sesalne cevi, ohišje vplinjača, zračni filter in še nekateri deli so še danes v veliki meri iz aluminija.

To je bilo v poročilih utemeljeno s tem, da omogočajo liti deli iz aluminija v primerjavi z jekleno litino okoli 50 % prihranek na teži, ob skoraj enakih stroških in enakih lastnostih.

ALUMINIJ PRI IZDELAVI TOVORNJAKOV

Pri izdelavi tovornjakov je že nadomeščanje jekla z aluminijem odločujoče dejstvo, da pri posameznih delih prihranjena teža omogoča ustreznejše boljše izkoriščanje nosilnosti. Če je določen del zelo obremenjen pri obdelavi ali uporabi, potem je potrebna več kot trikratna količina aluminija. Pri takšnih delih je mogoče doseči pomemben prihranek na teži, če je dimenzioniranje ustrezno uporabi aluminija z večjimi zunanjimi merami. Na to vpliva v kakšni meri je povečanje dimenzij, glede na celotno konstrukcijo sploh možno. Za to so posebno primerni tisti deli, ki imajo določeno trdnost in so votli. Zahteve po prožnosti zelo znižujejo možnost nadomeščanja.

ZAKLJUČEK

Predavanja na simpoziju so izčrpno obdelala možnosti nadomeščanja jekla z aluminijem v avtomobilski industriji. Glavna ugotovitev je bila, da je aluminij sicer primeren za mnoge namene, vendar je pri tem treba upoštevati delno precej višje izdelavne stroške.

Nekateri predstavniki avtomobilske industrije so bili mnenja, da računajo pri povečani uporabi jekel s povečano trdnostjo teže. Istočasno pa predstavniki aluminijske industrije niso bili v zvezi z uporabo njihovega materiala več tako optimistično razpoloženi kot na enakem simpoziju pred petimi leti. Pri tem je bilo opazno, da se zavedajo, kako veliki napori bodo še potrebni v njihovih tovarnah, da bodo kljub pritisku za zmanjšanje teže avtomobilov prodrli na področje drugih materialov in pri tem zadovoljili zahtevam tehnične in gospodarske narave. Če bo jeklarski industriji uspelo uspešno zaključiti razvoj jekel z visoko trdnostjo primernih za potrebe avtomobilske industrije in pri tem doseči v povezavi z zmanjšanjem teže in porabe goriva določene rešitve problemov tudi na področju karoserije, potem bo sicer ostal aluminij konkurenčen material za posebne primere, vendar istočasno ne bo mnogo pridobil na pomembnosti.

Jemanje vzorcev vode v biološko očiščevalni postaji (Foto: I. Kučina)

TONE ČUFAR 11

MALI BABILON

— »Moj bog,« se zavzame gospa, »ta osoren ton! Toliko strahu sem prestala za vas, vi pa tako prostaško občujete z mano. To si prepovedujem!« — »Henrik, kaj poslušaš takšno milostivno, ki je svoj čas pijance metala na cesto, zdaj se pa nosi kakor da je res knežjega rodu,« se spet oglasi brezdomec, kar gospa silno razkači. — »Joj, nesramnosti! Tolovaji ga ščuvajo,« vpije ona. — »Tolovajske naslove prihranite za druge prilike!« ji svetuje brezdomec. »Do zdaj sem še zmeraj trdo zaslužil svoj kruh, vi pa tega ne morete reči. Za prijatelja se bom pa zmeraj postavil.«

Knezova je ogorčena do skrajne meje. »Anton, najino najdražje sva hranila človeku, ki se brati z vagabundi,« se zgraža, a Knez molči, gospod pa ne more drugega kakor da vzklikne: »Kako kruto varata sama sebe! Nič nista nikomur ohranila!«

Gospa samo še strmi, brezdomec pa potegne gospoda k sebi: »Henrik, pusti jih! Škoda tvojih živcev zanje. Za revne imaš srce, gospod Knez pa samo tuhta, kako bi jih bolj privijal.« — Knez ničesar ne reče na to, stopi pa h gospodu in mu pove: »Gospod Henrik, če se hočete znebiti teh tipov in iti z nami, se takoj odločite. Gremo!« Brezdomec pa ne molči na to: »Knezu ne diši resnica! Morda se boji, da ga bom tirjal za nadure, ki mi jih dolguje že čez deset let. Neusmiljeno ste me nagnali iz kamnoloma,« se obrne naravnost k njemu, »ko sem se postavil zase in za tovariše. Bil sem puntar! Nič strahu, ne bom vas tožil za opeharjeno plačo. Prepozno je in advokata nimam. Še gledati vas moram!« mu zabrusi, tatu pa reče: »Pazi na tole, ker grem po ono, kar prej nisem utegnil vzeti s seboj.«

Brezdomec mahne na levo. KNEZ in KNEZOVA pa hočeta na desno, a ju špekulant, tihotapec in TAT zadržujejo. GOSPOD JE potrt, MAJA ga pa skuša pomiriti.

»Anton, reši me iz jame razbojnikov!« zaprosi Knezova, on se pa razjezi: »Takšne capine bi morala pospraviti policija!« — Špekulant ga vpraša: »ali se niste nekoliko zarekli, gospod Knez? Nihče ne titulira svojih kompanjonov s capini.« — »Kdo je moj kompanjon?« — »Mi!« vzkliknejo vsi trije pajdaši hkrati. — »Anton pojdiva!« de gospa, Knez pa zrase: »Tega si ne pustim dopasti, da bi me brezvestni konkurzniki šteli med svoje.« S tem meri na špekulanta, ki pa reče: »Kdor je rojen s podjetnostjo v glavi, zna tudi iz konkurznih težav.« — »Na tuj račun! Taki ljudje izpodjedajo družbi korenine,« se huduje Knez, žena mu pa svetuje: »Pusti ga! Blaga in tisočakov nam itak ne povrne.« — »Če ne verjamete, da smo kompanjoni,« se naposled oglasi tihotapec. »Vam dokažemo. Pismo imamo za vas! Od našega tihega družabnika, ki je vaš javen kampanjon. Kmalu si bomo sorodniki, saj silite svojo hčer njegovemu sinu. Mi smo z njim v konkurzni zlahti. Dota vaše Sonje mora k nam, dolžan nam je.«

Tihotapec da Knezu pismo, mu posveti, da ga laže prečita in potem reče: »Helena, ljudje ne pretiravajo.« — »Ali pomolite tastu svoje hčerke rešilno bilko, da ne bo meni enak?« vpraša zbadljivo špekulant. — »Moj bog, kaj pa hoče?« se zavzame gospa. — »Vse kar ima vloženo v kamnolomu in še kaj povrhu. Spet naj se žrtvujem za trgovsko nesolidnost. Gospod Henrik, kako naj si razlagam dejstvo, da imajo pismo ti ljudje?« — »Kakor vam drago! Mene vse skupaj nič več ne briga!« odvrne gospod. — »Fant ni lagal. Poroka gre res po vodi. Škoda za muzikante!« pravi tihotapec. — »Anton, s temi ljudmi je razpravljal tudi o poroki,« se čudi gospa, ki jo najbolj razburi vse, kar se tiče hčerke, njega pa razvnamejo bolj trgovski posli, denar. — »Zakonske zveze poslovnih ljudi zanimajo vse družabnike,« pojasni špekulant.

»Anton, ker gospod Henrik molči, morava na policijo,« odloči gospa. Maja ji pa pravi: »Gospa, vaš soprog ceni molčeče ljudi, zlasti dame. Nobene še ni javil policiji, zato je tudi zaradi hčerke ni treba spravljati pokonci. Zdrava in zadovoljna vas objame« — »Kje naj iščem Sonjo?« vzklika gospa. — »Pri bajtarjevem študentu!« se oglasi gospod, ko že ne more več prenašati spraševanja. — »Moj bog, spet z njim?« se začudi gospa in naroči možu: »To pot jo trdo navij.« Gospod se pa razživi v maščevalnem veselju: »Na čistem smo, gospoda! Toliko časa ste spraševali, da ste zvedeli, kar je treba. Hvala vam za iskreno priznanje. Nisem ga pričakoval. Vi veste, da ima Sonja druge, pa ste jo meni hoteli obesiti na vrat.«

»Glej no, fant noče rožičkov,« se zasmeje tihotapec, a Maja meni: »Sonja pa ne mara častiti svetega Alojzija. Imenitno, da je šla z revnim študentom! Navadno so bogataški Don Juani poigravajo z ubogimi dekleti. Naj bo enkrat narobe!« — »Anton, ob otroka sva, . . .« zaihti gospa. Tedaj pa zaslišijo z leve glas brezdomca, ki hiti k njim: »Policija!« — »Skrajni čas!« se razveseli Knez, a tat mu zarobi v obraz: »Prerano veselje! Ne bodo nas zamehurili!«

Tihotapec, tat in špekulant zginejo na desno. BREZDOMEC pa pride k mrtvašnici docela preobločen in nosi staro obleko pod pazduho. MAJA je Z GOSPODOM, KNEZ in KNEZOVA pa zadovoljno pričakata POLICAJA, ki posveti in zapove: »Stojte! — Ali vas ni bilo kakor ščurkov, če ponoči prižgeš luč?« vpraša in se opogumi nad brezdomcem: »Aha, ti si tukaj! Da se ne ganeš stran!« Potem salutira Knezovim: »Dovolite vprašanje: ali je vse v redu? Gospod zaročenec je že z vami. Upam, da tudi gospodična ni daleč. Vidite, da je pomagalo, da ste se obrnili name.« — »Netočno ste nas informirali,« mu očita Knezova. »Pravijo, da je bil razen gospoda še neki študent. Zakaj ste ga zamolčali?« — »Saj niste spraševali zanj. Bila je tudi tale gospodična, pa sem si mislil, da vas drugi par prav nič ne zanima.« — »Pripomogli ste do zločina nad mojim otrokom.« — »Ta je pa bosa! Bajtarjevega skrbi politika, ne pa kriminal.« — »Speljal nam je hčerko. Ulovite ga!«

— »Takoj, gospa, ko bo tiralica za njim. — Tegale potepuha vam pa že zdaj spravim izpod nog,« obljubi policaj in pokaže na brezdomca. — »Že z veselice bi morali odgnati cigana!« meni razkačen Knez. — »Od kod pa ta roba?« sprašuje policaj brezdomca in kaže na zavoj in culo, na staro in novo obleko. — »Andrejc, danes je dobrodelen dan pod pokroviteljstvom dobrotljive gospe Knezove,« se odreže brezdomec. — »Nič zasmehovanja! Alo, z mano!« — »Gospod stražnik, ako mora on z vami, pojdemo vsi!« se postavi gospod Gorjan. — »Ne vmešavajte se v uradne dolžnosti!« ga opozori policaj, pa mu ta pojasni: »Jaz sem mu kupil, kar ima na sebi«.

Knezova v obupu sklene roke: »Častno se je spajdašil z njim. Pojdiva, Anton! — Kaj vse človek dočaka. O, Sonja . . .« — »Samo v roke naj mi pride, ji že posvetim!« se stogoti gospod Knez in z gospo odide na desno, od kjer sta bila prišla.

POLICAJ jima salutira, potem pa reče BREZDOMCU, GOSPODU in MAJI: »Čudna gospoda! Zeta prepuste meni. Na čudnem kraju ste se sešli.« Posebej se obrne h gospodu. »Kaj pa poroka? Rad bi že nataknil bele rokavice.« — »Počajte, dá se ta dva do kraja domenita,« se oglasi brezdomec in sprašuje: »Kako pa z nama? Po katerem paragrafu me vzamete s sabo? Rogovilil nisem, kradel tudi ne.« — »Ali nisi stikal po grobarjevem stanovanju in si izposodil ključev?« ga vpraša s posebnim poudarkom in mu pretipa žepe. — »Kaj pa naj zaklepam z njimi? Za moj dom ni človeške ključavnice. Saj je tako preveč prepreden z mejami in ceste so preozke.« — »Pojdi po njih v božjem imenu!« reče policaj in odhaja na desno. Brezdomec ga pa malce pospremi in mu govori: »Andrejc, preskrbite mi diplomatski kovček. Take kupčije bo delala, da pojdete lahko spat v belih rokavicah.«

Maja je pa zdaj sama z gospodom in mu pravi nad vse ljubeznivo: »Vse se je nekam prav izteklo. — »Tako prav,« ji odvrne, »da sem si zaprl vsa pota od tod.« — »V mrtvašnici vendar ne ostaneš! Ne boj se papana, ne Knezovih. Vsem, ki te žalijo in izigravajo se postavi v bran! Ali boš večen otrok?« »Maja, premislite vse težke posledice nocojšnjih dogodkov.« — »Glavno je, da so dogodki, da je življenje! Preveč je živih mrličev na svetu. Glej, da tudi tebe ne bomo prišteli med nje.« — »Zdaj, ko sva sama mi ni do te časti.« — »Tega sem čakala, ljubi!« vzklikne Maja in se ga ovije, vsa razigrana. V tem trenutku si je bila gotova svoje zmage.

4. BEG IZ ŽIVLJENJA

Preteklo je nekaj časa, noč se je nagnila v jutro. V tem času, ki so ga nekateri prespali, so drugi marsikaj doživeli. Z veselice so se pobrali zadnji krokarji in plesalci, godba je utihnila.

V parku se oglašajo ptiči. Na klopi sedi vedra, svojevrstna razposajena MAJA in ljubkuje GOSPODA, ki utrujen in slabo razpoložen leži v njenem naročju in pripoveduje: »V sanatoriju sem včasih sanjal težke sanje. Zdaj želim, da bi bila današnja noč samo takšen sen.« — »Zame je najlepša,« ga prepričuje Maja, »kar jih pomnim. Še sinoči sva si bila kakor voda in ogenj, zdaj ni boljših zakoncev od naju.

(se nadaljuje)

Ernest je v temni baraki zavijal paličice razstreliva v zavoj. Slišal je le pritajeno dihanje Ladija, Jožeta in mlajšega brata Marjančka. Vsi so ga razburjeni, napeti opazovali. Slutil je, da bi kot on radi vedeli, če bo uspelo. Sam je verjel, ni bil pa prepričan. Upanje mu je dajala velika želja, da bi uspeli, mirna roka, s katero je povezoval paličice dinamita, razstreliva, ki so ga ukradli pri rudniku. Kot se je poučil: če je prav zvezano in po žicah šine dovolj močan tok, potem naboj ne zataji. Odločilna je priprava. To pa vedo vsi: želijo razstreliti motor, čeprav v življenju še niso ničesar razstrelili.

»Bo razneslo?« je razburjen vprašal Ladi in stegoval roke, da bi potežkal zavoj. Ko ga je dobil od Ernesta, je zatrdil: »Bo! Toliko razstreliva mora raznesti stroj.«

Ernest je začutil, da se zdaj približuje odločilen trenutek. Že nekajkrat so poskušali, ukradli so že razstrelivo in potlej ugotovili, da nimajo zažigalnih kapic. Nato jih je Marjanček izmaknil v kamnolomu, kjer je delal, ker je bil še premlad za delo v rudniku. Hodili so v Šmartno pri Litiji se potapljali v Savo, kamor je skupina razočaranih vojakov, ki so zvedeli za predajo, zmetala orožje in ga skrivaj nosili na breg. Od tam pa po hribih in odročnih poteh v Zagorje. Imeli so puške, naboje, radi bi streljali Nemce, a niso prav vedeli, kako naj se tega lotijo.

»Fantje, gremo pogledat na separacijo. Še enkrat natanko preverimo, če je možno. Vsak naj si natanko ogleda okolico, kjer bo ponoči deloval.«

Ladi jih je gledal napet, neučakan, kot na nogometni tekmi. Jože zamišljen, kot bi še zmerom preverjal vse možne zaplete in jih skušal vnaprej odbiti. Marjanček vdano miren, pogumen; napravil bi vse, kar bi mu Ernest naročil. Kimnil jim je. Prvi je zapustil barako Ladi, za njim Jože. Marjanček se je zaobrnil k Ernestu.

»Ernest, bo tole res . . . užgalo?« je obotavljivo vprašal Marjanček. Podolgovati, bledikav obraz je prepredla bolečina. »Bojim se, da nam ne bo uspelo«.

»Zakaj ne bi?« je zdraženo zavpil Ernest. Ovedel se je svojega glasu, ki bi lahko privabil zvedavega soseda. Nesrečen je pogledoval Marjančka, ki je nenadno postal zbegan. »Zakaj misliš, da ne bi uspelo?«

»Ne vem? Le premišljam, kakšna škoda, če ne bi uspelo. Mi smo vsi neizkušeni. Ljudje po malem sabotirajo, ampak za nobeno večjo sabotažo še nisem slišal.«

VINKO TRINKAUS 1

UPORNIKI (ODLOMEK IZ ROMANA)

»Saj zato gre. Slišati morajo! Nemcem mora postati jasno, da tukaj ne bo parad, ampak se bomo hudičevo dajali, dokler ne bodo šli nazaj žret svoje margarine in širokih cest, s katerimi se tako bahajo.«

Marjanček je kimal. Iz njegovega pogleda pa je Ernest razbral, da mu ne verjame. No, saj presenetljivo bo res, če bo uspelo.

Življenje v rudniški koloniji, med vrstami pritličnih hiš, kjer ni bilo prostora za zelenje, je bilo še bridkejše kot pred vojno. Še to malo slovenskega, kar smo imeli, ste nam ukradli, je premišljal Ernest. Še to malo veselja ob težkem delu.

Pred vojno Ernest o slovenstvu ni veliko premišljal. Vedel je, da bo od vsega, kar ustvarijo, največji del pobrala beograjska čaršija. Moral bo odslužiti vojaški rok nekje na jugu države, v krajih, kjer je revščina še večja, da se bo potlej vrnil in živel v tej dolini, kamor je bil kot knapovski otrok obsojen. Nekateri so se sicer odpravili v druge kraje, ampak, kot so ugotavljali, veliko sprebrali niso. Lažje delo, za nekoliko nižjo plačo. Povrh pa nobeno delo ni bilo tako zanesljivo kot knapovščina. Če si odračunal krize, v katerih se je znašlo gospodarstvo in oplazilo tudi knapovščino, je bilo le zanesljivo, da bodo ljudje zmerom potrebovali kurjavo, da se bodo potili pod zemljo tako dolgo, dokler ne bodo izkraspali zadnje lopate premoga.

Na glavni cesti, ki se je vijugala po dolini, je zagledal nemškega policista. Prvič se mu je zgodilo, da ga je ob sovraštvu tudi zaskelelo, če bi morda policist le uganil, kaj namerava pripraviti ponoči. Policist pa je bil mrk, gledal je hladno, brezbrižno in čakal, da bo dvignil roko in pozdravil: »Heil Hitler!« Tega pozdrava Ernest še ni izrekel. Globoko v sebi je sklenil, da ga tudi nikoli ne bo. Celo za ceno življenja ne. Slišal je starejše knape, ki so se izmotavali. »Pozdraviš, saj niti dobro ne razumeš, kaj pomeni. Misliš si pa svoje.« On Hitlerja ne bo pozdravljal, kot ne bo hodil na zborovanja, tudi če bodo grozili, da vsakogar vohljači zapišejo in se bo moral zaradi upiranja zagovarjati . . .

Pred mostom se je s ceste spustil po stopnicah navzdol do separacije. Leno je hodil med dolgimi vrstami vozičkov, odzdravljal znancem. Hotel je v notranost separacije, a ga je stisnilo. Jutri, ko bodo odkrili sabotažo, bodo preiskovali. Nemci so preveč natančni, da ne bi skušali uganiti, kdo jim jo je podkuril. Tako neumnega policista, ki bi verjel, da je to napravil najbližji delavec, ni. Zato bodo poizvedovali.

Separacijo je dobro poznal. V spominu si je obnovil notranje prostore, napeto pa je gledal naokrog in skušal ugotoviti, če bo iz dogovorjenih mest, kjer bodo prijatelji stražili, mogoče videti vsakogar, ki bo ponoči hodil po separaciji.

BOŽO BENEDIK 3

O TERMALNIH VRELCIH NA BLEDU

Imel je tudi kopališča, vendar je uporabljal hladno vodo, nikjer ne omenja zdravilnih vrelcev in tople vode. Res gre v obeh primerih za zdravstveni turizem v današnjem smislu — le da je bila osnova tega zdravljenja druga. V prvem starejšem času gre za zdravljenje v topli, zdravilni vodi, v drugem Riklijevem času pa za rekreacijo, kot bi temu danes rekli, le da je bila ta organizirana, vodena in zato tudi verjetno uspešnejša.

LUIZINO KOPALIŠČE

Lastniki teh »toplic« so se menjavali in težko je našteti vse — vsaj ne tako kot so se vrstili. To bi bilo treba še raziskati za blejsko kroniko. Vemo pa, da je leta 1813 upravljala z njimi Ursula Ferjan — hrabra Blejka — ki je poznana po uporu blejskih žena pred nameni francoskih vojakov, da uplenijo bogastvo blejskega otoka. No, o tem, je bilo že mnogo napisanega — le to povejmo tu, da je Ludwig Germovnik napisal dramo pod naslovom Blejske žene. Napisana in izšla je v Trstu, igrali pa so jo tudi na odrih v Ljubljani in pravijo, da je bila vedno dobro obiskana.

Po domače so ji pravili tudi »Burjevka«, mnogi pa so mnenja, da se prav po njej še danes imenuje hiša v Želečah nad hotelom Toplice po domače »Pri Burju«.

Za njim je bil poznan kot »hotelir« na Bledu Franc Prešeren-Španov iz Vrbe, ko so že postavili v letu 1818 ponovno leseno barako, ki jo imenujemo prvi turistični objekt na Bledu. Soliden objekt na tem mestu pa so zgradili v letu 1853 in uporabili tamkajšnji poznani topli vrelec. Takratni lastnik Hofman je preimenoval toplice v Luizino kopališče »Luisenbad« po svoji ženi. To ime je ostalo vse do konca prve vojne za današnji hotel Toplice.

ŽE PRED 70 LETI NAČRTOVALI JAVNO KOPALIŠČE

V občinskem arhivu zasledimo načrt za zdraviliško kopališki hotel, ki so ga hoteli zgraditi po letu 1910 na Bledu. Ta naj bi bil za Bled zelo pomemben. Postavljen naj bi bil po takratnem predlogu za Zdraviliškim parkom, levo od nekdanjega zdraviliškega doma, nekako tam, kjer so bila pozneje tenis igrišča pod hotelom Jelovica.

Projekt, ki ga je verjetno naročila takratna blejska občina, je pripravil Josef König iz Ljubljane, po poklicu mestni stavbenik. V objektu naj bi bilo kopališče za parne, tople, mrzle in sončne kopeli s plavalnimi bazeni. Okrajno glavarstvo pa je svetovalo, da naj bi v prvem in drugem nadstropju tega kopališkega hotela bila večina sob brez kopalnih naprav kot tujske sobe. Moralo pa bi biti tudi nekaj salonskih sob s posebnim komfortom. Ta kopališčni hotel bi bil res da izredno velika zgradba z dvema nadstropjema, z vsem kar pač tako kopališče potrebuje, zunaj pa naj bi bila še dva bazena za žene v izmeni 14,60 × 10,50 m in za moške in dečke 15,50 × 10,50 m. Poleg stavbe pa je bila načrtovana posebna zgradba še za peči. Izdelan je bil tudi izračun za ta hotel v višini 201.806,37 kron.

Zakaj do uresničitve tega načrta ni prišlo, ne zasledimo v arhivu, vendar je gotovo, da zaradi pomanjkanja denarja. Vsekakor pa je to zanimiv načrt, ki kaže, da so takrat že mislili na Bledu dosti naprej, čeprav so bila taka kopališča takrat v modi in jih zasledimo v več krajih monarhije. Še nekaj da misliti, da niso uporabili pri tem termalne ali zdravilne vode, ki so jo imeli na Bledu, ampak naj bi napajala to kopališče voda iz izvira v Gradu pri hiši Leopolda Lebarja — današnji mesnici, rezervoar pa je bil načrtovan za današnjo mlekarno.

PRVI SO SE SPOMNILI NA TERMALNE VRELCE V HOTELU TOPLICE

V hotelu Toplice, kjer so imeli termalno kopališče — res pravo termalno kopališče — so že v prvih letih po vojni želeli zopet privabljati goste s svojimi vrelci in s termalno kopeljo. Tedanja lastnica hotela Toplice Jula Molnar, je zgradila sodoben bazen — lahko rečemo — terme v nekakem rimskem stilu s 40 kabinami v enem nadstropju. To je bila prva turistična gradnja na Bledu po prvi vojni, hotel Toplice pa prvi hotel s svojim bazenom.

Uporabili so termalno toplo vodo takšno, kot je pritekla iz skale. Seveda so se v priporočilih teh kopeli še vedno sklicevali na še omenjeno analizo prof. dr. V. Kletzinskega. V nadaljnji obrazložitvi pa so opozorili na primerjavo z nekaterimi poznanimi vrelci v Evropi. Tako naj bi bili blejski vrelci bogatejši na železu kot vrelci v St. Moritzu ali Aleksanderbad, Pettersall in Schandau v Zvezni republiki Nemčiji, pa tudi kopeli v Stebbnu, najstarejšem takšnem vrelcu v zdravilišču v ZR Nemčiji. Na ogljikovi kislini in karbonatih pa naj bi bil bogatejši kot poznani vrelci v Contrexeville (Source de Pabillon) v Franciji.

Kakšno vrednost imajo blejski vrelci. V posebnem prospektu za goste tega hotela je bilo napisano, da je ta voda zravilna in preprečuje sklerozo, anemijo, živčna obolenja, pa tudi razne bolezni, ki izvirajo iz slabokrvnosti, kalcijevi in magnezijevi karbonati pa vplivajo tudi na razne težave s povečano želodčno kislino in podobno.

Ne moremo reči, da bi bogato urejeno termalno kopališče ter zdravilna vrednost te vode kaj bistveno vplivala na obisk v tem hotelu, ki je imel vse druge kvalitete — posebno ne v času med obema vojnama.

V POVOJNEM ČASU ZOPET RAZMIŠLJAJO O TOPLIH VRELCIH

V povojnem času so se pozno spomnili na zdravilne vrelce, da bi jih nadalje raziskovali in našli zdravilno toplo vodo. Šele, ko so začeli bolj razmišljati o turizmu, na možnosti podaljšanja turistične sezone — takrat še niso, mislili na izkoriščanje zimskih možnosti, so se odločili, da ponovno preizkusijo, kakšne so možnosti odkrivanja novih toplejših zdravilnih vrelcev.

Tako se je 5. julija 1953 sestala na Bledu komisija, v kateri so bili univerzitetni prof. inž. Josip Bač, Rajko Gradnik, bivši šolski nadzornik na Bledu, ki se je dosti ukvarjal z geologijo tega kraja, inž. Danilo Jelenc, direktor Geološkega zavoda Slovenije in Jože Kapus, predsednik blejske občine.

Ogledali so si vse tri že poznane vrelce in to v bazenu v hotelu Toplice, za hotelom Park in pri bivši Staretovi vili, o vrelcih o katerih smo že večkrat slišali. Kot izgleda iz zapisnika, ki so ga ob tej priliki šestavili, kaže, da so vse pregledali zelo podrobno, opisali tedanje stanje in kar je bolj pomembno, pripravili predloge, kaj je potrebno v bodoče napraviti, da bi zajeli nove vrelce in jih nato izkoristili za potrebe turizma.

Poglejmo si na kratko le kaj so napisali. V topliškem termalnem kopališču so namerili pri napolnjenem bazenu 18 stopinj C, dočim je jezero na obali imelo 19 stopinj C. Pri odprtini, kjer priteka voda v bazen, je imela le-ta 22,2 stopinj C.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 134. seji, 10. marca sprejel predlog odloka o proračunu občine Radovljica za 1981. leto, osnutek družbenega plana občine za razdobje 1981–1985. Opravljena je analiza vaje in sprejema ukaza za izvajanje ukrepov pripravljenosti, ki je bila 24. januarja. Obravnaval je predlog družbenega dogovora o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SRS za 1981. leto, predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva SRS in predlog odloka o plačevanju prispevkov iz dohodka za solidarnostne namene. V razpravi je bil osnutek odloka o elementih za določanje odškodnine za razlaščena stavbna zemljišča na območju občine in predlog odloka o javnem zelenilu v občini. Na seji so se dogovorili o izdelavi idejnega načrta zimsko športnega centra na Pokljuki, ki so ga zaupali skupini izvedencev. Obravnavali so še predlog sklepa odbora podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v SRS, dopolnilo pogodbe o blagovnih rezervah. Sklenili so, da se odpre poseben račun za stroške popisa prebivalstva in da se pripravi razprava o osnutkih zakonov, ki jih bo obravnavala skupščina SR Slovenije.

– – –

Na razširjeni seji predsedstva skupščine občine Radovljica, prejšnji teden, so na osnovi razčlenitev delegatskega sistema spregovorili o pomanjkljivostih, ki so prisotne v dejavnosti delegacij in izpolnjevanju pravic in dolžnosti delegatov v vseh treh zborih občinske skupščine. Podrobno so obravnavali stališča s posveta stalne konference mest in občin SFRJ v Ljubljani o delovanju družbenopolitičnih zborov in občinskih skupščinah. Dogovorili so se o sklicu sej zborov občinske skupščine, ki bodo 23. in 25. marca.

– – –

Komite OK ZK Radovljica je 9. marca sklical aktiv sekretarjev vseh osnovnih organizacij zveze komunistov v občini, na katerem so se dogovorili o pripravah na volilno programsko konferenco in o drugih tekočih nalogah, ki jih bodo obravnavali na sejah osnovnih organizacij do 20. marca. Na sestankih osnovnih organizacij ZK bodo med drugim obravnavali poročilo o delu, programske usmeritve in kadrovske spremembe v občinski konferenci ZK, ki bodo na dnevnem redu programsko volilne konference 24. marca.

– – –

Občinski odbor ZZB NOV Radovljica je na seji, 10. marca na osnovi predhodnih razprav v krajevnih organizacijah in na predsedstvu občinskega odbora sprejel osnutek statutarnega sklepa občinske organizacije ZZB NOV Radovljica. Odbor je sklenil, da bodo programsko volilne konference v vseh krajevnih organizacijah ZZB NOV v aprilu in maju, občinska volilno programska konferenca pa v jesenskem času. Člani odbora so bili seznanjeni z idejno zasnovo ureditve spominskega parka padlim borcem III. bataljona Prešernove brigade na Goreljeku in sprejeli predlagana stališča predsedstva za javno razpravo o osnutkih načrtov parka in spomenika.

– – –

Sekretariat sveta za razvijanje revolucionarnih tradicij in spomeniško varstvo pri OK SZDL Radovljica je na seji prejšnji teden pripravil predlog programa za 1981. leto, ki vsebuje aktivnosti v jubilejni 40-letnici OF in vstaje slovenskega in jugoslovanskih narodov in narodnosti. Program združuje predvidene akcije ustreznih teles v KS in OZD, muzejev, šol in drugih dejavnikov, ki jih bodo izvajali letos. Gre predvsem za zbiranje in urejanje zgodovinskega gradiva, muzejskih zbirk, razstav, vključevanje tiska in radia ter glasil.

– – –

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je 12. marca organiziral delovno posvetovanje vseh nosilcev akcije Nič nas ne sme presenetiti. Spregovorili so o vsebinskih in organizacijskih nalogah v programih akcije NNNP po krajevnih skupnostih s posebnim ozirom na dosedanje pomanjkljivosti, ki jih sproti ugotavlja sekretariat akcije. Posebno pozornost so namenili dogovoru za izdelavo obrambnih načrtov v društvih, družbenih organizacijah in zvezah društev.

– – –

Po določilih listine o trajnem sodelovanju med prijateljskima občinama Radovljica in Buje, ki so jo svečano podpisali lani, je delovna skupina obeh občin pripravila program sodelovanja v 1981. letu, ki ga bo obravnavalo in sprejelo predsedstvo OK SZDL Radovljica na prvi seji v marcu. Letos bo glavni poudarek medsebojnega sodelovanja v izmenjavi izkušenj gospodarskih in turističnih delovnih organizacij, na delovnih posvetovanjih, izmenjavi obiskov in vzajemno programiranje akcij na področju zdravstva, šolstva, kulture, športa in gasilstva ter skupnih akcij mladinskih organizacij obeh občin. Skupaj bodo organizirali tudi razpravo o delovanju skupščinskega in delegatskega sistema ter o organizaciji in delu upravnih organov.

– – –

Komisija za informativno propagandno dejavnost pri predsedstvu OK ZRVS Radovljica je poslala vsem šestim osnovnim šolam v občini pisno javno zahvalo in priznanje za izredno kakovostne spise učencev 7. in 8. razredov na razpisano temo: »Tito, ustanovitelj in vojskovodja JLA«, ob prazniku JLA decembra 1980. Priznanje je namenjeno vsem učencem, ki so sodelovali v razpisu in vsem njihovim učiteljem – mentorjem. Komisija je še posebno visoko ocenila vsebino pisnih sestavkov učencev osnovne šole Stane Žagar iz Lipnice.

– – –

V sejni dvorani občinske skupščine so se 10. marca sešli na skupni sestanek izvršni odbori vseh sedmih občinskih SIS družbenih dejavnosti ter predstavniki občinskih DPO in izvršnega sveta. Namen sestanka je bil, da se vsi udeleženci podrobno seznanijo z organizacijo in vlogo skupnih strokovnih služb in z osnutki samoupravnega sporazuma za ustanovitev ter statutom skupnosti strokovnih služb občinskih SIS družbeni dejavnosti. Dogovorili so se o nadaljni akciji uresničevanja sprejetih pobud o skupnih strokovnih službah.

– – –

V prostorih občinske skupščine Radovljica so 6. marca podpisali družbeni dogovor o ustanovitvi skupnosti za cene v občini Radovljica. Dogovor so podpisali pooblaščeni predstavniki medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, OK SZDL in občinskega sveta ZSS, izvršnega sveta OS Radovljica ter iniciativnega odbora za ustanovitev konference svetov potrošnikov pri OK SZDL Radovljica.

– – –

V radovljiški občini so v 1980. letu sprejeli v ZKS 140 novih članov, pretežno iz vrst mladih delavcev. V februarju je bilo v 115 osnovnih organizacijah 1764 članov.

– – –

V zvezi z nalogami, ki so pred SZDL pri oblikovanju skupnosti za cene in preskrbi prebivalstva je izvršni odbor predsedstva OK SZDL Radovljica pripravil predlog kadrovske sestave iniciativnega odbora za ustanovitev občinske konference svetov potrošnikov. Po programu, ki ga je sprejela OK SZDL za 1981. leto bodo konferenco svetov potrošnikov ustanovili do konca maja.

– – –

Na množičnem zboru občanov, ki sta ga 10. marca skupaj organizirala krajevna konferenca SZDL in svet KS Bohinjska Bistrica, so ocenili dosedanje delo in krajevno samoupravo na svojem območju in dali pobudo za razpis samoprispevka za gradnjo mrliških vežic in asfaltiranje krajevnih poti. Beseda je tekla tudi o akciji NNNP, o problematiki otroškega varstva in komunalnih problemih.

– – –

11. marca je zasedala skupščina delegatov krajevne skupnosti Gorje. Na dnevnem redu je bila obravnava poročil o delu sveta KS, komisij in odborov v krajevni skupnosti ter povezovanju z družbenopolitičnimi organizacijami. Na osnovi poročila postaje milice Bled so razčlenili varnostne razmere na svojem območju s posebnim ozirom na prometno varnost in družbeno samozaščito.

– – –

Za aprilski popis prebivalstva se v radovljiški občini že temeljito pripravljajo. Popisna komisija je ugotovila, da bo potrebno dobiti še nekaj popisovalcev, ker jih bo za celotno območje občine potrebno kar 170, od teh pa bo 20 instruktorjev. Spričo tega je komisija že poslala vsem svetom KS poziv na sodelovanje pri izbiri popisovalcev ter za priprave občanov. Za to zahtevno nalogo bo iz občinskega proračuna namenjeno letos 250.000 din, druge stroške pa bo krila republika.

– – –

V sejni sobi tovarne Elan Begunje je prejšnji teden na pobudo prof. Janeza Peklenika izvršni svet OS Radovljica sklical delovni sestanek predstavnikov občinske skupščine, OK SZDL, sindikata, ZK, medobčinske gospodarske zbornice, Ljubljanske banke TBG, Elana, Iskre Otoče, Verige Lesce in KS Bohinjska Bistrica. Predmet razprave je bila problematika študije o proizvodnih celicah v gospodarstvu.

– – –

V delovni organizaciji Sukno Zapuže se lahko pohvalijo z dokaj ugodnimi rezultati zlasti na področju prodaje svojih volnenih izdelkov v 1980. letu. Od planirane vrednosti 206 milijonov din, so prodali za 248.250,300 din ali za 20,51 % nad planom. Cenijo, da je bila prodaja tako uspešna predvsem zaradi pravilne izbire modnih izdelkov in tudi zaradi prodaje kar 80 % blaga tovarnam konfekcije, s čemer so precej zmanjšali prevozne stroške in dosegli ugodnejše prodajne pogoje. Res je tudi, da se imajo zahvaliti brzkone tudi ugodnejšemu gibanju prodajnih cen na domačem tržišču.

– – –

Po večletnem upadanju števila štipendistov v radovljiški občini se je lani krivulja pri štipendijah povzpela navzgor. Čeprav so računali, da bodo bistveno narasle kadrovske štipendije in se ustrezno zmajšale t.i. solidarnostne štipendije iz združenih sredstev, je očitno padanje življenjskega standarda vplivalo na večji porast števila štipendistov iz združenih sredstev. V občini je bilo lani 323 upravičencev, ali 24 več kot predlanskim iz združenih sredstev ter 409 kadrovskih štipendistov, kar je 33 več kot leto prej.

– – –

Na območju radovljiške občine je bilo 31. decembra 1980 še 15 preživelih borcev prostovoljcev za severno mejo 1918–1919, za katere je zagotovljeno zdravstveno varstvo ter nadomestilo za letni dopust. Poprečni znesek letnega nadomestila je znašal lani 2.773 din.

– – –

Od januarja do konca februarja se je po programu kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini zvrstilo že 20 prireditev, ali skoraj tretjina programiranih za 1981. leto. Od 18 gledaliških predstav jih je pet uprizorilo jeseniško gledališče Tone Čufar, 13 pa domače amaterske dramske skupine. V tem času je bil en koncert godbe na pihala in koncert pevskega zbora. Najbolj obiskane so bile prireditve v Bohinjski Bistrici in v Ribnem. Za zdaj se opaža manjše zanimanje za koncerte, zato jih bo morala komisija za kulturo pri občinskem svetu ZSS Radovljica v bodoče načrtovati skupno z literarnimi ali folklornimi vložki.

– – –

Organizacijskemu komiteju finalnega tekmovanja svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici, ki bo od 21. do 23. marca, je izvršni svet občinske skupščine Radovljica odobril izplačilo v višini 67.800 din kot delež k vzajemnem skladu slovenskih občin za to veliko prireditev. Ta znesek bodo izplačali iz sredstev tekoče proračunske rezerve za 1981. leto.

– – –

Kot vsako leto za 8. marec je likovna sekcija KUD Bled tudi za letošnji praznik žena pripravila razstavo likovnih del slikark iz radovljiške občine v avli osnovne šole na Bledu. Svoja dela so razstavljale: Irena Lelja, Katarina Plemelj, Ana Kovač, Marina Bačar in Metka Vovk. Svečana otvoritev s kulturnim programom je bila 6. marca popoldne.

– – – –

Pod pokroviteljstvom sveta KS Zasip so prizadevni smučarski delavci in člani krajevnih družbenih organizacij organizirali 28. februarja in 1. marca letos že peto malo zimsko olimpiado, na kateri je sodelovalo kar 154 domačinov, od mlajših cicibanov do najstarejših prebivalcev – smučarjev. Prvi dan so se na Zatrniku pomerili v veleslalomu, drugi dan pa v smučarskih tekih in skokih v Zasipu. Najuspešnejšim tekmovalcem in skupinam so podelili 102 medalji. S to največjo športno prireditvijo v kraju živi takorekoč vsak domačin, kar pove podatek, da tekmuje ali sodeluje v pripravah in organizaciji male olimpiade vsak četrti prebivalec Zasipa.

V LETU 1980 ČEZ MILIJARDO DIN ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO NA GORENJSKEM

Ker predstavljajo stroški zdravstvenega varstva v vseh petih občinah Gorenjske razmeroma visoke vsote, bo prav gotovo zanimalo aktivne zavarovance, oziroma koristnike zdravstvenega varstva, kakšna je bila poraba v lanskem letu. Skupni prihodki, s katerimi so razpolagale občinske zdravstvene skupnosti so bili v letu 1980 doseženi v višini 1.210.680.000,00 din. V tem letu pa je bilo porabljenih skupaj 1.202.687.000,00 din in znaša pozitivni saldo 8.093.000,00 din.

Iz podatkov je razvidno, da je ostanek sredstev komaj 0,66 % od skupnega dohodka, oziroma minimalen in pomeni zelo slabo rezervo za nič kaj obetavno leto 1981.

Zelo zanimiva pa je vsekakor struktura porabe po teritorialni razdelitvi. V gorenjski regiji so zdravstvene delovne organizacije dobile od gornje vsote le 70,65 % sredstev, zdravstvene delovne organizacije v SR Sloveniji 26,93 %, zdravstvene delovne organizacije izven SR Slovenije pa 2,40 %, 0,2 % pa je bilo porabljeno za zdravljenje v inozemstvu.

Poraba po posameznih vejah zdravstvenega varstva pa je v odstotkih naslednja:

– ambulantno dispanzersko zdravljenje	12,04 %
– specialistično zdravljenje	8,05 %
– bolnišnično zdravljenje	35,61 %
– zdravila in injekcije	7,86 %
– prevozi z rešilnimi avtomobili	1,28 %
– zobozdravstvo	4,62 %
– za nadomestilo OD zaradi nesreče pri delu, zaradi bolezni, nege in izolacije ter za nosečnost in porod	13,95 %

Iz porabe je razvidno, da bolnišnično zdravljenje predstavlja več kot tretjino vseh izdatkov in sicer je bilo v bolnišnicah na območju regije porabljeno le 50,34 %, v območju SR Slovenije 47,03 %, izven Slovenije 2,63 %.

V specialističnem zdravljenju pa je ta podatek še bolj porazen. Na območju regije je bilo porabljenih 47,18 %, na območju SR Slovenije 50,34 %, izven SR Slovenije pa 2,48 %.

Struktura porabljenih sredstev po posameznih vejah zdravstvenega varstva ni preveč ugodna, še manj pa je ugodna po teritorialni razdelitvi. To bi morali imeti pred očmi v tem srednjeročnem obdobju in to iz dveh razlogov: prvič, vse občine, razen Radovljice, imajo razmeroma nizke prispevne stopnje in drugič, zdravstvene usluge v zdravstvenih organizacijah izven regije so razmeroma drage. Zato bi se morali držati načela, da gredo na zdravljenje izven regije le bolniki, katerih zdravstveno stanje zahteva višje strokovne storitve, kot jih morejo nuditi naše zdravstvene organizacije v regiji. V nasprotnem primeru bomo naše zdravstvene delovne organizacije vse bolj osiromašili, saj smo jih že s črtanjem posameznih investicij dovolj močno okrnili. In tako se nam zlahko zgodi, da zaradi zastarelih in manjkajočih posameznih aparatov ne bodo mogli slediti nadaljnjemu razvoju medicine.

Zato bomo morali z zbranimi sredstvi zelo gospodarno ravnati, morali bomo racionalizirati posamezne veje zdravstvenih dejavnosti in morda se bomo morali začeti v okviru občin združevati in tako zmanjševati stroške posameznih služb. Odločno se bomo morali upreti težnjam, da se bo vsaka delovna organizacija zdravstva po svoje razvijala, ampak bomo morali na osnovi dogovarjanja tudi v občinah organizirati delo tako, da v kolikor že ne bo ceneje, mora biti vsaj boljše, kajti tudi to je prispevek k racionalnemu gospodarjenju.

(Podatki vzeti iz letnega finančnega poročila.)

Stane Torkar

VRNITEV IZ TUJINE

Julija lanskega leta sem se iz mesta Neuss pri Düsseldorfu, preselil v Mojstrano. Vse moje otroštvo sem preživel v tem mestu, ki leži v notranjosti Zvezne republike Nemčije. Neuss je industrijsko mesto in ima veliko zgodovinskih znamenitosti.

Stanoval sem v mirnem delu mesta. Mesti Neuss in Düsseldorf loči reka Reihn, ki je največja reka v Zvezni republiki Nemčiji. V Neussu sem naredil tri razrede osnovne šole.

V Neussu sem imel veliko prijateljev, toda vseeno sem bil vesel, ko smo se s starši dokončno odločili, da se vrnemo za zmerom v Mojstrano. Vesel sem bil, saj sem vedno rad hodil v Mojstrano na počitnice. Sedaj sem že nekaj časa v Mojstrani in imam tudi tu že dosti prijateljev, s katerimi se rad družim. Dobro sem se vživel tudi v šoli, letos sem s ponosom dal tudi pionirsko zaprisego in dobil modro Titovko ter bronasto Finžgarjevo bralno značko.

Roman Brcar, 4. r.
OŠ 16. december Mojstrana

Podmladkarji na nagradnem izletu (Foto B. Blenkuš)

NA NAGRADNEM IZLETU V SLOVENSKEM PRIMORJU

V soboto in nedeljo, 14. in 15. marca, so bili na nagradnem poučnem izletu člani turističnih podmladkov Gorenjske. Organizirala ga je gorenjska turistična zveza za nagrado tistim, ki so najbolje napisali naloge s turistično vsebino in ki so bili najboljši na kvizu o turističnih zanimivostih občine Tržič ter prvo uvrščenim podmladkom Gorenjske.

Udeleženci so prenočili v hotelu Žusterna v Kopru. V dveh dneh so si ogledali kobilarno v Lipici, Koper, Izolo, Portorož, Piran formo vivo in letališče v Seči, na povratku pa še evropsko znane freske v Hrastovljah. V soboto zvečer so pripravili krajši kulturni program, v katerem je nastopil mladi harmonikar iz Naklega, recitator z Jesenic in si ogledali diapozitive najlepših rož na Jesenicah in okolici.

Mentorji so prosti čas izkoristili za posvet in razgovor o opravljenem delu v lanskem letu, se dogovorili o akcijah, ki jih bodo opravili letos in o težavah, ki jih bodo morali pri tem premagati.

Vseh izletnikov je bilo 50. Iz radovljiške in jeseniške občine so se tega izleta udeležili učenci in mentorji osnovnih šol Lesce Bled, Mojstrane in osnovnih šol Tone Čufar in Prežihov Voranc z Jesenic.

B.

KJE, KAJ IN KAKO ŠTUDIRAJO JESENIŠKI ŠTUDENTI

V nekaj naslednjih številkah bosta delavki strokovne službe za zaposlovanje Francka Thaler in Magda Pogačnik predstavili kje, kaj in kako študirajo jeseniški študenti.

Na straneh Železarja smo že večkrat pisali o naših osmošolcih, manj o naših srednješolcih, najmanj pa je bilo podatkov o jeseniških študentih. Skupnost za zaposlovanje sistematično zbira podatke o študijskih namerah absolventov štiriletnih šol in o diplomantih višjih in visokih šol.

Po zaslugi centra za razvoj univerze bomo lahko praznino izpopolnili in zajeli še vpisane Jeseničane v prvi, drugi, tretji, četrti letnik ter podatke o absolventih in študentih na podiplomskem študiju. Tega področja doslej nismo zanemarjali, vendar jeseniških študentov nismo mogli spremljati, ker nismo razpolagali s potrebnimi podatki.

Nadejamo se, da bomo podatke dobivali vsako leto, saj so še posebej zanimivi za kadrovske delavce, pedagoške delavce in kandidate za študij.

Prednost teh podatkov je tudi ta, da imamo v celoti zajete študente ob delu, s čimer se v srednjem izobraževanju ne moremo pohvaliti.

Bralcem Železarja bomo predstavili naše študente po načinu študija (redni, ob delu), po letnikih, po spolu, po vrstah zaključenih šol in seveda po študijskih področjih ter posameznih visokošolskih organizacijah.

Pri prebiranju podatkov naj bralec upošteva nekaj omejitev in pomanjkljivosti, ki izvirajo iz podatkov, ki so nam bili dosegljivi:

— Pomanjkljivost prikazanih podatkov je v tem, da so zajeti samo tisti študentje, ki so imeli na dan popisa (17. 11. 1980) status študenta. Niso torej vključeni tisti, ki niso opravili študijskih obveznosti za vpis v višji letnik in zato niso vpisani, s študijem pa bodo nadaljevali. Vključeni niso tudi tisti, ki v šestih mesecih od zaključka zadnjega semestra še niso diplomirali, torej študirajo dalj, kot jim določa statut. Ti dve skupini študentov pomembno okrepita predstavljeno število študentov, vendar s tem podatkom žal ne razpolagamo.

— Pri podatkih študentov v prvem letniku so vključeni tudi tisti študentje, ki so na fakultetah sicer vpisani, a so na služenju vojaškega roka. To je letošnja novost. Vojake — študente smo dolžni vključiti že zato, ker le tako lahko primerjamo letošnji prvi letnik s preteklimi leti. (V letošnjem prvem letniku predstavljamo 140 rednih študentov, če izločimo študente — vojake se skupina po naših ocenah zmanjša na 99.) V prikazu jeseniških študentov bomo na to še sproti opozarjali.

— Pomanjkljivost prikazanih podatkov je tudi v tem, da ne moremo posredovati natančnih podatkov o študentih na višješolskem in o študentih na visokošolskem študiju. Mariborske visokošolske organizacije (v nadaljevanju VDO) namreč niso ločile teh podatkov.

KOLIKO JESENIČANOV ŠTUDIRA NA VIŠJIH IN VISOKIH ŠOLAH?

V šolskem letu 1980/81, ali točneje na dan 17. 11. 1980, je imelo status študenta 482 jeseniških občanov, ki jih razčlenjujemo v naslednji razpredelnici:

Študenti jeseniške občine na dan 17. novembra 1980:

	način študija	štev.	%	spol M	spol Ž	leto zaključka gener.	leto zaključka ostali
prvi letnik	R	140	41,5	72*	68	82*	58
	OD	99	68,3	60	39		
drugi letnik	R	83	24,6	36	47	60	23
	OD	21	14,5	9	12		
tretji letnik	R	40	11,9	16	24	24	16
	OD	15	10,3	11	4		
četrti letnik	R	38	11,3	22	16	25	13
	OD	4	2,8	2	2		
peti letnik	R	1	0,3	1	—	1	—
	OD	—	—	—	—	—	
absolvent I. stop.	R	12	3,3	5	6	7	4
	OD	2	1,4	2	—		
absolvent II. stop.	R	22	6,5	10	12	11	11
	OD	—	—	—	—		
podiplomski študij	R	2	0,6	1	1		
	OD	4	2,7	3	1		
SKUPAJ v VSEH LETNIKIH	R	337	100	163	174		
	OD	145	100	87	58		
	VSI	482		250	232	210	127

OPOMBE:

— generacija — študentje so redno napredovali v višji let.

— ostali — študentje so menjali ali ponavljali

— R — redni študij (za delo)

— OD — študij ob delu

— * — vključeni študentje vojaki

Status študenta je imelo torej 482 jeseniških občanov, ki jih analiziramo takole: V skupnem številu je 70 odstotkov rednih in 30 odstotkov študentov ob delu. Med rednimi najdemo 51,6 odstotkov žensk, ob delu pa je med študenti le 40 odstotkov žensk, moški skušajo torej v večji meri dopolnjevati svojo izobrazbo. Pomembne so razlike med vpisanimi po posameznih letnikih, zato jih v nadaljevanju predstavljamo:

V prvi letnik je vpisanih skoraj polovica vseh študirajočih, v drugem je samo 21,6 odstotkov, v tretjem 11,4, v zaključujočih letnikih 8,7 odstotkov, vodenih na I. stopnji je 2,9 absolventov na II. stopnji 4,8 na podiplomskem študiju pa je šest naših občanov ali 1,2 odstotka.

Razmerje med rednimi in študenti ob delu je v prvem letniku 59 odstotkov proti 41 odstot. v prid rednim, v višjih letnikih pa redni bolj in bolj prevladujejo. V drugem letniku je študentov ob delu le 20 odstotkov, v tretjem 27 odstotkov, v četrtem 9,5 odstot., v vseh ostalih skupinah pa skupno 14 odstotkov.

Zanimivo je, da je v prvem letniku med rednimi študenti kar 41 odstotkov takih, ki letnik ali ponavljajo, ali so se prepisali iz kakšne druge VDO, ostalih 59 odstotkov pa je prišlo naravnost iz srednjih šol.

Podatke o naših letošnjih študentih mnogo laže primerjamo, če iz prvega letnika izločimo študente — vojake, saj je večina podatkov centra za razvoj univerze tako predstavljenih.

V Sloveniji se je v prvi letnik vpisalo 7.477 rednih in 4084 študentov ob delu. Število jeseniških študentov ob delu lahko v primerjavi s slovenskim povprečjem, ocenimo kot ugodno. Pri nas gre skoraj na polovico študentov v skupnem številu (brez vojakov!), v SR Sloveniji pa v poprečju le za 35,3 odstotke, torej za dobro tretjino (Kranj 32,9, Radovljica 38,9, Škofja Loka 31,2, Tržič 4,9, Jesenice 49). Da je razmerje med študenti ob delu in rednimi v naši občini ugodnejše, smemo sklepati še iz naslednjih podatkov: jeseniški bruci, ki redno študirajo, predstavljajo v celotnem številu rednih bruc ov 1,3 odstotka, študentje ob delu pa 2,3 odstot. Ali še drugače! Po številu rednih študentov prvega letnika smo v SR Sloveniji na osemnajstem, po številu študentov ob delu pa na dvanajstem mestu. Sicer beležijo v naši republiki v zadnjih letih upad zanimanja za študij ob delu, kaže pa, da za našo občino to ne velja v enaki meri.

Prihodnjič bomo poročali o tem, na katerih študijskih področjih srečamo jeseniške študente.

se nadaljuje

ODPADNI PAPIR OHRANJA GOZDOVE

Ker se v naši železarni in širši družbeni skupnosti vedno bolj razširja akcija za zbiranje odpadnega oziroma starega papirja, o čemer smo že precej pisali, manj pa o tem, kaj to pomeni za ohranjanje naših gozdov, povzemamo iz mesečnega strokovno-informativnega glasila Sekundarne surovine zapis o izrednem pomenu tovrstnih prizadevanj.

Preteklo leto je mirno naprej raslo več kot 600.000 kubičnih metrov gozdov, ki bi morali biti posekani zaradi vsakodnevnega izhajanja časopisov, revij, knjig ... Rešili so jih učenci šol, krajevne skupnosti in štiri delovne organizacije, ki se ukvarjajo s predelavo starega papirja.

Preteklo leto so slovenski izdelovalci celuloze in papirja pri tem uporabili 207.000 ton papirnih odpadkov, ki so jih v skupnih akcijah zbrale krajevne skupnosti in učenci šol. To je glede na planirano količino 13.000 ton manj od potrebe in je to moralo biti nadoknadeno z uvozom. Letos je akcija zamišljena tako, da za stari papir ne bomo več dajali deviznih sredstev, ki nam jih nasploh primanjkuje. Vse pogosteje se po ulicah Ljubljane, Kranja, Maribora in v drugih mestih vidijo nalepljeni letaki, ki prebivalce obveščajo, da stare časopise in drugi papir postavijo pred vhodna vrata, kjer ga bodo ob določenem dnevu prevzeli učenci šol, ki med seboj tekmujejo, katera šola ga bo največ zbrala.

Organizirana akcija zbiranja starega papirja se je v Sloveniji še posebno razširila v zadnjih treh letih. Samo leta 1979 je bilo zbranega 59.000 ton odpadnega papirja, čeprav še niso sodelovali vsi, ki bi lahko prispevali še k večjemu uspehu. Primerjalni podatki kažejo, da se je pred sedmimi leti vračalo v proizvodnjo 32 % izdelanega papirja, pred tremi leti se je odstotek povečal za novih šest odstotkov, medtem, ko za letos načrtujejo predelavo 42 % novoizdelanega papirja.

Zaradi stalnega povečevanja potreb za papirjem, so absolutne količine vrnjenega papirja mnogo večje. S predelavo starega papirja v SR Sloveniji se ukvarjajo štiri delovne organizacije: Papirnica Količevo, Sladkogorska, tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj Krško in Kartonažna Ljubljana. Pred dvema letoma so le-te skupaj predelale 165.000 ton papirnih odpadkov, s čemer je bilo ohranjenega 578.000 kub. metrov drevja. Hektar gozda predstavlja okrog 220.000 kubičnih metrov lesa. Da ne bi bilo starega papirja, bi to leto v slovenskih gozdovih nastala poseka široka kilometer in dolga 26 km! Da drevo zraste pa je potrebno čakati stotine let.

Da bi še izboljšali doslej dosežene rezultate pri zbiranju starega papirja, so strokovnjaki Slovenija — papir ob koncu lanskega leta organizirali sestanek z vsemi zainteresiranimi organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s predelavo papirja, s sekcijami socialistične zveze, predstavniki krajevnih skupnosti in šol. Cilj razgovora je bil doseči samoupravni sporazum med tistimi, ki zbirajo in predelujejo odpadni papir. Podpisniki samoupravnega sporazuma med zbiralci bodo DINOS, Papir — servis Ljubljana in Surovina — papir Maribor. K sporazumu pa so že pristopile vse štiri slovenske delovne organizacije, ki predelujejo odpadni papir.

Osnovne šole jeseniške občine prav gotovo sodijo med prve šole v SR Sloveniji, ki že več let dvakrat v šolskem letu izvajajo zbiralno akcijo odpadnega papirja, v novejšem času pa se pridružujejo še druge sekundarne surovine (steklo, krpe, staro železo in podobno). Vsekakor pričakujemo, da bo jeseniški železarni sledilo še več organizacij združenega dela, predvsem pa krajevne skupnosti, ki bi s skupno akcijo z DINOSOM morale, vsaj v strnjenejših naseljih oskrbeti ustrezne kontejnerje za zbiranje sekundarnih surovin. Pri tem bi morale bolj organizirano delovati tudi krajevne organizacije SZDL, saj gre pri tem za večpomensko akcijo — ohranjanje dobrin splošnega pomena (gozdov idr.), prihranek na deviznih sredstvih in ne nazadnje za ohranjanje našega okolja, ki je tudi dobrina splošnega pomena. Pri tem pa ima veliko vlogo in pomen tudi naša zavest, da imajo vse te akcije izredno širok in pomemben družbeni interes.

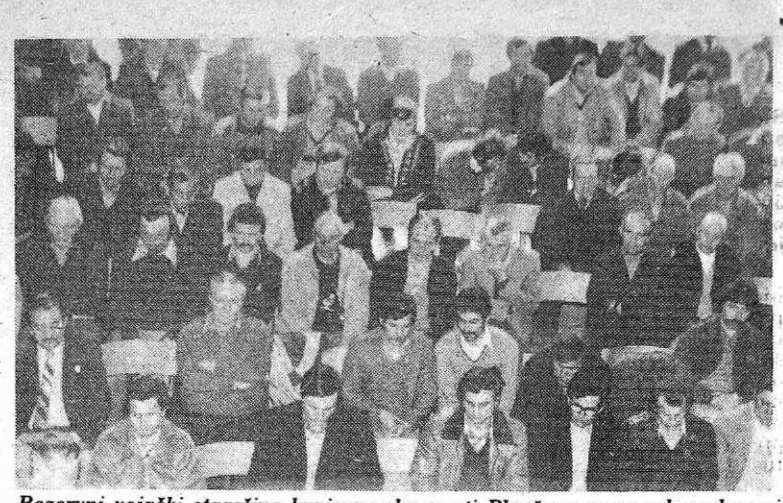

Rezervni vojaški starešine krajevne skupnosti Plavž na enem od predavanj (Foto B. Blenkuš)

JESENIŠKE ŽENSKE SO BILE AKTIVNE

Čeprav je 8. marec že mimo, se vseeno še malo pomudimo pri tem prazniku. V jeseniški občini so pripravili osrednjo proslavo v šolskem centru na Plavžu. Slavnostna govornica je bila Francka Thaler, predsednica sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk, ki je orisala pomen praznovanja 8. marca in tudi vlogo jeseniške ženske v družbenopolitičnem življenju.

Na proslavi so podelili tudi 12. priznanj sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk, ki je tudi pripravil proslavo v sodelovanju z osnovno šolo. Svet podeljuje priznanja že od leta 1978 dalje najzaslužnejšim ženskam. Ta priznanja so dobile: Tonica Subic, Albina Kavalar-Štravsova, Jerica Potočnik, Anica Stojan, Marija Brišar, Hilda Zgonc, Marija Davidović, Terezija Uderman, Olga Tavčar, Pavla Oman, Danica Prlja in Helena Sudžukovič. Ob tem pa velja dodati, da iz nekaterih krajevnih skupnosti v občini predlogov sploh niso posredovali.

V kulturnem programu so nastopili oktet žirovniške Svobode, mladinski pevski zbor in recitatorski skupini osnovne šole Tone Čufar.

Na proslavi je bila poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine, tudi delegacija Zveze slovenskih žena z avstrijske Koroške. Delegacija jeseniškega sveta pa je 7. marca tudi sodelovala na občnem zboru te zveze v Celovcu.

Francka Thaler je na osrednji proslavi med drugim poudarila:

»Vsako leto se ob tem prazniku poklonimo velikim dejanjem in žrtvam velikih žensk, ki so se kalile v Leninovi šoli, ki so se na drugačen, nov, revolucionaren način lotile ženskih vprašanj. Prav Klara Zetkin, katere ime srečujemo ob praznovanju 8. marca vsako leto, je pravilno ugotovila, da je vprašanje osvoboditve žensk rodil stroj, saj so lastniki strojev — kapitalisti kmalu ugotovili, da so ženske najcenejša delovna sila, ki jim bo pomagala nagrabiti več kapitala. Tako se je začelo in vedno več jih najdemo med izkoriščanimi pa tudi tistimi, ki se upirajo temu izkoriščanju.

Tudi Jeseničanke se lahko pohvalimo z našo revolucionarno tradicijo. K temu, da ne govorijo le Jesenice, ampak delavske Jesenice, so prispevale pomemben delež tudi jeseniške delavke, žene delavcev in dekleta. Od leta 1924 naprej so bile dobro organizirane v Zvezo delavskih žena in deklet, v revolucionarno gibanje pa so se vključile že prej, ko še niso imele lastne organizacije.

Že leta 1904 so bile štiri ženske v stavkovnem odboru, v KID je bila v letih 1917—1918 celo delavska zaupnica ženska — Marija Mlakar.

Leta 1919 so ženske štrajkale in uspele. Polonca Bertoncelj je že leta 1919 hodila na marksistični tečaj. Tudi predsednica pripravljalnega odbora za ustanovitev prvega kulturnega društva na Jesenicah, iz katerega se je rodila Svoboda, je bila ženska.

Še danes pa živijo tovarišice, ki so skupaj s svojimi možmi poslušale marksistična predavanja pri Jelenu in to v letih, ko je bila naprednost preganjana. Še živijo tovarišice, ki so bile v letu 1935 dan in noč zunaj tovarniške ograje in so v stavki, o kateri je govorila vsa takratna Jugoslavija, skoraj teden dni preprečevale vstop orožnikom in stavkokazom. Še živijo tovarišice, ki so se 7. julija leta 1935 udeležile veličastnega slavja delavskih kulturnih društev Svobod v Celju. V svetu pa se je tedaj začel bohotiti fašizem, ki je nujno vodil v okupacijo, jeseniški proletarci pa so jo pričakali pripravljeni. Prišla je vstaja slovenskega naroda in gozdovi so odprli svoje domove partizanskim enotam, v katerih sta partizan in partizanka skupaj opravljala svoje borbene naloge. Veliko partizank je padlo, veliko žensk je bilo tudi v taboriščih po vsej Evropi. Eno največjih in najokrutnejših je bil Ravensbrück. Za njegovimi bodečimi žicami je proti koncu vojne upalo na svobodo še 40.000 žensk, iz vseh evropskih dežel, med njimi tudi skupina Jeseničank. Hkrati z vstajo pa so se organizirale tudi žene. In pred 40 leti je izšla tudi Naša žena, revija, ki nas spremlja in spodbuja vse do danes.

In mordà se bo kdo vprašal — ali ženske niso tudi matere. Da, prav gotovo nam dobro dene, če ob tem prazniku doživimo drobno pozornost, s strani naših najljubših, naših otrok. Veseli smo, da se šolajo v svetlih, velikih učilnicah. Pa lahko potrkamo na prsi tudi me, delavke. Tudi me smo v enaki meri soustvarile pogoje za srečne dneve naših otrok.

Ne smemo pa pozabiti, da ni bilo vedno tako. Ni dolgo od tega, ko je Ivan Cankar takole naročal materam-delavkam.

... Ali velika in važna narodna dolžnost pripade tudi trpečim materam-delavkam. Že otroku, ki ga pestuje, naj dopove, zakaj ni dobil mleka, otroku, ki je že shodil, zakaj nima belega kruha, otroku, ki je napol dorasel, odkod vsa ta nezaslišana krivica, ki jo moramo trpeti, in ko bo otrok dorasel, naj mu pove natanko in po vrsti, kaj je bilo in kaj mora biti!

Če bo vsaka mati storila to sveto dolžnost, nam ostane temelj naroda nedotaknjen, naša mladina je tisti temelj, na katerem bomo gradili naprej. »Tako Ivan Cankar. In jeseniška delavka je storila to sveto dolžnost.«

Rk.

DELO OBČINSKE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

Občinska skupnost za zaposlovanje na Jesenicah bo tudi v letošnjem letu opravljala pomembne naloge. Največja pozornost bo veljala predvsem spremljanju zaposlovanja in rasti zaposlenosti ter nezaposlenosti v občini ter opozarjanju na ugotovljena odstopanja od planskih predvidevanj. Spremljali bodo uresničevanje samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne pogoje delavcev pri zaposlovanju, organizaciji in izvajanje nadaljnjih strokovnih postopkov za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb, med drugim pa se bo tudi aktivno vključevala v uresničevanje usmerjenega izobraževanja.

Seveda pa ne bodo zanemarili tudi poklicnega usmerjanja, štipendiranja strokovnega izobraževanja, informativne dejavnosti.

Predvsem si bo skupnost letos prizadevala za preusmerjanje v kadrovsko štipendiranje. V tem šolskem letu so v jeseniški občini usmerili v kadrovsko štipendijo 116 štipendistov iz združenih sredstev, za naprej pa želijo, da bi bili rezultati še boljši. Letos bi tudi radi povečali število Titovih štipendistov. V tem šolskem letu jih je na Gorenjskem 21, iz jeseniške občine deset, še vedno pa je premalo delavcev.

Tudi posredovanje zaposlitev je ena izmed pomembnih nalog skupnosti za zaposlovanje. Na Jesenicah načrtujejo, da bo letos prek skupnosti iskalo zaposlitev približno 500 ljudi, v strokovno obravnavo pa bodo zajeli približno 25 odstotkov vseh prijavljenih iskalcev zaposlitve. V jeseniški občini pa naj bi se v letošnjem letu prek skupnosti za zaposlovanje zaposlilo tudi 150 delavcev iz drugih republik.

Naj še povemo, naj bi letos veljala dejavnost, ki jo izvaja občinska skupnost za zaposlovanje 5.300.000 din. V teh sredstvih pa je zajeto tudi financiranje vzajemnih nalog, ki jih izvaja zveza skupnosti in tudi prispevek v slovensko solidarnost.

Rk

PROBLEM NEPLAČANIH STANARIN V OBČINI JESENICE

Podobno kot v drugih samoupravnih stanovanjskih skupnostih Slovenije, se tudi na Jesenicah srečujemo s problemom neplačanih stanarin. Odstotek neplačanih stanarin na Jesenicah je sicer sorazmerno nizek, vsaj v primerjavi denimo z mestom Ljubljana, vendar je absolutni znesek precej visok in se giblje od leta 1979 dalje med 300 – 400.000 din. To pomeni, da samoupravna stanovanjska skupnost ne more obračati ali pa ji primanjkuje 30 – 40 starih milijonov dinarjev, kar pomeni, da je ta znesek stalno izločen iz obratovanja.

Kljub vsem ukrepom pri pobiranju stanarin in izterjavam tudi preko sodišč se je stanje le delno popravilo. Iskati vzroke v morebitni socialni šibkosti stanovalcev bi bilo odveč, saj lahko uveljavljajo solidarnostno pomoč v obliki subvencionirane stanarine in so jo tisti, ki so prosili zanjo in so do nje upravičeni, tudi dobili.

Poleg stanarine pobirajo inkasanti tudi komunalne dajatve (ogrevanje, voda, smeti, kanalščina ipd.) in nastajajo dolgovi tudi iz teh postavk, ki so po višini približno enako veliki. Tako je bilo ob koncu leta 1980 neplačanih komunalnih prispevkov za 273.679,85 din, kar je sicer nekoliko nižje kot v prejšnjih obdobjih.

Ker sta izvršni odbor in skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti že večkrat obravnavala ta problem, pri tem pa ugotovila, da se stanje ni bistveno izboljšalo, je izvršni odbor skupnosti na svoji seji dne 26. 2. 1981 sprejel sklep, da se javno objavijo vsi tisti imetniki stanovanjske pravice, ki najmanj tri mesece v zadnjih dveh letih niso plačali teh obveznosti. Seznam je sestavljen po abecednem redu in je naslednji:

1. Ajdinovič Džemal, Jesenice, C. železarjev 34, 2. Arh Drago, Mojstrana, Triglavska 58, 3. Arzov Vojče, Jesenice, Pod Kočna 16, 4. Bele Slavka in Jože, Jesenice, Savska 12, 5. Belil Peter, Jesenice, C. železarjev 23, 6. Bubrič Ernest, Jesenice, C. revolucije 6, 7. Cvetkovič Radivoje, Mojstrana, Alojza Rabiča 25, 8. Delič Mujo, Jesenice, C. 1. maja 28, 9. Domevšček Avgust, Podbreg 7, 10. Dornik Alfonz, Jesenice, Titova 76, 11. Erakovič Dušan, Jesenice, Titova 37, 12. Femic Mileta, Jesenice, Titova 37, 13. Fon Janez, Jesenice, Titova 2, 14. Gorše Jožica, Jesenice, C. revolucije 1 a/b, 15. Horvat Štefan, Jesenice, Tavčarjeva 8, 16. Huremovič Muhamed, Jesenice, Svetinova 8b, 17. Jakopič Taib, Jesenice, Titova 71, 18. Jelič Anka, Jesenice, C. železarjev 31, 19. Jeram Marjan, Jesenice, Kidričeva 19, 20. Jug Džurdža, Jesenice, Titova 1a, 21. Jugurdije Fehim, Jesenice, C. 1. maja 28, 22. Jusup Ranko, Jesenice, Titova 37, 23. Kemperle Francka, Jesenice, C. 1. maja 39, 24. Lipovec Anica, Kranjska gora, Bezje 8, 25. Lovič Kovo, Žirovnica, Selo 15, 26. Lovič Mujezira, Jesenice, C. Železarjev 17, 27. Lužija Janja, Jesenice, Titova 41, 28. Marinkovič Borislav, Jesenice, C. revolucije 7, 29. Marjanovič Marko, Jesenice, Tavčarjeva 10, 30. Molovič Adem, Jesenice, Ilirska 9a, 31. Malkoč Abid, Jesenice, Prešernova 28, 32. Matjašič Adalberta, Jesenice, Bokalova 15, 33. Mihajlov Blagoje, Jesenice, Verdnikova 45, 34. Mušič Ismeta, Jesenice, C. revolucije 5, 35. Noč Ciril, Jesenice, Titova 70, 36. Oven Olga, Jesenice, C. revolucije 5, 37. Perkolič Aleksander, Kranjska gora, Bezje 10, 38. Petrovič Peter, Zasip 73, 39. Petrovič Siniša, Jesenice, Tomšičeva 70b, 40. Podpac Marta, Breznica 6, 41. Pohar Milica, Jesenice, C. revolucije 2a, 42. Popaja Esma, Jesenice, C. revolucije 1a/b, 43. Popovič Nikola, Jesenice, C. 1. maja 26, 44. Radič Rajko, Jesenice, Tomšičeva 91, 45. Rajhard Radomir, Jesenice, Savska 12, 46. SajevičCveta, Jesenice, Prešernova 41, 47. Salkič Mumira, Jesenice, C. železarjev 19, 48. Simonič Zlato, Jesenice, Tavčarjeva 1a/b, 49. Slanovič Alenka, Jesenice, C. železarjev 27, 50. Slatina Štefan, Jesenice, C. železarjev 7, 51. Smolej Francka, C. revolucije 4, Jesenice, 52. Stojanov Veljko, Jesenice, Titova 37, 53. Suhonjič Mujo, Jesenice, C. železarjev 19, 54. Trojar Vesna, Jesenice, Tavčarjeva 8, 55. Tufek Minka, Jesenice, Tavčarjeva 3b, 56. Veber Marjan, Jesenice, Kidričeva 21, 57. Virant Terezija, Jesenice, Titova 37, 58. Vrevc Adriana, Jesenice, Podkočna 16, 59. Vučkovič Milka, Jesenice, Titova 58, 60. Wolte Nataša, Jesenice, Titova 96, 61. Zurc Jože, Jesenice, Titova 41, 62. Železnikar Viktor, Jesenice, C. železarjev 34.

Izvršni odbor samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice priporoča organizacijam združenega dela in drugim družbenim pravnim osebam, ki so dodelile delovnim ljudem ali občanom stanovanja v družbeni lastnini, da vplivajo na imetnike stanovanjske pravice tako, da bodo svoje obveznosti v obliki stanarine ali komunalnih dajatev redno plačevali. Vsak imetnik je dolžan za uporabo stanovanja plačati družbeno dogovorjeno ceno v obliki stanarine, ker samo ta zagotavlja enostavno reprodukcijo stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini.

V kolikor se stanje ne bo izboljšalo, bo samoupravna stanovanjska skupnost sama ali pa bo zahtevala od OZD, da uporabijo določbe 65. člena zakona o stanovanjskem gospodarstvu.

Po pooblastilu samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice:

B U S P JESENICE

KJE SI ZVENEL ŠOPEK?

Kdo te je ukradel – šopek – položen v spomin mrtvim tovarišicam – udeleženkam narodnoosvobodilne borbe?

Težko je svojcem in prijateljem ob tem, da cvetje, na grobovih njihovih dragih pohrusta divjačina. Huje pa je, če je vmes človek . . .

Za praznik 8. marec smo bile ženske obdarjene z lepim cvetjem – nekatere bogato, druge skromno. Ni malo takih, da so bile od svojih bližnjih obsute z lepimi darili. Mnoge so si privoščile tudi zabavo – zakaj ne, če mislijo, da je tako najlepše praznovati dan žensk.

Vsako leto ob tem času še bolj kot kdaj, mi oživi spomin na znane tovarišice – borke, zapornice in internirranke, ki so darovale svoje življenje – tudi za današnji 8. marec – v času narodnoosvobodilne borbe. Njih grobovi so na raznih krajih, še več so jih požrli krematoriji in njih pepel je vsrkala tuja zemlja. Niso doživele toplega stiska prijateljske roke z vsaj skromno cvetlico.

Njim v spomin sem tudi letos, večer pred praznikom, položila šopek v levi kot centralnega spomenika na Jesenicah. Na praznik pa me je pot slučajno pripeljala mimo. Šla sem pogledat, če bo mogoče rožam potrebno priliti vode. Toda – obstala sem negibna. Nisem in nisem mogla dojeti podlega dejanja. Ne samo rože, tudi kozarec, obtežen s kamenčki je izginil!

Komu je bil odveč edini šopek na kraju, posvečenem tolikim žrtvam? Globoko sem prepričana, da ni bil poklonjen stari bolehni ženici, da ga tudi ni odnesel reven otrok svoji materi v dar, da ni prinesel veselja v skromen dom . . .

Če bi bil ostal na mestu, bi bil verjetno še danes lep, svež – tako pa vprašujem: KJE STE ZVENELI KRVAVORDEČI NAGELJNI IN DROBNE MIMOZE?

R-n

ANČKI JERŠINOVI PRIZNANJE IN ZAHVALA

Čeprav neradi, se moramo sprijazniti z dejstvom, da po dolgih letih službovanja, odhaja v pokoj referentka za zadeve borcev NOV, vojaških vojnih invalidov in prostovoljcev za severno mejo 1918 do 1919 pri občinski skupščini Jesenice Ančka Jeršinova, ki je bila dolga leta res požrtvovalna tovarišica in svetovalka vsem, ki so se nanjo obračali za nasvete ali pomoč.

Vsi, ki smo jo imeli priliko spoznati v teh dolgih letih pri odgovornem delu se dobro zavedamo, kako velik delež je prispevala pri reševanju težav borcev NOV, vojaških vojnih invalidov in še posebno ostarelih prostovoljcev borcev za našo severno mejo v letih 1918/1919. Vedno se je trudila in si prizadevala, da bi pomagala vsakomur, ki se je k njej obrnil za nasvet ali pomoč.

K njej so se posebno radi obračali ostareli prostovoljci za nasvete v raznih zadevah, saj je vse od leta 1969, ko je bil nekdanjim prostovoljcem priznan status borca za severno mejo in s tem tudi nekatere ugodnosti, tesno sodelovala s to organizacijo. Že leto pred tem, ko se je pripravljal popis prostovoljcev borcev za severno mejo, se je močno trudila, da je pomagala organizaciji, kjer je le mogla. Takrat je bilo popisanih 116 prostovoljcev, trem od teh pa ni bil priznan status borca z utemeljenih razlogov. Od vseh teh jih je danes pri življenju le še 38.

Sicer pravi Ančka, da kljub temu, da odhaja v pokoj, ne misli mirovati in da bo še vedno sodelovala na področju, kamor sodi tudi skrb za borce in kamor spadajo tudi ostareli prostovoljci. Celo to omenja, da je pripravljena pomagati organizaciji prostovoljcev, kakor tudi posameznikom, kjer bi se zato pokazala potreba.

srš

BELO POLJE VELIKO GRADBIŠČE

Belo polje, pašnik kmetovalcev z Dovjega in Mojstrane doživlja tačas velike spremembe. Že leto dni na njegovem spodnjem zahodnem delu tečejo priprave za gradnjo karavanškega predora, ob njegovem vznožju pa za novi del ceste proti Kranjski gori, ki bo zgrajen od bolnišnice na Jesenicah do nekdanjega prvega prehoda ceste čez železnico pred Dovjem. Tu delavci Slovenija ceste gradijo nove mostove, ki bodo na novi trasi ceste, ki se bo izognila klancev, ovinkov ter nevarnih vzponov čez Kopavnik, ozkega grla skozi Hrušico in ovinkov čez Belo polje. Na zgornji, vzhodni strani pa so pred kratkim pričeli s pripravami za začetek gradnje novega naselja zahodno od Hrušice. Ta dela se opravljajo v sporazumu s Kmetijsko zemljiško skupnostjo Jesenice, da bi ohranili pašnik, seveda nekoliko zmanjšan. Vsekakor pa bo zadoščal za število živine, ki se sedaj goni semkaj na pašo, če se bo še naprej tako lepo urejal in gojil kot doslej.

B.

Skladišče lesa za potrebe gradbenega oddelka (Foto I. Kučina)

RAZVESELIL SEM SE

Nekoč sva s stricem jezdila konja. Mislil sem, da sem kavboj, ker sem jezdil hitreje kakor stric. Jaz sem jezdil kobilo, stric pa konja.

Potem pa me je stric prehitel. Od veselja sem zavpil: hura, hura! Tako sem se razveselil, da sem pognal kobilo v galop. Prehitel sem ga. Bil je daleč za mano. Potem sem ga počakal. Takrat sem v sebi čutil največje veselje.

Predrag Basta

Neki petek smo z mamico gledale televizijo. Na sporedu so bile Tigrove brigade. Ob desetih zvečer pa je na vratih pozvonilo. Mamica je šla odpret. Prišel je tovariš Domenik. V eni roki je držal kletko, v drugi pa dve majhni škatlici. V škatlicah sta bili dve majhni papigi. Stari sta bili komaj dva meseca. Bila sem zelo vesela, ker do takrat pri nas še nismo imeli živali. Najraje bi ju kar spustila iz kletke. Mamica tega ni pustila. Rekla je, da sta še premajhni. Takrat sem se najbolj razveselila v svojem življenju.

Mira Mandeljc

Hodila sem v prvi razred glasbene šole. Učila sem se klavir. Doma ga nismo imeli. Očka mi je narisal tipke na papir. Nekoč pa sem bila popoldne v šoli. Ko sem prišla domov, sem videla v sobi lep, nov klavir. Mamica mi je rekla, da bom jutri lahko na njem igrala. Prej je bilo dolgočasno, ker nisem imela pravega klavirja. Od veselja sem se kar smejala. Takrat sem se najbolj razveselila.

Urška Čepulič

(Vsi učenci četrtega razreda COŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora.)

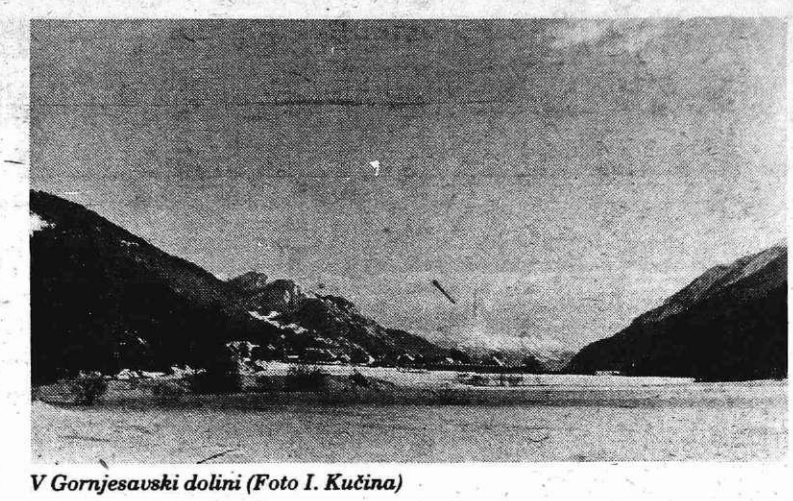

V Gornjesavski dolini (Foto I. Kučina)

Del šolskega centra na Plavžu (Foto I. Kučina)

Učenci osnovne šole Prežihov Voranc v prostem času (Foto I. Kučina)

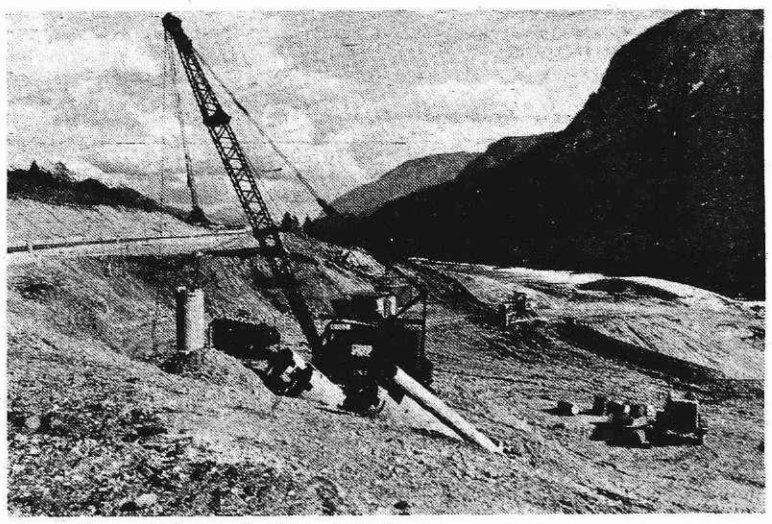

Gradbišče na Belem polju (Foto I. Kučina)

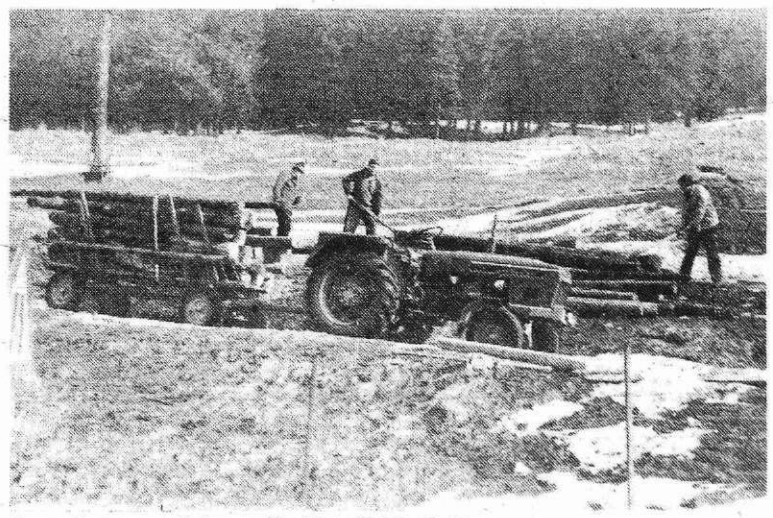

Spravilo lesa na Belem polju (Foto B. Blenkuš)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PRIPOMBE IN POJASNILA K PRISPEVKU: GROZOTE KONCENTRACIJSKEGA TABORIŠČA OŚWIĘCIM–AUSCHWITH

Naj mi prevajalec tega prispevka in avtor zaključnega sestavka tovariš Jože Rozman ne zameri, da dam nekaj pojasnil in pripomb k neljubim napakam, ki so vrinjene predvsem v seznamih naših občanov, ki so bili v tem taborišču.

Pri umrlih v tem taborišču:

Jožefa Frelih je bila rojena 1909 ne 1900.

Angela Saračevič je umrla 1. 11. 1943, ne 1. 2. 1943. Odpeljana je bila skupaj z Jožico Ludvig, Branko Stegu in Ivanko Zorman iz Begunj 16. 7. 1943. in pripeljana v taborišče 23. 7. 1943. Kot je razvidno iz objavljenega seznama so vse štiri tam umrle.

Pri preživelih je več napak, katere moram natančneje razjasniti predvsem, ker je navedeno, da so podatki vzeti iz evidence, ki jo ima tehnični muzej Železarne Jesenice, oddelek za delavsko gibanje in NOV. Omenjena evidenca je bila izdelana v letu 1970–1971 na podlagi raznih popisov, ki so bili narejeni pri svojcih umrlih in pri preživelih zaporniki. (Tudi za vsa druga taborišča in zapore.) Zato so v seznam preživelih vpisani tisti, ki so ta čas živeli v naši občini, to je v mapi I, seznam štev. 1, niso pa navedeni tisti, ki so bili aretirani in odpeljani iz jeseniške občine, pa so v času popisa živeli drugje. Ti so vpisani prav tako v mapi I.

V seznamu štev. 1 in 7 je tudi zaznamek, da je FRANC SODJA iz Blejske Dobrave umrl v taborišču.

FRANC SODJA iz Blejske Dobrave – rojen 1894 je bil poslan iz Begunj 17. 8. 1943 v Dachau, od tam pa oktobra 1943 v Auschwitz. Ob evakuaciji taborišča, 18. januarja 1945, je odšel na težko pot zadnjega transporta. Znano je, da je bila ta pot za tisoče nesrečnikov strašnejša kot življenje v samem taborišču. Gonili so jih kot živino iz kraja v kraj, od taborišča do taborišča. Od izčrpanosti, gladu in mraza jih je mnogo zmrznilo na odprtih vagonih, mnoge so postrelili in pobili na poteh.

Take smrti je umrl tudi Franc Sodja. Na poti nekje med Mauthausnom in Wellsom so ga popolnoma izčrpanega ustrelili.

Ob obisku taborišča Awschwitz je tovariš Ivko Saksida v muzeju – v prostoru kjer so na ogled deli prtljage jetnikov opazil kovček z nalepko: FRANC SODJA, BLEJSKA DOBRAVA ...

Preživeli iz jeseniške občine so:

Ženske: 1. Frančiška Ambrožič, roj. 1881 iz Hrušice – umrla po vojni; 2. Marija Balanč por. Lah, roj. 1921 Jes., v taborišču pod imenom Volčič Dragica; 3. Mila Gradišek roj. Rabič, roj. 1918 Dovje – živi v Litiji; 4. Anda Jelinčič, roj. 1908 Jes. – živi v Trstu; 5. Kristina Krivec, roj. 1923 Jes. – živi na Poljskem; 6. Frančiška Pajer por. Bizjak, roj. 1903 Hrušica; 7. Kristina Pečar, roj. 1889 Valvasorjev dom – umrla po vojni; 8. Zlata Pečar por. Match, roj. 1921 Valvasorjev dom, živi v Ljubljani; 9. Majda Pečar por. Korošec, roj. 1923 Valvasorjev dom, umrla po vojni; 10. Terezija Prešeren, roj. 1913, Jesenice; 11. Mara Sodja por. Sekardi, 1924, Jesenice;

Moški: 1. Simon Rešek, roj. 1903 Jesenice.

Po vojni priseljeni na Jesenice:

Ženske: 1. Marija Černe, roj. 1920 iz Ljubljane – umrla v Kranjski gori; 2. Marija Koren roj. 1914 iz Primorske – živi v Gozd Martuljku; 3. Alba Makorič por. Koselj roj. 1923 živi na Jesenicah.

Moški: 1. Hasan Gluhič, roj. 1907 iz Bosanske Gradiške, 2. Safet Grbič, roj. 1926 iz Slavonskega Broda, 3. Vladimir Rudolf, roj. 1927 iz Kočevja, 4. Jože Sivec, roj. 1913 iz Primorske, aretiran v Mariboru.

Tako je bilo v tem grobu Evrope z jeseniške občine 22 žensk in štirje moški. Enajst žensk in dva moška so požrli krematoriji v Auschwitzu, Sodja pa je bil ubit na poti iz taborišča.

To so podatki, ki so bili zbrani z veliko truda, vendar pa še ne trdimo, da so 100 %, saj se na Jesenicah po vojni stalno priseljujejo ljudje iz raznih krajev, kot tudi odhajajo.

Znano je tudi, da je v begunjskih knjigah vsega označenih osem zapornikov, da jih pošiljajo v Auschwitz – od teh ni nobeden iz naše občine, poslali pa so vse v Celovec.

Pojasnim naj še, da taboriščne številke niso bile na posebnih trikotnikih in, da barve niso označevale narodnosti. Vsi taboriščniki so bili razvrščeni glede na vzrok aretacije, kategorije pa so označevali barvni trikotniki ob taboriščni številki, utisnjeni na traku, prišitem na prsih obleke, jopice, pri moških tudi na hlačah.

Trikotnike rdeče barve so imeli politični, zelene kriminalci itd. V trikotniku je bila označba narodnosti: P Poljska, F Francija ... Žide je označevala »Davidova zvezda«, Rome črka Z, medtem, ko so pripadniki rdeče armade nosili označbo »Kgf« (vojni ujetniki).

Med 25 narodnostmi so bili najštevilnejši Poljaki in to Židje, poljski rodoljubi in pripadniki odporniškega gibanja (1.200.000). Ruski narodi so bili druga največja skupina (1 milijon) med njimi je bilo 13.700 vojnih ujetnikov, zajetih v prvem nemškem vdoru na ozemlje Sovjetske Zveze. Čeprav so bili v taboriščni evidenci in na obleki označeni kot vojni ujetniki (Kgf), zanje niso veljala določila haaške konvencije kot za ujetnike drugih zavezniških armad. Zanje je veljal režim kot za druge taboriščnike in na najbolj krut način so jih uničevali ob fizičnem delu in množičnih pokolih. Takoj na začetku so izločili vse politične komisarje in jih deloma postrelili, deloma pa usmrtili v plinskih celicah. Na zadnjem apelu 17. januarja 1945. leta jih je bilo samo še 96!

Jugoslovani so bili tretja največja narodnostna skupina, (24.000). Prvi transport iz Jugoslavije je prispel v taborišče 28. septembra 1941. leta z 22 Slovenci, pripadniki narodnoosvobodilnega gibanja iz Prevalj in Gorenjske – iz Begunj.

Največji transport iz Slovenije pa je prispel 10. avgusta 1942. leta iz Celja – 333 žensk in 118 moških.

V septembru 1943. leta pa je prispel transport 448 moških iz taborišča na Banjici pri Beogradu. Med njimi je bilo 300 ranjencev in tifusarjev, ujetih med V. sovražno ofenzivo.

Grupa političnih internirancev Auschwitza pri republiškem odboru ZZB NOV Slovenije, si je več let prizadevala, da bi izdala zbornik. Končno je delo v zaključni fazi, izdajo zbornika ima v programu založba Obzorja v Mariboru in predviden izid ob 40-letnici prvega transporta Slovencev.

Prvi del – Nastanek in razvoj taborišča – v katerem je zajeta tortura in vse metode uničevanja jetnikov, je napisan na osnovi zgodovinskega gradiva, dobljenega iz Auschwitza, kar je jamstvo, da bo ta tovarna smrti predstavljena tako kot se je razvijala.

Preživeli interniranci so prispevali precej svojih doživetij tako tisti iz prvih časov do konca – osvoboditve kot iz raznih komand in taborišč iz celega kompleksa, v katerem je bilo najslabše taborišče BIRKENAU, kjer so tudi umrle vse naše jeseniške žene in dekleta.

Želja izdajatelja je, da bi po zborniku segel čimširši krog občanov – ne samo preživeli in svojci tam umrlih taboriščnikov. Izdan bo kot dolg do tistih, ki se niso vrnili in še posebno za mlajše generacije – zato, kot v svojem prispevku poudarja Jože Rozman, **da bi ta strašna zgodovinska resnica nikoli ne prišla v pozabo!**

Rezka Prešeren

KJE JE GROB NATAŠE ŽUPANČIČ

V jubilejnem zapisu ob 70-letnici znanega planinca in alpinista Uroša Zupančiča (Železar 5. marca 1981) so avtorji med drugim zapisali:

»Leta 1928 ga je sestra Nataša prvič peljala v Kamniške planine. Za bolehnega fanta je bila pot zelo naporna, vendar je takoj vzljubil planine in leto kasneje ga že srečamo na Veliki planini, kjer je pomagal reševati ponesrečenca ...« To me je spodbudilo, da o Nataši Zupančič napišem nekaj besed.

Januarja letos sva se z Urošem Zupančičem slučajno srečala na ljubljanski železniški postaji in se potem skupaj peljala proti Jesenicam. Med splošnim pogovorom o tem in onem, me je vprašal, kako napreduje sodna zadeva v zvezi z vojnim zločincem Francem Frakljem iz Dražgoš, ki živi v Torontu. Izrazil je sum, da je verjetno ena od mnogih njegovih žrtev tudi njegova sestra Nataša. Vprašal me je, če sem med opisovanjem Frakljevih zločinov in žrtev, kje zasledil njeno ime. Ko mi je povedal, da je bila učiteljica v Tomišlju, sem se takoj spomnil, da so iz te vasi neko učiteljico tajno umorili, nisem se pa mogel spomniti, kako se je pisala.

V Žirovnici sem izstopil in s tem se, je končal pogovor o njegovi sestri. Pred kratkim pa mi je poslal pismo s kratko vsebino:

»Zahvaljujem se ti za skrb, ki jo posvečaš izginuli sestri Nataši Zupančič. Rojena je bila v Ratečah 1. decembra 1909. leta. Bila je učiteljica v Blatnu pri Brezovici, potem v Horjulu in nekaj let pred vojno v Tomišlju na Ljubljanskem barju. Bila je članica Sokola.

Med okupacijo je bila internirana na Rabu in v Gonarsu (po mojih podatkih v Visco v Italiji in ne v Gonarsu). Po kapitulaciji Italije se je vrnila v Ljubljano, kjer je stanovala na Dolenjski cesti št. 23, skupaj s svojim očetom, upokojenim učiteljem in s svojo drugo materjo, prav tako upokojeno učiteljico. Ko sem se jaz novembra 1943. leta vrnil iz italijanskih zaporov, sva se na očetovem domu le bežno srečala. Prve dni decembra 1943. leta je na Dolenjskem bloku neznano kam izginila. Kljub nenehnemu, vztrajnemu iskanju in poizvedovanju vse doslej nisem uspel dobiti kakršnekoli sledi za njo. Gotovo je postala žrtev Fraklja in njegovih krvnikov na Barju.

Vsekakor ti bom iskreno hvaležen, če boš kaj zvedel o njeni usodi.«

Urošev sum na Fraklja je upravičen. Od jeseni 1942. leta do kapitulacije Italije je bil Franc Frakelj poveljnik belogardistične vaške straže v Tomišlju. Na ovadbe belogardističnih vohunov so Italijani pošiljali ljudi v internacijo. Tudi učiteljica Nataša je odšla na to pot, ker jo je Frakelj dal na spisek sodelavcev Osvobodilne fronte.

Za internirance iz Ljubljane in njene okolice je značilno, da so bili po vrnitvi kmalu »plen« domobranskih morilskih tolp in domobranske politične policije, ki jo je vodil dr. Loch, v celoti pa dr. Hacin (dr. Loch je bil načelnik oddelka politične policije). Zadeva mi je dobro znana, ker sem na željo uredniškega odbora zbornika Ljubljana v ilegali, napisal daljši prispevek o nasilju v Ljubljani od jeseni 1943. leta do konca vojne.

Zanesljivo ugotovljeno, da je po vrnitvi iz internacije Natašo Zupančič zasledoval Frakljev najtesnejši sodelavec, semeniščnik Janez Benko, doma iz Vrbljenja na Ljubljanskem barju, ki je zdaj duhovnik v Clevelandu. To je tisti Benko, ki je januarja 1944. leta na Lisičjem nad Škofljico vodil poboj desetih sovaščank, ki so jih tja prignali Frakljevi morilci.

Benko in Zupančičeva sta se dobro poznala, saj so iz Vrbljenja hodili v šolo v Tomišelj.

Na nedeljo, 9. januarja 1944. leta so imeli aktivisti Osvobodilne fronte s področja Rudnika, to je ob Dolenjski cesti v Ljubljani, sestanek v hiši mizarja Ivana Škrabe. Nataša je na ta sestanek prvič pripeljala Nado Orel. Po štiriurnem sestanku sta se Nataša in Nada skupaj vračali proti domu. V bližini hiše, kjer je bil sestanek, je bil blok, na katerem je bila kontrola za vstop in izstop v mesto. Na tem bloku so obe aretirali in odpeljali v srednjo tehniško šolo, v kateri je bila takrat močna domobranska postojanka in zapori. V tej šoli so vse zapornike hudo mučili in le redki so se vrnili domov. Od tod so jih ponoči vozil k Sv. Urhu in jih tam pomorili ali kje drugje, nekatere pa so poslali v zloglasna taborišča.

Vprašanje je, če je Nada Orel vzdržala mučenje in kaj priznala na zaslišanju. No, dejstvo je, da so že naslednji dan aretirali vse, ki so bili z njo in Natašo na sestanku. Vse so pripeljali v sredno tehniško šolo, od tam pa še istega večera (10. januarja 1944. leta) na glavno domobransko politično policijo, ki je bila na sedanji Prešernovi cesti. Tu so jih še zadnjič zaslišali in nato z avtobusom odpeljali na Urha in takoj vse pomorili. Med umorjenimi pa niso bili samo prisotni na opisanem sestanku, ampak so iz raznih krajev Ljubljane pripeljali še druge v srednjo tehniško šolo, potem pa vse skupaj na Urha, kjer so jih še isto noč pomorili. Le Nada Orel je bila odgnana v nemško taborišče in se je po vojni vrnila v Ljubljano.

Zadnje dni 1945. leta so na Urhu začeli odkopavati trupla. Odkopavati so jih nemški vojni ujetniki in nekaj časa sorodniki morilcev iz Urha. V. grobu, v katerem so bila trupla moških in žensk, umorjenih v noči od 10. na 11. januarja 1944. leta, je bilo 12 žrtev. Prva na vrhu je bila Ljubica Šuligoj iz Grosupljega, ki se je tako kot Nataša vrnila iz italijanske internacije, potem pa živela v Ljubljani.

Krste z žrtvami so si tedaj ogledali pesnika Oton Župančič in njegov svak Fran Albreht in angleški parlamentarci.

Naj zaključim: Nataša Župančič počiva v skupni grobnici na Sv. Urhu.

JOŽE VIDIC

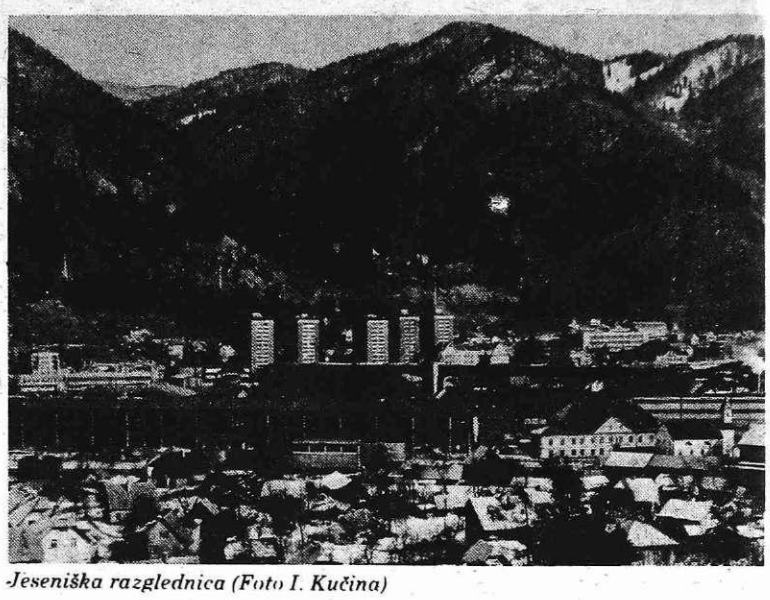

Jeseniška razglednica (Foto I. Kučina)

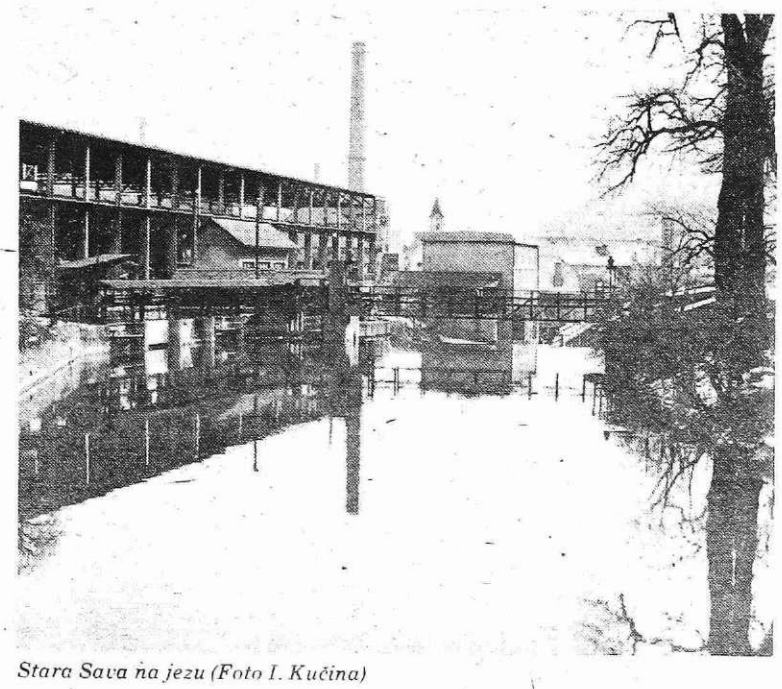

Stara Sava na jezu (Foto I. Kučina)

POSMRTNO RED NARODNE OSVOBODITVE ZA KARLA PRUŠNIKA-GAŠPERJA

Celovec, 11. 3. (SINDOK) – Ob prvi obletnici smrti zaslužnega narodnopolitičnega delavca in partizanskega prvoborca Karla Prušnika-Gašperja je bila v torek popoldne na generalnem konzulatu SFRJ v Celovcu svečanost, na kateri je jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Novak Pribičevič izročil Gašperjevi vdovi Tereziji Prušnik-Miri visoko odlikovanje red narodne osvoboditve, s katerim je predsedstvo SFRJ posmrtno odlikovalo Gašperja »za izredne zasluge v narodnoosvobodilni vojni in pomemben prispevek v boju za nacionalne in socialne pravice koroških Slovencev v Avstriji«.

Svečanosti so se poleg Gašperjevih svojcev udeležili tudi številni visoki predstavniki, ki jih je pozdravil generalni konzul Milan Šamec. Med njimi so bili predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič, član izvršnega sveta SRS Jernej Jan, predsednik komisije za mednarodno sodelovanje pri skupščini SRS Bojan Lubej, podpredsednik ZZB NOV Slovenije Gorjan, predsednik odbora koroških partizanov v Ljubljani Pavle Zaucer-Matjaž, vodilni predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev ter Zveze koroških partizanov in avstrijskih odporniških organizacij.

Novak Pribičevič je ob izročitvi odlikovanja v toplih besedah orisal lik in osebnost Karla Prušnika-Gašperja in podčrtal njegovo zavzetost za narodne in socialne pravice ljudstva, predvsem pa tudi njegov prispevek v borbi proti nacističnemu okupatorju, ki je bil hkrati prispevek za ponovno vzpostavitev republike Avstrije. Gašperjeva vdova Mira je v svoji zahvali za odlikovanje dejala, da bi Gašper v takem primeru gotovo rekel: skupaj smo se borili in delali, vsem skupaj gre tudi priznanje.

PRIPIS UREDNIŠTVA: Red narodne osvoboditve je eno najvišjih jugoslovanskih odlikovanj in zavzema peto mesto na seznamu, ki obsega 35 različnih državnih odlikovanj.

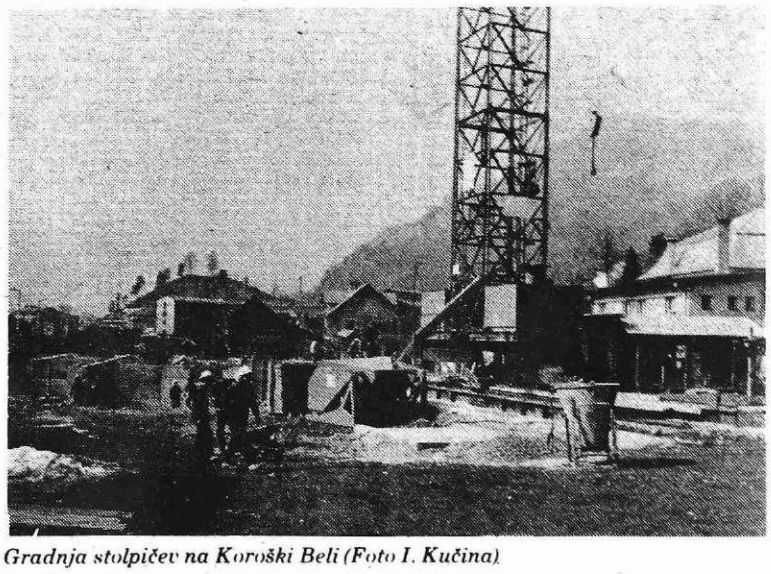

Gradnja stolpičev na Koroški Beli (Foto I. Kučina)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Spet je na vrsti kratek pregled novosti, v katerem bom poskusil na kratko označiti ali vsaj omeniti tiste nove knjige, ki jih nisem utegnil prebrati. Mimogrede povedano: med obiskovalci naše knjižnice je precej takih, ki preberejo več od nas, ki delamo v knjižnici. Tudi taki so, ki preberejo skoraj vse nove knjige s področja, ki jih posebej zanima. Zanje resnično izide premalo novega.

Izpisal sem si naslove knjig, ki smo jih prejeli v prvih dveh mesecih tega leta. Čeprav seznam ni kdove kako dolg, menim, da je za povprečnega bralca dovolj branja. Še pravi, bilo bi ga dovolj, če bi bile vse nove knjige ves čas vsakomur na razpolago. Žal pa nimamo dovolj sredstev in tudi ne zadosti prostora, da bi lahko kupovali najbolj brane knjige v zadostnem številu izvodov.

V zadnjih dveh mesecih smo kupovali tudi precej starejših izdaj, da bi izpopolnili knjižni sklad v novem izposojevališču na Plavžu. Teh knjig seveda tu ne bom omenjal, saj jih je imela matična knjižnica že prej.

Naslove sem si zapisal na pet listkov. Sproti sem jih namreč razvrščal v pet skupin, tako, da so na vsakem listku naslovi knjig, ki bi po takem ali drugačnem kriteriju sodile skupaj.

Na prvem listku sem si zapisal naslove knjig, ki sicer do neke mere sodijo v leposlovje, hkrati pa so tudi zgodovina, politika, odziv posameznika na čas, v katerem je živel, pričevanje o lastnih dilemah in o navzkrižjih časa, v katerem je ta posameznik iskal svoj prostor na soncu. Pomenljivo se zdi, da je med novimi memoarskimi deli le eno, ki ni usodno zaznamovano s politiko. To je knjiga znanega italijanskega gorohodca Walterja Bonattija **Moje gore**. Avtorji drugih knjig se – bodisi zaradi lastne usmerjenosti ali po sili prilik – lotevajo političnih tem na izrazito oseben način. Najprej bom omenil dva domača avtorja. Znani slovenski politik Franc Šetinc skuša svoje spomine na prva povojna leta izoblikovati v roman z naslovom **Aktivist**, pisatelj Jože Javoršek pa v **Črni krizantemi** nadaljuje in – upajmo – dokončuje svoj obračun s slovenskimi intelektualci, ki so, po njegovem, zašli na kriva pota. Kdor je prebral katero izmed Javoršekovih zadnjih knjig – na primer **Kako je mogoče**, **Samotnega jezdeca** ali pa **Nevarna razmerja**, že ve, za kakšne obračune gre.

Na istem listku sem si zapisal tudi **Spomine** Nadežde Mandelštam. Avtorica je bila življenjska sopotnica ruskega pesnika Osipa Mandelštama, ki je padel kot žrtev proticloveške Stalinove politike. Tu sem si zapisal tudi naslov **Neki človek**: ta »neki človek« je grški revolucionar Panagulis. Italijanska časnikarka Oriana Fallaci v tem življenjepisnem romanu postavlja spomenik svojemu intimnemu prijatelju. – Na koncu bi tu lahko omenil še **Spomine in premišljevanja** sovjetskega maršala G. Žukova; ti pa seveda ne sodijo med leposlovje.

Listek, ki vsebuje naslove lažjih in tako ali drugače vznemirljivih romanov je ostal skoraj prazen. O **Ženskah** ameriške pisateljice M. French sem že podrobno poročal. Lahko bi tu omenil samo še en prevod iz angleščine, **Ptiča v lanskem gnezdu**, ki ga je napisal irski pisatelj S. Herron. Kaj torej ponuditi bralcem, ki bi radi kak lahek, morda sodoben roman? Moral bi si pomagati z dvema knjigama, ki ju imamo le v srbohrvaščini. Angleško pisateljico Doris Lessing nekateri bralci že poznajo po **Generalki za pekel**, mislim pa, da je njen roman, ki ga imamo v hrvaškem prevodu – **Ljeto prije sutona** – precej drugače napisan. In končno je med novimi knjigami tudi srbohrvaški prevod romana Vladimirja Nabokova (avtorja Lolite) **Prozirnost stvari**. – Če smo že pri novih srbohrvaških prevodih, naj omenim še erotični roman starega kitajskega pisatelja Li Juja **Prostirka za telesnu molitvu**.

In kaj smo dobili novega od slovenskih avtorjev? Pri Kmečki knjigi – naši edini založbi, ki se še posveča izdajanju ljudskih povesti – je izšla knjiga **Kruh in ljubezen** Jožeta Petka. – Andrej Hieng in Tone Svetina imata že vsak svoj krog bralcev, drugi verjetno dosti številnejšega kot prvi; ne morem pa reči, da bodo ti in oni uživali ob **Obnebju metuljev** in ob **Volčičih** tako, kot so uživali ob njunih prejšnjih knjigah.

Če se ne motim, ni v tem času izšla niti ena kriminalka, niti ena pustolovska povest za odrasle. Pač pa lahko ljubiteljem znanstvene fantastike ponudimo dve novi knjigi s tega področja: **Seneni nahod** Stanislawa Lema ter **Marsovske kronike** Raya Bradburyja.

Bralci, ki pridejo v knjižnico z željo, da bi dobili »kakšno dobro knjigo« se le malokdaj zavedajo, kako dvoumno lahko izzveni taka zahteva; da ne bi prišlo do nesporazuma, bi moral knjižničar že poznati bralčev okus. Na srečo že poznamo zahtevnejše bralce – in poznamo tudi imena nekaterih sodobnih avtorjev, ki »imajo svojo težo«. Na zadnjem listku imam zapisana samo dva naslova. Günter Grass: **List**; Gabriel Garcia Marquez: **Patriarhova jesen**. Ne bi si upal kar tako reči: to sta zares dobri knjigi. Tiste bralce, ki avtorja že poznajo, pa bi vsekakor opozoril nanju.

Marko Hudnik

Z RAZSTAVO POČASTILI PRAZNIK ŽENSK

V nedeljo 16. marca zvečer so v domu Društva upokojencev Jesenice zaprli razstavo ročnih del, ki so jih izdelale članice krožka ročnih del, v počastitev dneva žensk. Ženski krožek ročnih del deluje v okviru društva že več let, vanj je vključenih vedno več žensk, ki jim ročno delo bogati smisel življenja in nudi notranje zadovoljstvo.

Med 245 izdelki je bilo največ raznih pletenih vzorcev, veliko gobelinov, tapiserije in okrasnih predmetov. Razstava je bila lep prikaz prizadevnosti in včasih tudi osebnega odrekanja žensk, ko so s svojim delom dokazale, da imajo poleg znanja tudi smisel za lepoto.

Razstava je bila dobro obiskana in je dobila številna priznanja v knjigi obiskovalcev. Spodbudne izjave pa bodo pomagale k nadaljnji ustvarjalnosti, saj imajo namen krožek dopolniti z novimi članicami, zlasti z mlajšimi, ki so prav na tej razstavi pokazale veliko zanimanje za ročno delo. Med drugim čutijo tudi potrebo širše povezave z drugimi društvi upokojencev, ki gojijo tovrstno dejavnost. V delovnem programu imajo predvsem predelavo starih a ne dotrajanih pletenin in oblačil, ki bi jih z majhnimi stroški naredile zopet uporabne, kajti tudi ženske se zavedajo, da z ročnim delom lahko zmanjšajo družinski proračun in tako prispevajo svoj delež k stabilizaciji.

I. Torkar

IZPOVED PORAŽENCA

Počasi vstopa skozi vrata svojega raja. Vonj po gnilem zraku, ki je prepojen z alkoholnimi hlapi in cigaretnim dimom, ga močno pomirja. Kmalu bo daleč proč od delirija in muk, ki mu jih povzroča. Počasi se privleče do svojega oltarja politega z vinom in se nasloni nanj. To mu godi. Misli si: »Samo en kozarček zvrnem, ta mi ne more škodovati.«

Naslednji trenutek že drži v roki svojo slast in strast, svoje poželenje, življenje. S tresočo roko prinese kozarec do ust in počasi golta svojo pekočo tekočino. Začuti prijeten občutek topline, ki se mu počasi razliva po vsem telesu. V trenutku pozabi na svoje prejšnje obljube in na svoje cilje in hotenja. Zopet začuti svoj raj, ki mu ga nudi ta pekoča tekočina. Naenkrat začuti, kako so vse ovire, ki jih predenj postavlja realno življenje lahko premostljive. Zakaj ne bi tudi danes užival ves dan v svojem svetu, pomisli in si naroči še en kozarec pekoče tekočine. Vse več kozarcev je praznih pred njim na mizi bolje se počuti, bolj uživa svoj zlagani svet. Smejoč in dobre volje se prime za svoj žep, v katerem je denarnica polna svežih bankovcev, ki jih je težko prigaral. Ko pomisli, koliko pekoče strasti in zadovoljstva lahko kupi za ta denar, se mu ustnice vlažne od pijače razvlečejo v blažen smehljaj in naroči še en kozarček.

Naenkrat mu pogled obstane na ljudeh okoli njega. V njihovih očeh občuti prezir in obtoževanje njegovega početja. Odmakne pogled od prebadajočih pogledov svojih sozemljanov in se zagleda v svoj prazni kozarec. Še enega naročim, pomisli, kdo mi kaj more. Pijem za svoj denar. Moje življenje je samo moje in ni last družbe. Navsezadnje mi oni nudijo ta moj svet. Zakaj bi se počutil odgovoren pred njimi? Oni so odgovorni za to moje početje. Najprej mi nudijo tako življenje, potem pa me prezirajo v tistem, v kar so me oni pahnili. Zadovoljen nad svojo razlago, zopet zlije vase kozarček pekoče tekočine. Naenkrat ga prevzame val otožnosti. Sam sem, pomisli. Nimam prijatelja ne dekleta. Vsi so me zapustili. Samo denar in pekoča tekočina mi pomagata najti prijatelja za kak dan ali uro. Ko pa tega ni, ostanem zopet sam s svojim svetom, ki mi ga nudi moj najboljši prijatelj – pekoča tekočina. Zakaj naj bi potem ne pil, če mi alkohol nudi vse, kar so si ostali zemljani pridobili s svojim delom. Po nepotrebnem tratijo svoje življenje za stvari, ki si jih ustvariš tukaj s pekočo tekočino in omamljeno domišljijo.

Kako je to preprosto, pomisli. Sedim tu in uživam sadove svojega neopravljenega dela vsak dan od 14. do 23. ure, srečen v svojem svetu.

Plača še zadnji kozarček pekoče tekočine, vstane, ter se odmaje domov. Jutri nasvidenje moj raj.

Monty

OB ZAKLJUČKU PRIJETNIH VEČEROV PD JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Pri Planinskem društvu Javornik-Koroška Bela zaključujemo s serijo večerov prikazovanja dia posnetkov v sodelovanju s fotoamaterji, ki se ukvarjajo s tovrstno fotografijo. Prikazovanja so se vrstila vsak četrtek ob 18. uri v sejni sobi društva, ki razpolaga s 35 sedeži in projekcijskim platnom 2 × 2 metra. Doslej se je zvrstilo s svojimi lepimi in zanimivimi posnetki 25 avtorjev.

Ogledali smo si lepote naše okolice, cvetoče vrtove, rože na balkonih pa tudi motive iz Železarne. Tudi posnetkov iz različnih zimsko športnih prireditev in spominskih pohodov ni manjkalo. Zelo dobro smo se seznanili s Karavankami v vseh letnih časih, od Zelenice do Tromeje, z vso bogato floro in fauno. Uživali smo ob lepotah Julijcev in celo Durmitorja, Dolomitov in Centralnih Alp. S pomočjo slike smo potovali celo na Korziko in v Pirineje v Španiji. Iz afriškega kontinenta smo spoznali Kenijo z ekvatorjem, Iran, Afganistan in Kurdistan. Seznanili smo se z lepotami Moskve in nekaterih mest Vzhodne Nemčije. Med predavatelji so bili tudi udeleženci vrhunskih Himalajskih jugoslovanskih odprav na Mt. Everest in Trisul pa Pamir v Kavkazu na Pik Lenin.

To je le nekaj najzanimivejših popotovanj. Poprečno se je teh večerov udeleževalo po 30 oseb.

Prireditelji in obiskovalci se vsem predavateljem in fotoamaterjem, ki so brezplačno sodelovali v našem programu javno zahvaljujemo in sicer: Zvonetu Andrejčiču, Janku Blatniku, Branku Blenkušu, Stanku Biaggi, Tonetu Berniku, Jaku Čopu, Francu Črvu, Jerneju Črvu, Pavlu Dimitrovu, Tonetu Gluharju, Jožetu Krčelju, Slavku Koblarju, Janku Kunšiču, Francu Kolmanu, Francu Legatu, Marjanu Manfreda, Stanku Maleju, Marku Pogačniku, Nadi Praprotnik, Jožu Rozmanu, Cirilu Svetina, Francu Sluga, Vladimirju Stojanu, Igorju Trojarju in Miru Vavpotiču.

Za PD Javornik – Koroška Bela
France Kreuzer

LETNI OBČNI ZBOR PEVSKEGA DRUŠTVA JESENICE

V petek, 12. marca, je bil v pevski sobi Titovega doma na Jesenicah redni občni zbor pevskega društva Jesenice. Občni zbor je otvorila predsednica pevskega društva Jesenice, Marija Zupančič-Vičar in pozdravila prisotne pevce članice in člane pevskega društva Jesenice – mladinskega mešanega pevskega zbora Blaž Arnič in ženskega pevskega zbora – ter goste Štefana Ščerbiča, predsednika sindikata železarne Jesenice, Mira Skubeta, predsednika pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, Joža Sušnika, sekretarja ZKO Jesenice in druge. Po izvolitvi delovnega predsedstva in ostalih organov občnega zbora, so sledila poročila o delovanju obeh pevskih zborov v letu 1980.

Predsednik mladinskega mešanega zbora Blaž Arnič, Vladimir Oblak, je poročal o delu mladih pevk in pevcev. Poročilo o delu mladih je bilo zelo kritično. Povedali so prav vse o sebi in svojem delu. Drugo leto dejavnosti zbora kaže na to, da je minila prvotna zagnanost in navdušenje, je bilo rečeno v uvodnem delu poročila. Prišlo je do precejšnjega osipa »starih« pevcev, ki so odšli k vojakom ali na šolanje. Tako so morali zbor v lanskem letu skoraj na novo formirati. Pomanjkanje pevcev se je stopnjevalo tako daleč, da je bilo celo ogroženo glasovno ravnotežje v zboru. Posebno poglavje je slab obisk vaj, zamujanje in predčasno zapuščanje vaj ter slaba disciplina. Redno ali z opravičljivimi izostanki je obiskalo vaje komaj nekaj več kot polovica članov zbora. V poročilu je naštetih še vrsto pomanjkljivosti pri skupnem delu, ki jih kljub stalnim opozorilom zborovodje in odbora zbora, nekateri člani zbora niso odstranili! Vse to je zelo motilo potek vaj in otežkočalo delo in zaviralo kvalitetno rast zbora. Mladi pevci menijo, da vse te pomanjkljivosti »hkrati predstavljajo ogromno notranjo rezervo«, ki bi jo lahko izkoristili za napredovanje in kvalitetno rast zbora.

Tako samokritičen pevski kolektiv pa je v preteklem letu vseeno zabeležil pomembne uspehe. Zbor je imel kar 16 nastopov na Jesenicah, v okolici in v drugih mestih Slovenije. Za pripravo svojih programov so potrebovali 84 vaj. Mladi pevci so uspešno nastopali na proslavah, srečanjih, pohodih, revijah, koncertih ... Za glasbeni arhiv RTV Ljubljana so posneli nekoliko pesmi in celovit program, ki so ga izvajali na republiški reviji mladinskih pevskih zborov Slovenije v Zagorju. Uradna ocena žirije o njihovem petju je bila dokaj ugodna. Tu si je zbor pridobil pravico do nastopa na zveznem tekmovanju na mladinskem pevskem festivalu – Celje '81. Ker je to največji uspeh pevskega zbora Blaž Arnič, oceno žirije navajamo v celoti: »Zbor se je predstavil presenetljivo dobro. Zveni lepo in muzikalno. Ima dokaj dobro izdelano dinamiko, primerno dikcijo in vokalizacijo. Ritem je ponekod površen, zlasti v prvi in tretji pesmi. Druga pesem je bila muzikalno zelo dobro podana. Svetujemo posvetiti več pozornosti ritmu. Zbor je po kvaliteti nad republiškim povprečjem.«

Taka spodbudna ocena in priznanje, obvezujeta člane zbora, da zelo resno pristopijo k delu in na nastopih, posebno pa na tekmovanju, potrdijo že priznano kvaliteto. To so mladi pevci s prizadevnim delom, pod vodstvom zborovodja Romana Ravniča, pripravljeni uresničiti. Zato so si zastavili zelo jasne smernice za nadaljnje delo. Če jim uspe vse to, potem bodo njihovi nastopi še uspešnejši, predvsem pa nastop na mladinskem pevskem festivalu Celje '81, saj so načrt dela podredili prav temu tekmovanju. Ker predvidevan program dela zahteva tudi določena finančna sredstva, mladi pevci pričakujejo razumevanje za njihove potrebe, predvsem pa bi želeli enotne obleke za vse članice in člane zbora.

O opravljenem delu ženskega pevskega zbora je poročala predsednica zbora Melita Jelen. Tudi poročilo ženskega zbora govori o nekaterih pomanjkljivostih v njihovem delu. Slabo obiskane vaje, premalo zavzetosti in večkratne spremembe v zboru, povzročata zaskrbljenost tistih pevk, ki z vso vnemo sodelujejo pri delu zbora. Bojijo se stagnacije. V poročilu je poudarjeno, da so bili uspešni le tisti nastopi za katere so bile priprave dovolj resne. V takih primerih so bili njihovi nastopi vedno dobro ocenjeni. Pevke menijo, da ni nobenih ovir, da ne bi moglo biti vedno tako. Sodelovanje glasbene pedagoginje Mire Mesaričeve bo zanesljivo olajšalo delo zborovodja Milka Škoberneta in prispevalo k uspešnemu delu, posebno v času priprav za nastope. V letu 1980 so pevke veliko vadile in nastopale. Imele so 33 nastopov, veliko več pa je bilo skupnih in sekcijskih vaj. Med uspešne nastope štejejo tekmovanje v Mariboru, saj so pevke osvojile tretje mesto in bronasto plaketo mesta Maribor, nastop na srečanju pevskih zborov SOZD Slovenske železarne na Ravnah na Koroškem in na tradicionalnem koncertu ob zaključku starega leta. Pevke bi želele še več. Pripravljene so žrtvovati veliko prostega časa in za lepo prepevanje vse svoje pevske kvalitete, katerih v tej jeseniški pevski skupini ni malo. V najbližjem času jih čaka snemanje za RTV Ljubljana za oddajo »amaterski zbori pred mikrofonom«, celovečerni koncert v Kranju in nastop na regijskem srečanju v Tržiču. Rade bi nastopile na šentviškem pevskem taboru in še kje. Realizacija želja pa je odvisna od finančnih sredstev, za katere bo moral poskrbeti izvršni odbor društva.

Iz poročil obeh zborov je razvidno, da je pevsko društvo Jesenice razvijalo dobre in tovariške medsebojne odnose. Vsi v društvu so se zavzemali, da pesem prodre med vse delovne ljudi in občane. Skrbeli so in ohranjevali lepo ljudsko slovensko pesem – pesem, ki druži ljudi in narode. Programska politika društva, oziroma zborov, je bila prilagojena zahtevam dogajanj v občini in drugod. Društvo je in bo tudi še naprej sodelovalo z družbenopolitičnimi organizacijami, ZKO in kulturno skupnostjo. Poročila govorijo o prizadevnem delu obeh zborovodij Romana Ravniča in Milka Škoberneta, ki s strokovnim delom pospešujeta rast zborov.

Po poročilu o finančnem poslovanju in nadzornega odbora, se je razvila razprava. Vsi, ki so se vključili v razpravo so na prvem mestu govorili o uspešnem delu obeh zborov in o skromnih finančnih sredstvih in bili mnenja, da se morajo zagotoviti sredstva za načrtovane nastope na srečanjih, festivalih in tekmovanjih. Poudarjeno je bilo, da oba zbora veliko pomenita v kulturnem življenju Jesenic. »Strah«, da ne bo sredstev za realizacijo programov obeh zborov sta v razpravi »razbila« Štefan Ščerbič in Miro Skube, ki sta v imenu sindikata in komisije za kulturo Železarne obljubila vso podporo, ker sredstva za tako dejavnost so, samo pravilno se morajo razdeliti in porabiti.

Predstavnik ZKO Jože Sušnik pa je ta problem obravnaval v mejah finančnih zmogljivosti te organizacije, kar kaže, da od ZKO ni pričakovati kaj več kot je načrtovano (140.000,00) medtem, ko finančni načrt odhodkov društva predvideva 352.463,60 din. Omenjeno je bilo tudi vprašanje izpopolnjevanja in pomlajevanja zborov. Da bi izboljšali stanje in zagotovili nadaljnjo rast, bo potrebno v oba zbora vključiti nekaj novih mladih pevcev. V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da so bili člani mladinskega zbora Blaž Arnič lepo sprejeti v pevsko društvo Jesenice in da so zadovoljni s položajem, ki ga imajo v društvu, kar jim je tudi omogočilo, da se izkažejo.

Ob sklepu občnega zbora so pevci z glasovanjem sprejeli poročila o delu zbora, o finančnem poslovanju društva, poročilo nadzornega odbora in delovne načrte zborov ter finančni načrt društva za leto 1981.

Ker izvršnemu odboru društva mandat ni potekel, so izvolili samo novo blagajničarko, ker je dosedanja to delo opravljala začasno.

F. Ropret

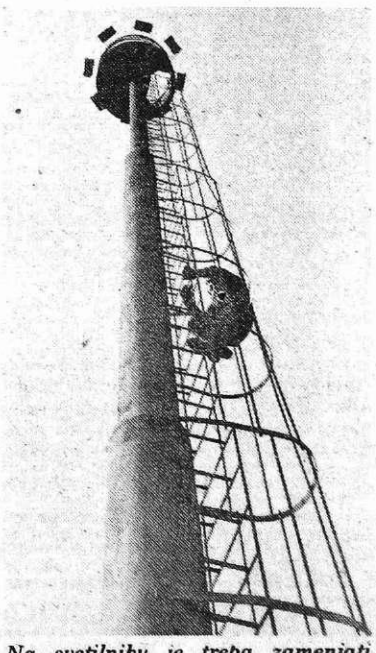

Na svetilniku je treba zamenjati žarnice (Foto I. Kučina)

NA POKALU »8. MAREC« — JESENIČANKE NAJMLAJŠE TELOVADKE

Preteklo nedeljo, 8. marca, so se že enajstič zapored zbrale v Zagrebu telovadke iz vse Jugoslavije in tekmovale za pokal »8. marec«. Letos je bilo tekmovanje prvič tudi kot kriterijsko tekmovanje za mladinke in članice. Skupno je tekmovalo 77 telovadk — 51 pionirk in mlajših mladink, 16 mladink in deset članic zveznega razreda.

Med najmlajšimi so nastopile tudi tri Jeseničanke, ki jim je bilo to tudi prvo resno tekmovanje in ena med članicami. Organizator tekmovanja, Gimnastična zveza Hrvatske, podeli vedno na tem tekmovanju trem najmlajšim telovadkam spominska darila. Tokrat je bila najmlajša telovadka iz Partizana Lukavac, nato pa so sledile vse tri Jeseničanke: Sandra Stefanovski, Nina Slamnik in Dagmar Brajkovič.

Najuspešnejša med najmlajšimi je bila trinajstletna Liljana Zumbulovič iz Novega Sada, ki bo kmalu zagotovo tudi stalna članica prve članske državne reprezentance, saj obvlada že celoten težaven tekmovalni program zveznega razreda. Tesno ji sledijo mlade Ljubljančanke Detiček, Miklič, Muženič, Mehak, Murn, Trontelj in še nekatere.

Vse tri mlade in male Jeseničanke so svoj ognjen tekmovalni krst prestale kar dobro. Pričele so tekmovati na parterju in trema jih je precej »zdelala«. Mala Sandra se je v veliki dvorani zmedla. Med vajo na parterju se ji je utrgala nit spomina in vaje ni uspela dokončati. Prav gotovo bo že na naslednji tekmi šlo bolje. Vsem trem je kar dobro uspelo skočiti premet čez konja, tudi na bradlji so bile kar solidne, z gredi pa so vse tri padle, kar se je pripetilo večini telovadk.

Med mladinkami je pokazala največ znanja in lepote gibanja mladinska državna prvakinja Nati Rogelj, Ljubljančanka iz Zelene jame. Lepo je zrasla, postala je velika in elegantna in velik up za olimpijsko reprezentanco, če bo le-ta sploh videla olimpiado. Tudi državna prvakinja med mlajšimi mladinkami Anja Reger iz Sp. Šiške lepo napreduje v težkih elementih, vendar pri vadbi ne polagajo dovolj pozornosti na lepše gibanje, kar ji bo v mednarodni konkurenci še kako manjkalo.

Zvezni razred je trenutno kaj revna družčina najboljših telovadk. Vsega deset se jih je zbralo v Zagrebu. Manjkale so Kavškova iz Novega mesta zaradi šolskih obveznosti, Jeseničanka Mesaričeva zaradi bolezni in Ljubljančanki Valetičeva in Žvabova. Presenetljivo, vendar zasluženo je prvič v zveznem razredu zmagala Novomeščanka Nataša Kočevarjeva pred Alenko Zupančič in Dragano Došen iz Novega Sada, ki je izgubila boj za prvo mesto že na prvem orodju, zaradi nerodnega padca z bradlje, ki pa je bil za telovadko brez posledic. Vsem se pozna, da priprave za pomladansko tekmovalno obdobje še niso zaključene. Vsem še manjka precej moči, da bi vaje izvedle brez napak. Tudi edini Jeseničanki v zveznem razredu Karmen Gasar se je to močno poznalo. Zbrala pa je kar zadovoljivo število točk (29,35), to pa je ob zelo ostrem novem pravilniku že dobršna mera telovadnega znanja.

REZULTATI:

Mlajše mladinke (51): PRESKOK — 1. Detiček 9,00, 2. Barbara Miklič (obe Z. j. Ljub.) 8,80, 3. Liljana Zumbulović (N. Sad) 8,60; 32. Sandra Stefanovski 6,50, 37. Nina Slamnik 5,85, 38. Dagmar Brajkovič (vse Jesenice) 4,90. BRADLJA: 1. Zumbulović (N. S.) 9,30, 2. Murn 9,10, 3. Muženič (obe Sp. Šiš.) 8,90, 28. Stefanovski 6,35, 29. Brajkovič 6,10, 32. Slamnik 5,85. GRED: 1. Zumbulovič 9,15, 2. Trontelj (Sp. Šiš.) 8,95, 3. Omerzo (Zagreb) 8,90, 20. Brajkovič 7,50, 33. Slamnik 6,80, 39. Stefanovski 6,35. PARTER: 1. Mehak (Sp. Šiš.) 9,10, 2.—4. Zumbulovič, Muženič in Miklič 9,00, 41. Slamnik 6,95, 43. Brajkovič 6,75, 46. Stefanovski 6,00.

Mladinke: 1. Nati Rogelj 34,30, 2. Anja Regent (obe Ljub.) 34,15, 3. Jelena Olah (Subotica) 32,80.

Članice — zvezni razred: 1. Nataša Kočevar (N. mesto) 35,35, 2. Alenka Zupančič (Sp. Šiš.) 35,05, 3. Dragana Došen (N. Sad) 34,85 ... 9. Karmen Gasar (Jesenice) 29,35.

ML

V VELESLALOMU 429 ČLANOV SINDIKATA, NAJBOLJŠA ELAN IN VEZENINA

V okviru programa športno rekreativnih iger radovljiških sindikatov, je bilo v nedeljo, 1. marca, na smučiščih Koble v Bohinjski Bistrici letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v veleslalomu.

Na tekmovanju, ki so ga pod pokroviteljstvom občinskega sveta zveze sindikatov in ZTKO Radovljica organizirali in izvedli prizadevni člani SK Bohinjska Bistrica, je nastopilo 364 moških in 65 žensk ali skupaj 429 članov iz 85 osnovnih organizacij sindikata.

Tekmovalci so bili razdeljeni v pet, tekmovalke pa v štiri starostne kategorije in so se pomerili za občinske naslove na treh različno zahtevnih progah.

Najboljša mesta v posameznih starostnih kategorijah in ekipni uvrstitvi so osvojili:

ŽENSKE C: 1. Ivanka Berčič (Žito Lesce) 33,94, 2. Francka Legat (SDK Radovljica) 36,20, 3. Amalija Podlipec (Elan Begunje) 36,32, 3. Milena Bukovnik (Vezenine Bled) 37,16, 5. Zdenka Resman (UKO Kropa) 37,79.

ŽENSKE B: 1. Romana Lakota (Združenje obrtnikov Radovljica) 32,65, 2. Ana Šifrer (LIP Bled) 33,14, 3. Alenka Bajželj (Vezenine Bled) 35,78, 4. Danica Rauh (OGP Grad Bled) 37,87, 5. Meta Turenšek (Iskra Lipnica) 37,87.

ŽENSKE A: 1. Boža Torkar (Špecerija Bled) 32,37, 2. Barbara Prešeren (Iskra Otoče) 33,61, 3. Barbara Mikež (Planum Radovljica) 34,21, 4. Darja Lazar (LB Radovljica) 34,83, 5. Andreja Žvan (Gradbeno podjetje Boh. Bistrica) 36,28.

MOŠKI E: 1. Franc Cvenkelj (Elan Begunje) 33,69, 2. Franc Šmit (Turistično društvo Bled) 35,76, 3. Tone Štiherle (Združenje obrtnikov Radovljica) 36,13.

MOŠKI D: 1. Janez Bohinc (Elan Begunje) 31,26, 2. Damjan Hafner (Iskra Lipnica) 31,92, 3. Janez Novak (Sukno Zapuže) 33,04, 4. Andrej Resman (Plamen Kropa) 33,15, 5. Rado Faganel (Iskra Otoče) 33,51.

MOŠKI C: 1. Andrej Klinar (GG Bled) 30,10, 2. Franc Perkovč (Elan Begunje) 31,50, 3. Maks Rozman (Plamen Kropa) 32,00, 4. Janez Peternel (Elan Begunje) 32,09, 5. Tone Rozman (Filbo Boh. Bistrica) 32,25.

MOŠKI B: 1. Miran Gašperšič (Elan Begunje) 29,09, 2. Tomaž Pogačnik (UKO Kropa) 29,79, 3. Miha Zupan (Elan Begunje) 30,80, 4. Janez Krivic (Elan Begunje) 31,02, 5. Jože Ambrožič (Veriga Lesce) 32,00.

MOŠKI A: 1. Tine Mulej (Elan Begunje) 45,56, 2. Janez Šemrl (GG Bled) 46,67, 3. Lado Mikič (Elan Begunje) 46,94, 4. Boris Šolar (Iskra Lipnica) 48,42, 5. Tone Štiherle (Združenje obrtnikov Radovljica) 48,69.

EKIPNO ŽENSKE: 1. Vezenine Bled 22 točk, 2. Elan Begunje 21 točk, 3. LIP Bled 18, 4. Špecerija Bled 16, 5. Planum Radovljica 15 točk.

EKIPNO MOŠKI: 1. Elan Begunje 146 točk, 2. Veriga Lesce 60, 3. Lip Bled 41, 4. GG Bled 36, 5. Združenje obrtnikov Radovljica 31 točk.

EKIPNO SKUPAJ: 1. Elan Begunje 167 točk, 2. Veriga Lesce 65, 3. LIP Bled 59, 4. Združenje obrtnikov Radovljica 45, 5. GG Bled 43, 6. Iskra Otoče 37, 7. Iskra Lipnica 36, 8. Vezenine Bled 34, 9. Sukno Zapuže 31, 10. Špecerija Bled 24 točk.

V. M.

KOŠARKARSKI TURNIR OSNOVNIH ŠOL S PRILAGOJENIM PROGRAMOM V KRANJU

V petek, 13. marca, je bil v Kranju v osnovni šoli Helena Puhar košarkarski turnir za učence osnovnih šol s prilagojenim programom in vzgojnih zavodov iz vse Slovenije. Na tekmovanju je sodelovalo deset moštev, med njimi tudi ekipa osnovne šole Polde Stražišar v postavi: Ibrahim Alagić, Vojko Smolej, Milan Pintarič in Robert Domitrović. Ekipe so štele le po štiri tekmovalce zaradi premajhne telovadnice.

Za jeseniške učence je bila to prva tekmovalna preizkušnja. Na tekmovanje so odšli brez rezerve in brez številnih treningov. Povedati je namreč treba, da šolsko športno društvo osnovne šole Polde Stražišar dela v skrajno neprimernih pogojih brez telovadnice in športnih igrišč. Pri TVD Partizan Jesenice so si vzeli v najem telovadnico enkrat tedensko, kar pa je občutno premalo, da bi lahko pričakovali boljših rezultatov. Da bi uporabljali telovadnico večkrat tedensko pa ni izgledov, ker imajo preskromna finančna sredstva.

Vrstni red ekip je bil: 1. VZ Planina, 2. OŠ Ljuba Mikuž Žalec, 3. OŠ Helena Puhar Kranj, 4. OŠ Elvira Vatovec Strunjan, 5. OŠ Kazara Nova Gorica, 6. VZ Matevž Langus Kamna gorica, 7. OŠ Ivanka Urankar Celje, 8. OŠ Janez Levec Ljubljana, 9. OŠ Dušan Kveder-Tomaž Litija in 10. OŠ Polde Stražišar Jesenice.

Jeseniškim fantom žreb ni bil naklonjen, saj so se srečali v prvem kolu z ekipo Žalca, ki se je kasneje borila v finalu. V drugem kolu pa so se srečali z ekipo iz Litije, ki jih je tudi premagala.

Turnir je bil številčen in na kvalitetni ravni. Cilj vsega pa ni samo tekmovanje, ampak tudi medsebojno spoznavanje učencev osnovnih šol s prilagojenim programom. Na takih srečanjih sklepajo učenci prijateljstva med seboj, poleg tega pa potrjujejo in preizkušajo svoje fizične in psihične sposobnosti.

Na območju občine lahko nastopajo le posamezno, zaradi manjšega števila učencev, zato jim tekmovanja take vrste, kot je bilo v Kranju, toliko več pomenijo.

Na koncu moramo povedati še, da so se jeseniški učenci letos prvič udeležili občinskega šolskega prvenstva v veleslalomu v Kranjski gori. Nastopilo je pet učencev, od katerih sta se uvrstila le Karlo Girandon in Miladin Šakič.

Mentor ŠSD: T. Dvoršak

OBČNI ZBOR GORJANSKIH PLANINCEV

V soboto, 14. marca so se zbrali delovni gorjanski planinci na dvainpetdesetem rednem letnem občnem zboru. Večina društvenih organizacij v Gorjah nima rednih letnih zborov, planinci pa to organizirajo vsako leto, kajti planinsko društvo v Gorjah je najbolj številčna organizacija in upravni odbor se zaveda tega, da je treba vsako leto položiti račun dela za preteklo leto svojim članom. Novi upravni odbor je bil izvoljen na lanskem letnem zboru, zato letos volitev ni bilo. Gorjansko planinsko društvo ima rednih vpisanih članov, mladincev in pionirjev 845.

Na tem občnem zboru so bila podana poročila z zelo bogato vsebino o delu društva v letu 1980, tudi finančno poročilo je zelo razveseljivo, kljub temu, da brez težav ni šlo. Planinsko društvo Gorje oskrbuje tik pod Triglavom dom Planiko in nekdanjo tržaško kočo na Doliču, ki so jo pred leti precej povečali in temeljito obnovili. In kot tare vsa planinska društva večna skrb za oskrbnike in strežno osebje v visokogorskih kočah in domovih, se temu ne morejo izogniti tudi Gorjanci. Lansko leto so dobili, poleg stalnih oskrbnic, v pomoč dijakinje.

Iz knjige vpisov obiskovalcev je razvidno, da je bil obisk dokaj številen. V domu Planika je bilo 7.333 obiskovalcev, nočilo pa je 1.570 tujih in 3.383 domačih planincev. Na Doliču je bilo 9.230 obiskovalcev, nočilo pa je 549 tujih in 3.980 domačih gornikov. Oba domova sta bila odprta 28. junija, dom Planika je bil zaprt 20. septembra, Dolič pa 2. oktobra.

Vse, kar lahko nudi visokogorska postojanka gostu obiskovalcu, je bilo treba znositi s kohjiči iz doline Krme po strmih poteh in nevarnih stezah. Kar 16.220 kilogramov je bilo »tovora« za ti dve planinski postojanki, na povratku v dolino pa so odnašali prazne steklenice. Kljub temu, da je že pred leti stekla množična akcija zbiranje denarja in obveznic delovnih ljudi in delovnih organizacij, teh sredstev se je nabralo kar preko pol milijarde starih dinarjev, za postavitev tovorne žičnice iz doline Krme do doma na Kredarici in dalje do Planike in Staničeve koče, do danes ni bilo storjenega ničesar. Tudi prisotni predstavniki sosednjih planinskih društev so izrekli prav zaradi tega mnogo kritike. Kamen spotike je namreč v tem, da to območje sodi v zavarovani narodni triglavski park, v katerem se ne dovoljuje gradnja.

PD Gorje ima tudi svoj alpinistični odsek, ki šteje devetnajst članov, mladih alpinistov, ki so lani opravili kar 172 plezalnih tur vseh težavnostnih stopenj in v vseh letnih časih.

Ravno sedaj poteka 50 let, odkar so gorjanski planinci odprli prehod skozi znano »Pokljuško luknjo« in zgradili galerije. Danes je vse to opustošeno. Dogovor s turističnim društvom Gorje pa je, da bi morda še to leto vse to obnovili, seveda odvisno od finančnih možnosti, in tudi to naravno lepoto zopet približati turistom.

Na tem zboru so bili prisotni zastopniki sosednjih planinskih društev, PZS pa je zastopal tovariš Janez Kmet, ki je povedal, da je v Sloveniji že vključenih stodvatisoč organiziranih planincev, kar vsekakor ni pomembno samo za planinstvo, pač pa tudi v pogledu splošnega ljudskega odpora, saj pohod po gorah krepi telesno zdravje in odpornost organizma.

Ob zaključku zbora je bil prečitan in dan na glasovanje delovni in finančni plan za letošnje leto. Oba sta bila brez pripomb sprejeta.

Jože Ambrožič

POHOD NA SNEŽNIK

V nedeljo, 15. marca, je bil zimski pohod na Snežnik. Udeležili smo se ga jeseniški planinci, natančneje pionirji iz osnovnih šol Tone Čufar, Prežihov Voranc in Gorenjskega odreda Žirovnica ter mladinci iz gimnazije.

Ob petih zjutraj smo se zbrali pred gimnazijo na Jesenicah. Z avtobusom smo se debele tri ure vozili do koče na Sviščakih. Med potjo smo se pogovarjali in zabavali. Od Sviščakov smo peš krenili proti Snežniku. Pot se je vlekla okoli hribčkov in gričev in kar uro in pol smo rabili do vznožja Snežnika. Ko smo se vzpenjali na vrh, je pihal močan veter. Na vrhu pa smo morali čakati, da smo vstopili v pretesno kočo, v kateri se je trlo ljudi. Popili smo čaj, žigosali knjižice in se odpravili navzdol proti Sviščakom. Navzdol je šlo hitreje. Na Sviščakih smo dobili spominske izkaznice, tisti, ki so se pohoda že večkrat udeležili, pa značke.

Pohod je že sedmič organiziralo planinsko društvo Ilirska Bistrica v počastitev borcev XIV. divizije in Tomšičeve brigade, ki so že v letu 1943 imeli položaje na obronkih Snežnika. Ob vznožju Snežnika pa so prvič natisnili Kajuhove partizanske pesmi.

Pohod mi je bil kljub slabemu vremenu všeč, saj sem spoznal nov koščk naše ožje domovine Slovenije.

Klemen Gričar

NA ROŽCI SE DOBIMO 29. MARCA

Vsako leto se v začetku pomladi alpinisti dobimo na Rožci že nekaj let zapored. Tako bo letos že peto srečanje alpinistov, ki so kdajkoli plezali na Jesenicah. Prav prijetno je srečanje starih prijateljev in tovarišev v navezah. Mladi plazalci, ki šele začenjajo spoznavati nevarnosti in lepoto gora in prepadnih sten, spoznajo svoje vzornike in prekaljene alpinistične veterane, ki so pustili del sebe v čudovitih prepadnih stenah v domovini in tujini, ki so na mnogih vrhovih pustili sled svoje noge.

Mnogo znanih imen smo že srečali na Rožci: Gandi, Medja, Župančič, Krušic, Šilar, Kočevar, Dimitrov, Košir ... Še bi lahko naštevali, ampak preveč jih je bilo, samih odličnih alpinistov, predanih reševalcev in dobrih ljudi. Srečamo se pri pastirski koči in pogovori stečejo: »Zdravo, kako si kaj? Se spominjaš, ko smo bili ...« . In krepak stisk roke potrdi staro prijateljstvo.

Zakaj ravno na Rožci?

Že Skalaši so se dobivali pri prijazni koči. Vemo, Maks Dimnik nam je pripovedoval na enem od srečanj. Marsikatero vragolijo so ugnali in se prijetno imeli. Zato smo se leta 1977 odločili, da taka srečanja obnovimo, da postanejo tradicionalna.

Imamo pa nekaj težav. Kdo pa jih nima? Doslej je na Jesenicah plezalo od 250 do 300 ljudi, pa za vse ne vemo. Veliko jih živi v drugih krajih domovine, pa tudi v tujini jih je nekaj. Vsem bi radi poslali vabila, pa žal ne vemo za njihove naslove. Vemo pa, da bi bilo srečanje ob polnoštevilni udeležbi prijetnejše, zanimivejše in popolnejše. No vseeno upamo, da bo udeležba številna in bo namen srečanja dosežen.

Letošnje srečanje alpinističnega odseka Jesenice bo v nedeljo, 29. marca. Zbor udeležencev bo ob 7. uri pred hotelom Belcijan v Planini pod Golico, nakar bomo skupaj odšli do lovske koče in naprej na vrh. Prav prijetna smuka bo nazaj grede. Pripravili smo tudi lične spominke, ki pa ne bodo zastonj. Zanje bodo morali udeleženci prispevati po 100 dinarjev. Nič ne pomaga, stabilizacija in denarna stiska.

Vabimo vse alpiniste in alpinistke, ki so bili kdajkoli člani AO Jesenice in še prej TK Skala, naj pridejo na srečanje, prav prijetno bo.

Upamo, da se 29. marca dobimo na Rožci polnoštevilno, slabo vreme pa tako ali tako ni ovira.

AO Jesenice

OBVESTILO TEKAČEM

Privržence teka obveščamo, da bomo letos skušali sestaviti ekipe treh tekačev za tek ob žici okupirane Ljubljane, ki bo 9. maja. Dolžina proge je 25 km, poteka pa tudi čez hrib Golovec, kar zahteva od udeležencev precejšnjo fizično pripravljenost. V želji, da bi v trojkah tekli čim bolj enakovredni tekači, se bomo sestali V PONEDELJEK, 23. MARCA OB 16. URI pri Žvagnovem mostu in opravili že kar prvi trening, obenem pa se bomo dogovorili tudi za bodoče treninge.

Vsi iz oddaljenejših krajev se bodo lahko preoblekli na bližnji kmetiji.

Za vse ostale informacije v zvezi s tem kličite Uršeja telefon 260.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE z. o. sol. o., Cesta železarjev 8 — 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1981/82 naslednje štipendije

dipl. inženir metalurgije	10
dipl. inženir strojništva	5
dipl. inženir elektrotehnike	4
dipl. ekonomist	4
dipl. inženir računalništva	2
inženir strojništva	2
ekonomist (računovodska usmeritev)	3
metalurški tehnik	13
grafik	1
strojni mehanik	30
strugar	20
orodjar	5
varilec	5
elektroenergetik	15
monter vodovodnih naprav	5
avtomehanik	4
livarski modelar (modelni mizar)	5
kuhar	3
natakar	3
talilec	15
valjavec (vroči)	15
valjavec (hladni)	20
žičar	15
strojni kovač	10

1. Kandidati vložijo prijave za štipendiranje na obrazcu DZS 1.65.

Osebni dohodki staršev, navedeni v prijavi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1980; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezek pokojnine (za december 1980) je treba napisati, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise ali fotokopije dokažil o učnem uspehu (letno spričevalo za šol. leto 1980/81, spričevalo o zaključnem izpitu, potrdilo o vseh opravljenih izpitih), brez katerih so prijave nepopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno.

3. Prijave bo sprejemal kadrovski sektor železarne Jesenice **do 10. junija 1981.**

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE z. o. sol.; Cesta železarjev 8 — 64270 Jesenice

za šolsko leto 1981/82 razpisuje študijske ugodnosti za izobraževanje ob delu:

III. stopnja — magisterij na fak. za elektrotehniko	2		
— računalništvo		SEO	1
— operacij. raziskav. — statistika		SEO	1
VŠOD — org. proizvodna usmeritev	1	Transport	1
dipl. inženir metalurgije	1	SEO	1
dipl. inženir strojništva	1	Remontne del.	1
dipl. inženir elektrotehnike	2	Remontne del.	2
dipl. ekonomist (računovodska smer)	2	FRS	2
dipl. organizator	2		
— org. proizv. usmeritev		SEO	1
— računalništvo		SEO	1
inženir strojništva	2	Vzdrževanje	1
		Novogradnje	1
inženir elektrotehnike	1	Vzdrževanje	1
ekonomist	4	SEO	1
		prodaja	3
organizator dela	2		
— org. proizv. usmeritev		Vratni podboji	1
— org. proizv. usmeritev		SEO	1
strojni tehnik	1	Energetika	1
prometni tehnik (cestna ali železniška usmeritev)	2	Transport	2
ekonomski tehnik	2	SEO	1
		FRS	1
upravno adm. tehnik	1	SEO	1
delovodja — strojna usmeritev	6	Vzdrževanje	5
		Energetika	1
delovodja — elektro usmeritev	3	Vzdrževanje	3
delovodja — metalurška usmeritev	8	Plavž	2
		Jeklarna	2
		Valj. Bl. Štekel	2
		Vratni podboji	1
		Žebljarna	1
PKMEŠ — strojni mehanik	4	Profilarna	1
		Transport	3
— ključavničar — varilec	4	Vratni podboji	2
		Transport	2
— neopredeljeni poklici	20	Strojne del.	15
		Energetika	5
ŠMD — talilec	15	Plavž	5
		Jeklarna	10
— vroči valjavec	7	Valj. Bl. Štekel	3
		Valj. žice in pr.	4
— hladni valjavec	15	HV Bela	5
		HV Jesenice	3
		Jeklovlek	7
— žičar	14	Žičarna	10
		Žebljarna	2
		Elektrode	2
— hl. oblikov. profilov	5	Profilarna	5
— adjuster met. izdelkov	14	TKR	14

Prošnja za pridobitev študijskih ugodnosti mora vsebovati naslednje podatke:

- rojstni datum,
- TOZD in oddelek,
- delovne naloge, ki jih delavec opravlja,
- delovna doba v železarni.

Prošnje je treba poslati na kadrovski sektor — odd. za izobraževanje **do 10. junija 1981.**

VLOGE ZA DELNO NADOMESTILO STANARIN

Na podlagi določil zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu (Uradni list SRS št. 5/72, 13/77 in 15/76) in odloka o delni nadomestitvi stanarine in drugi družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu (Uradni vestnik Gorenjske št. 26/72, 15/74, 13/75 in 11/77) objavlja Samoupravna stanovanjska skupnost po sklepu 3. redne seje odbora za odobravanje delne nadomestitve stanarine z dne 16. 3. 1981 naslednji

JAVNI RAZPIS
za zbiranje vlog za odobritev delne nadomestitve stanrine za leto 1981

I. SPLOŠNE DOLOČBE

– Delna nadomestitev stanarine je odvisna od premoženjskega stanja nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva, od velikosti stanovanja in od števila članov gospodinjstva.
– Delna nadomestitev stanarine lahko znaša največ 80 % višine pogodbene stanarine.
– Najmanjši znesek do katerega se delna nadomestitev stanarine ne izplačuje je 30,00 din.
– Delna nadomestitev stanarine se odobri za dobo enega leta.
– Upravičenec do delne nadomestitve stanarine je dolžan Samoupravni stanovanjski skupnosti sporočiti vsako spremembo, ki bi vplivala na pravico oz. znesek nadomestila stanarine.

II. UPRAVIČENCI ZA PRIDOBITEV DELNE NADOMESTITVE STANARINE SO:

– Nosilci stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so v družbeni lastnini,
– Nosilci stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so v lasti občanov.

III. POGOJI, KATERE MORAJO IZPOLNJEVATI NOSILCI STANOVANJSKE PRAVICE:

– Do delne nadomestitve stanarine so upravičeni tisti nosilci stanovanjske pravice, katerih gospodinjstva uporabljajo stanovanje, ki po površini ne presega naslednjega normativa:

Število članov gospodinjstva	površina v kv. m (standard. stan. površ. + do 10 %)
1	od 29–32
2	od 40–44
3	od 56–61,5
4	od 68–75
5	od 75–83
6	od 83–91

in za vsakega nadaljnjega člana družine še 8 kv. m.

Delna nadomestitev stanarine ne pripada:
a) če nosilec stanovanjske pravice oddaja stanovanje v podnajem,
b) če je nosilec stanovanjske pravice ali drug član gospodinjstva lastnik stanovanjske hiše, počitniške hiše oz. nepremičnine, ki se uporablja v te namene ali lastnik osebnega avtomobila, katerega vrednost presega 100.000,00 din.

IV. DOKAZILA, KI JIH MORAJO DOSTAVITI UPRAVIČENCI NOSILCI STANOVANJSKE PRAVICE:

– Dokazila o osebnih dohodkih nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva za leto 1980 in pismena izjava o drugih dohodkih ustvarjenih v letu 1980.
– Dokazila o stalni prijavljenosti in številu članov gospodinjstva (prijavni urad).
– Dokazilo o premoženjskem stanju nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva (davčna uprava).
– Kopijo stanovanjske pogodbe.
– Kopijo kupoprodajne pogodbe o nakupu osebnega avtomobila v kolikor kateri od članov gospodinjstva poseduje osebni avto.

V. POSTOPEK ZA VLOŽITEV VLOGE ZA PRIDOBITEV DELNE NADOMESTITVE STANARINE:

Nosilec stanovanjske pravice, ki izpolnjuje pogoje navedene v točki III tega razpisa vloži vlogo za odobritev delne nadomestitve stanarine na posebnem obrazcu, ki ga dobi pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice, Titova 65.

VI. RAZPISNI ROK

Ta razpis velja 30 dni od dneva objave. Vloge, ki bodo prispele izven omenjenega roka bodo obravnavane posebej in se bodo upoštevale od prvega dne v naslednjem mesecu po vložitvi vloge, delna nadomestitev stanarine pa se tudi v tem primeru odobri za dobo enega leta.

UPOKOJENCEM V OBČINI JESENICE

Društvo upokojencev Javornik–Koroška Bela je spodbudila zamisel, da bi v Crikvenici, blizu doma jeseniških železarjev, najelo za čez vso sezono dve dvoposteljni sobi. Pozivamo vse interesente, ki bi radi deset dni počitnic preživeli v Crikvenici v spodaj navedenih terminih, da se čim preje prijavijo in sicer v torkih dopoldne od 9. do 12. ure v domu upokojencev Javornik–Koroška Bela na Javorniku.

Razpored izmen je naslednji: Od 5. do 15. junija; od 15. do 25. junija; od 25. junija do 5. julija; od 5. do 15. julija, od 15. do 25. julija; od 25 julija do 1. avgusta; od 4. do 14. avgusta; od 14. avgusta do 24. avgusta; od 24. avgusta do 3. septembra in od 3. do 13. septembra.

Cena dvoposteljne sobe je 220,00 din na dan, prehrana pa bi bila možna v domu železarjev ali pa v kakšnem drugem gostišču.

Lahko se prijavite tudi v svojem društvu.

SAP – VIATOR – MEDKRAJEVNI POTNIŠKI PROMET
SAP LJUBLJANA TOZD MEDKRAJEVNI POTNIŠKI PROMET, DELAVNICE, TURIZEM IN ŽIČNICE JESENICE

oglaša naslednja prosta dela in naloge:

1. **VOZNIK ZA LINIJO KROPA – JESENICE**
   Pogoji: poklicni voznik motornih vozil »D« kategorije, dve leti delovnih izkušenj.

2. **VOZNIK ZA LINIJO PODBREZJE – JESENICE**
   Pogoji: poklicni voznik motornih vozil »D« kategorije, dve leti delovnih izkušenj.

3. **SPREVODNIK**
   Pogoji: dokončana osemletka, znanje slovenskega jezika.

4. **SKLADIŠČNIK V SERVISU ZA AVTOBUSE IN TOVORNJAKE**
   Pogoji: poklicna šola avtomehanske ali druge ustrezne stroke, dve leti delovnih izkušenj.

5. **VRATAR**
   Pogoji: dokončana osemletka.

Zaposlitev pot tč. 1. in 2. je primerna za delavce s stalnim bivališčem v Kropi in Podbrezjah oz. v neposredni bližini teh krajev.

Izbrani kandidati bodo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjih zaposlitv pošljite do vključno 27. marca 1981 na naslov: SAP – VIATOR, Medkrajevni potniški promet, delavnice, turizem in žičnice Jesenice, Titova 67.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

Po sklepu 5. redne seje UO DPD Svoboda Hrušica z dne 11. marca 1981 objavljamo prosto mesto za novega najemnika bifeja v domu družbenih organizacij na Hrušici.

Pogoji in obveznosti po dogovoru!

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe upravnemu odboru delavskega prosvetnega društva Svoboda Hrušica v roku 15 dni po objavi razpisa.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

21. marca amer. barvni risani film SNUPI SE VRAČA DOMOV, ob 15. uri
21. in 22. marca italij. barvni kavb. film PRESTRELJENI DOLAR, režija Kelvin Jakson Paget, v gl. vlogi Giuliano Gemma, ob 17. in 19. uri
23. in 24. marca špan. barvni zgod. film ČRNI MEČ, režija Francisco Rovira Beleta, v gl. vlogi Maribel Martin, ob 17. in 19. uri
25. marca amer. barvni film – drama PEKLENSKA ČETRT, režija Sylvester Stallone, v gl. vlogi Sylvester Stallone, ob 17. in 19. uri
26. marca zaprto.
27. marca amer. barvni športni film RIBA, KI JE REŠILA PITTSBURG, režija Gilbert Moses, v gl. vlogi Julius Erwing, ob 17. in 19. uri
28. in 29. marca amer. barvni grozlj. film ŽRELO 2, režija Jeannot Szwarc, v gl. vlogi Ray Schneider, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

21. in 22. marca špan. barvni zgod. film ČRNI MEČ, ob 18. in 20. uri
22. marca amer. barvni risani film SNUPI SE VRAČA DOMOV, ob 10. uri
23. in 24. marca italij. barvni kav. film PRESTRELJENI DOLAR, ob 18. in 20. uri
25. marca zaprto.
26. marca amer. barvni film – drama PEKLENSKA ČETRT, ob 18. in 20. uri
27. marca amer. barvna soc. drama NORMA RAE, ob 18. in 20. uri
28. in 29. marca franc. barvni pust. film LUPEŽ, ob 18. in 20. uri

Kino KRANJSKA GORA

21. marca amer. barvni krim. film BOJEVNIKI PODZEMLJA, ob 20. uri
25. marca špan. barvni pustol. film ČRNI MEČ, ob 20. uri
28. marca italij. barvni kavb. film PRESTRELJENI DOLAR, ob 20. uri

Kino DOVJE-MOJSTRANA

21. marca angl. nem. barvni vojni film ŽELEZNI KRIŽ, ob 19. uri
22. marca amer. barvni krim. film BOJEVNIKI PODZEMLJA, ob 19. uri
28. marca špan. barvni zgod. film ČRNI MEČ, ob 19. uri
29. marca italij. barvni kavb. film PRESTRELJENI DOLAR, ob 19. uri

Dopisujte v Železarja

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 21. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
ŠPECERIJA BLED – supermarket Union, Titova 22 in
ROŽCA – samopostrežna trgovina 9, Bokalova 5/a.

OBVESTILO LASTNIKOM PSOV

Kinološko društvo Bled obvešča člane društva, ljubitelje psov in ostale, ki bi želeli lastnega psa, da bo sestanek v soboto, dne 21. marca, ob 18. uri v prostorih gostišča Turist v Lescah, nasproti železniške postaje.

Na sestanku bo podana širša informacija o osebni an družbeni koristnosti šolanja psov, o potrebni opremi za šolanje, o času in trajanju tečaja in o preizkusu uspešnosti pridobljenega znanja.

Udeleženci sestanka bodo seznanjeni tudi o bivanju in prehrani psa, o njegovi nujni higieni pri zatiranju kužnih bolezni in zunanjih ter notranjih zajedalcev. Po želji bodo lahko tudi informirani o organizaciji kinološkega društva Bled in o njegovem družbenem delu danes.

Člani društva, ljubitelji in ostali, vabljeni ste na aktivno rekreacijo in koristno združite s prijetnim!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, pradedka

FLORIJANA MRAKA
iz Most

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Hvala tov. Matiču za poslovilne besede in zabreškim pevcem za žalostinke.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi naše ljube hčerke, sestre, tete in svakinje

JULKE ALJANČIČ

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in sočustvovanja ob težki izgubi. Zahvaljujemo se stanovalcem v bloku za denarno pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni izreči tovarišicam Klinarjevi, Ingličevi in Bertalaničevi in vsem drugim, ki ste sočustvovali z nami. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice, ki so ji nudili zadnjo pomoč. Hvala pevcem za zapete žalostinke od odprtem grobu in Društvu invalidov Jesenice za zadnje slovo od pokojnice. Hvala vsem za darovano cvetje in vsem ter vsakomur posebej, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in počastili njen spomin.

V globoki žalosti Aljančičevi

KMET | UMETNI LASJE | ČEŠKI JEZIKOSL. (VACLAV) | DEL KMEČKEGA VOZA | NAPRAVA NA PODMORNICI | ARABSKI ŽREBEC | NASELJE NA PAŠMANU | JADRAN. OTOK | PREBIVALKA ČRNE CELINE | ŽELEZAR | PESNICA BUDAU | ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI

EGIPT. KRALJICA | EUGENE O'NEILL | NAUK O ZRAČNIH PLASTEH

SPOJINA ALKOHOLA Z KISLINO | DEL KNJIŽNEGA BLOKA | TRAVA Z. KOSNJE

TULEC | EL. NABIT DEL | LATINSKI VEZNIK | PERZIJA | KRATICA ZA IBIDEM

PIJAČA STARIH SLOVANOV | ESTONEC | GRŠKI FILOZOF | ŽELEZAR | SOGL. IN SAMOG. ŽENSK. LOVRO | ZNIŽANA NOTA „E" | PREDHODNIK TELEKSA | KLASITEV | STARBEOTIJEC

TUJ, VOJAŠKI ČIN | ZAPORNIK | PRITOK KAME V SB. REKA V ANGLIJI | LJUBLJ. POKOPALIŠČE | HESTO V TURČIJI | VODNO PLOVILO TONE KUNTNER

ŽELEZAR | STARA PALESTINA | STRIGA | LASTNOST OVALA | TURŠKA SLAŠČICA | TRUP. | NAVDUŠEN V GLASBI

FR. FILM. IGRALEC (JEAN) | ZAČETNIK ARPADOVIC | IZJEMEN DOSEŽEK | KRAGUJEVAC | MESTO V ITALIJI | VRSTA KROKODILA | PISAČA BOGOV

VADITELJICA | ANGLEŠKA NIKALNICA | DELON | KOBILCA | NORVEŠ. SMUČAR. SKAKAL. | SOVJET. POROČ. AGENC.

RIMSKA BOGINJA PLODNOSTI | PLAČILO ZA CESTO | PAVLOVA | JANEZ ERŽEN | GOSTA, TANKA TKANINA

GLASBENO ZNAMENJE | EL. MERSKA ENOTA | ANDREJ KURENT INDUST. RASTLINA | KOREOGRAFINJA SEVNIK ST. JAP. TELOVADEC

LUKA V ALŽIRIJI | MESTO NA KIUČU (JAPON.) | ILJUŠIN IRIDIJ | REKA NA KUBI | MOČNA IGRALNA KARTA | JOŽE SENICA RADIJ

DRŽAVA V AFRIKI | PREGOVOR | PEVKA SPIROVA | ZVEZDA V ŠKORPIJONU

ŽENSKI PEVSKI GLAS | POD | DRAGAN NIKOLIĆ | ? | IRSKA | AMERIŠKI ASTRONAVT | ŽELEZAR | SESTAVIL RONNER

PRVAK ŽELEZARNE V KEGLJANJU NA LEDU EKIPA DELOVNE SKUPNOSTI SEO TKR NG

Na prvenstvu Železarne v kegljanju na ledu je nastopil 301 tekmovalec iz 20 TOZD oz. delovnih skupnosti, od tega 34 tekmovalk.

REZULTATI:

MOŠKI: 1. Anton Vrečko 73 točk (RD), 2. Franc Bergel 65 (Vzdrževanje), 3. Marjan Žitnik 63 (KSI), 4. Jože Bokan 59 (žičarna), 5. Janez Babič 58 (SEO TKR NG), 6. Jože Hafner 57 (SEO TKR NG), 7. Anton Mladkar 56 (Jeklarna), 8. Franc Aleš 51 (Žičarna), 9. Franc Pintar 51 (KSI), 10. Marjan Dolinšek 50 točk (KSI), itd.

ŽENSKE: 1. Bogdana Aleš 45 točk (SEO TKR NG), 2. Maja Junež 38 (KSI), 3. Marija Klinar 38 (transport), 4. Manda Bakič 34 (HV Jesenice), 5. Sonja Lotrič 33 (SEO TKR NG), 6. Draga Turk 28 (DP), 7. Joži Šetinc 28 (SEO TKR NG), 8. Bojana Mežnarc 27 (SEO TKR NG), 9. Nuša Bondalo 26 (SEO TKR NG), 10. Silva Pintar 26 točk (SEO TKR NG), itd.

EKIPNO;

MOŠKI: 1. SEO TKR NG 262 točk, 2. RD 260, 3. Žičarna 253, 4. KSI 242, 5. Vzdrževanje 234, 6. Livarna 234, 7. Jeklarna 228, 8. SD 211, 9. Transport 209, 10. VBŠ 197 točk itd.

ŽENSKE: 1. SEO TKR NG 106 točk, 2. HV — Jesenice 81, 3. KSI 77, 4. RD 45, 5. DP 45, 6. Transport 38, 7. KO FI 28 točk.

Rezultati ekipnega tekmovanja po štirih panogah — veleslalom, smučarski teki, sankanje in kegljanje na ledu:

MOŠKI: 1. SEO TKR NG 93 točk, 2. RD 89, 3. Vzdrževanje 82, 4. Jeklarna 81, 5. HV Jesenice 66, 6. HV Bela 57, 7. SD 55, 8. VBŠ 54, 9. Žičarna 54, 10. KSI 51, 11. Livarna 49, 12. Energetika 44, 13. KO-FI 42, 14. Plavž 40, 15. Transport 33, 16. Elektrode 29, 17. Železarna 20, 18. DP 16, 19. Valj. deb. ploč. 13, 20. Jeklovlek 13, 21. Profilarna 9, 22. Vratni podboji 9, 23. Valjarna žice 8 točk.

ŽENSKE: 1. SEO TKR NG 68 točk, 2. KO-FI 44, 3. RD 29, 4. KSI 21, 5. HV Jesenice 18, 6. Plavž 17, 7. Elektrode 16, 8. VBŠ 14, 9. DP 13, 10. Vzdrževanje 10, 11. HV Bela 9, 12. Energetika 7, 13. Transport 6, 14. Valjarna deb. ploč. 5 točk.

baj

ODPRTO PRVENSTVO KRANJSKE GORE V VELESLALOMU

V petek, 13. marca, še ni nič kazalo, da bi naslednji dan lahko prireditelji izpeljali dolgo pričakovano tekmovanje. Vendar niso obupali in so vse popoldne delali in pripravljali progo na Brsnini v res nemogočih razmerah. Dež in veter, marljivih smučarskih delavcev iz Kranjske gore ni odvrnilo od odločitve, da mora biti proga za naslednji dan pripravljena. Ko smo jih gledali se nam je sproti vsiljevala misel, svetovni finale mora uspeti, pri taki zavzetosti vseh, ki so v petek pokazali, kaj se z voljo in delom da narediti.

V soboto, ko smo se zbirali ob cilju, so bili ti smučarski zanesenjaki veseli in nasmejani, saj jim je vreme naklonilo lep obraz in sonce, ki je sijalo z vsem svojim žarom in dalo pečat celotni tekmi. Ob cilju na lepo okrašeni mizi, so se bleščali prelepi pokali in praktične nagrade za najboljše. Le-te so zbrali amaterski smučarski delavci pri organizacijah združenega dela v Kranjski gori.

REZULTATI V POSAMEZNIH KATEGORIJAH:

Cicibanke do 8 let (7 nast.): 1. Eva Malun 1.06.73, 2. Katarina Pogačar 1.12.15, 3. Andreja Benet 1.13.48, 4. Sandra Kotnik 1.16.10, 5. Nataša Branc 1.22.14.

Cicibani do 8 let (22): 1. Janez Slivnik 50.47, 2. Aleš Piber 55.61, 3. Grega Mertelj 1.01.69, 4. Aleš Pančur 1.02.69, 5. Andrej Medved 1.02.76.

Cicibanke od 8—11 let (13): 1. Vesna Dovžan 49.15, 2. Tina Žmitek 51.56, 3. Romana Škrilec 52.20, 4. Maja Vindišar 56.88, 5. Patricia Figus 58.05.

Cicibani od 8—11 let (27): 1. Klemen Rotar 49.00, 2. Gregor Grilc 49.70, 3. Blaž Markež 50.30, 4. Igor Makra 50.45, 5. Karel Slama 51.69.

Pionirke (13): 1. Verona Klinar 46.98, 2. Barbara Kunc 47,70, 3. Romana Kotnik 50.53, 4. Mojca Novak 50.80, 5. Mojca Por 54.18.

Pionirji (45): 1. Sašo Robič 44.49 (to je bil tudi najboljši čas proge), 2. Robi Žan 45.26, 3. Aleš Vidic 46.18, 4. Matjaž Naglič 46.27, 5. Gaber Pogačnik 46.77.

Mladinke do 18 let (2): 1. Špela Resman 56.52, 2. Zlata Semen 58.92.

Mladinci do 18 let (12): 1. Marko Robič 47.66, 2. Slavko Mertelj 48.56, 3. Anton Košir 49.28, 4. Aleš Košir 49.44, 5. Jani Hrovat čas 50.13.

Člani I. do 30 let (20): 1. Andrej Rant 45.43, 2. Franc Komac 46.19, 3. Janez Kovač 46.44, 4. Jure Hafnar 46.72, 5. Janez Veber 47.15.

Članice I. do 30 let (8): 1. Edith Rant 49.47, 2. Sonja Vilman 50.24, 3. Anka Košir 50.84, 4. Mojca Legat 52.75, 5. Breda Bernik 54.43.

Članice II. do 40 let (5): 1. Ana Pogačar 58.47, 2. Marica Ravnik 1.00.08, 3. Nadja Gregorič 1.02.15.

Člani II. do 40 let (19): 1. Mirko Klinar 46.21, 2. Marko Židan 47.21, 3. Lovro Markež 47.53.

Članice III. do 50 let (7): 1. Zdenka Resman 53.27, 2. Andreja Arhar 54.78, 3. Danica Legat 56.40.

Člani III. do 50 let (14): 1. Franci Mrak 44.52, 2. Jaka Šporn 47.56, 3. Edi Slivnik 47.88.

Veteranke (1): 1. Darinka Porenta 56.23.

Veterani (7): 1. Franc Gašperin 51.31, 2. Andrej Resman 51.79, 3. Marko Porenta 51.85.

Ob podelitvi priznanj se je v imenu vseh 230 tekmovalcev, ki so vsi imeli do konca tekmovanja skoraj enake pogoje, kar še enkrat potrjuje, kako dobro je bila pripravljena proga, zahvalil eden od tekmovalcev prireditelju za resnično enkratno tekmovalno doživetje z željo, da bi bilo takih in podobnih tekmovanj čim več.

M. R.

Najboljših pet mlajših mladincev: Peternel — Alpetour, Petrovič — Novinar, Čižman — Olimpija, Oblak — Jesenice, Knific — Alpetour

DOMAČI OBRAČUN SKAKALCEV

TVD Partizan Žirovnica je ob koncu sezone organiziral klubsko prvenstvo za pionirje in cicibane. Tekmovanje je potekalo v četrtek, 5. marca, na obeh skakalnicah v Begunjah. Sodelovali so vsi aktivni tekmovalci, pridružilo pa se jim je precej začetnikov. Uvrstitve so bile v bistvu pričakovane, najboljši v tekmovanjih za pokal SRS so tudi na domačem obračunu zanesljivo slavili.

REZULTATI:

Mlajši cicibani: 1. Knafelj, 2. Košelnik L., 3. Sedovnik.

Starejši cicibani: 1. Gašperin, 2. Modrijan, 3. Legat, 4. Kunšič itd.

Ml. pionirji: 1. Šmid, 2. Baloh, 3. Marjanovič, 4. Knafelj, 5. Kaltenekar, 6. Gašperin, 7. Košelnik, 8. Ozebek.

St. pionirji: 1. Dolar, 2. Grvala, 3. Volarič, 4. Janša, 5. Halilovič.

Vzporedno s klubsko sta potekali še dve šolski tekmi. Na prvenstvu osnovnih šol jeseniške občine je bila razvrstitev podobna klubski, prvaki so isti, z izjemo pri starejših cicibanih, kjer je občinski šolski prvak Modrijan. Omeniti še velja dva izredno dolga skoka Dolarja, najbrž doslej največje dolžine begunjske skakalnice: 38 in 38,5 metra.

Zmagovalci osnovnih šol radovljiške občine so postali: Bizjak med mlajšimi in Gašperin med starejšimi cicibani ter Kaltenekar med mlajšimi in Legat med starejšimi pionirji. Namen šolske tekme je bil med drugim tudi poživiti med radovljiško mladino zanimanje za ta šport, v katerem, razen v Begunjah, vlada precejšnje mrtvilo.

Ekipa TVD Partizan Žirovnica je v nedeljo šla v goste v Sebenje pri Tržiču. Na petdesetmetrski skakalnici je bila meddruštvena tekma. Pri pionirjih je zmagal domačin Zupan, Žirovničani pa so se uvrstili 3. Marjanovič, 4. Baloh, 7. Kaltenekar, 11. Knafelj, 15. Gašperin in 18. Košelnik. Pri mladincih je bil najboljši Poljanc pred Erženom. Jeseničan Dolar je bil tretji, Grvala pa sedmi. Edino zmago za Jesenice je prispeval bivši reprezentant Ivo Zupan. Za njim sta se uvrstila Brane Finžgar iz Kranja in Demšar iz Tržiča.

M. G.

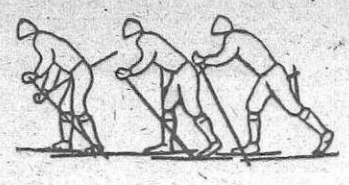

SMUČARSKI SKOKI

Prejšnjo soboto je smučarski klub Triglav iz Kranja pripravil še zaključno tekmo za cicibane in mlajše pionirje. Na zadnjih krpah snega je sodelovalo okoli šestdeset skakalcev v glavnem iz gorenjskih klubov. Največ so dosegli domačini Kranjčani, saj so osvojili v vseh treh kategorijah prva mesta in tako seveda tudi ekipno zmago.

Jeseniški skakalci so se uvrstili tik pod vrhom. Dve drugi, eno četrto in eno šesto mesto, tak je bil izkupiček boljših, čeprav so nekateri imeli boljše daljave od zmagovalcev. Jeseniškim skakalcem očitno še precej manjka pri lepoti sloga, saj so, na primer, Baloh, Knafelj in Marjanovič imeli večje daljave od zmagovalcev, ali pa devetouvrščeni Kaltenekar boljšo od petouvrščenega Kranjčana. Seveda pa je sojenje sloga dokaj kočljivo opravilo.

Na tej tekmi so prvič sodelovali pionirji novoustanovljene skakalne sekcije iz Mojstrane. Po uvrstitvah so bili še skromni, obstaja pa naj upanje, da bo ta šport v tem starem zimskem centru spet zaživel.

REZULTATI:

Ml. cicibani: 1. Jagodic (Triglav) 173,5 (15, 15,5), 2. Knafelj (Jesenice) 172,5 (15,5, 16,5), 3. Zupan (Triglav) 144,5 (12,5, 12,5). 10. Pavločič (Jesenice).

St. cicibani: 1. Knific (Triglav) 178,0 (16, 15,5), 2. Kešnar 166,0 (15, 15,5), 3. Mubi 157,0 (14,5, 15), 4. Mezek 156,5 (14, 14,5), 5. Nedeljko (vsi Triglav) 154,5 (14,5, 13), 6. Gašperin (Jesenice) 154,0 (15, 13,5), 8. Kunšič, 10. Legat, 20. Arko, 22. Modrijan (vsi Jesenice).

Ml. pionirji: 1. Kešnar (Triglav) 187,0 (17, 17), 2. Baloh (Jesenice) (17,5, 17,5), 3. Knific (Triglav) 183,5 (16,5, 17), 4. Marjanovič (Jesenice) 175,5 (17, 17,5), 5. Remic (Triglav) 172,5 (16, 16,5), 9. Kaltenekar, 14. Košelnik (oba Jesenice).

M. G.

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO V KEGLJANJU NA LEDU

Na občinskem sindikalnem prvenstvu v kegljanju na ledu je nastopilo 355 tekmovalcev in sicer 299 moških, od tega 22 registriranih tekmovalcev in 34 žensk. Rezultati so bili naslednji:

Moški — posamezno: 1. Anton Vrečko 73 (RD), 2. Franc Bergel (Vzdrževanje) 65, 3. Marjan Žitnik 63 (KSI).

Moški — registrirani tekmovalci: 1. Srečo Noč 107, 2. Jože Klinar 105, 3. Lado Sodja 99 — vsi Murka.

Ženske: 1. Bogdana Aleš 45 (SEO TKR NG), 2. Maja Junež 38 (KSI), 3. Marija Klinar 38 (Transport).

Ekipno — moški: 1. SEO TKR NG 262 točk, 2. TOZD Remontne delavnice 260 točk, 3. TOZD Žičarna 253 točk.

Ženske: 1. DS SO TKR NG 106 točk, 2. TOZD HV Jesenice 81 točk, 3. DS KSI 77 točk.

baj

REKREACIJSKI SMUČARSKI TEK V RATEČAH

SD Rateče-Planica je v nedeljo, 15. marca, priredilo skupaj z Nedeljskim dnevnikom rekreacijsko tekmovanje v smučarskem teku na 5 km dolgi progi. Kljub slabemu vremenu se je tekmovanja udeležilo 60 tekmovalcev.

V posameznih kategorijah so zmagali:

Moški do 40 let: Pavel Kobilica — Gorje, moški nad 40 let: Janko Kobentar — Hrušica; ženske — Tina Modic — Ljubljana.

Najmlajša tekmovalka je bila Tatjana Mlinar iz Rateč, najstarejši udeleženec pa Tone Pogačnik z Jesenic.

Kljub slabemu vremenu pa sta bili v Ratečah še dve tekmovanji v smučarskem teku in to: tek vodilnih organov v organizaciji Nedeljskega dnevnika in SD Rateče-Planica in slovensko prvenstvo poštarjev v tehnični izvedbi SD Rateče-Planica. To samo dokazuje, da je smučarski tek vedno bolj priljubljena oblika športne rekreacije delovnega človeka.

K. B.

TRADICIONALNI TEK ZA 8. MAREC V RATEČAH

SD Rateče-Planica je v nedeljo, 15. marca, priredilo tradicionalno tekmovanje v smučarskem teku v počastitev dneva žensk. Vsaka žena je ob prihodu v cilj prejela nagelj. Po tekmovanju pa je bila majhna slovesnost ob podelitvi priznanj.

Proga je bila dolga 2 km in doseženi so bili sledeči rezultati: 1. Tatjana Mlinar, 2. Marija Kajžar, 3. Tončka Brudar, 4. Olga Slivnik, 5. Lenka Kerštajn, 6. Mima Petrič, 7. Sonja Kavalar, 8. Dragica Mlinar, 9. Mimi Vidovič.

K. B.

DERBI KOLA NA JESENICAH

V nedeljo, 22. marca se bo na Jesenicah pričela pomladanska nogometna sezona in sicer z derbijem dveh prvouvrščenih ekip Primorja iz Ajdovščine in domače ekipe Jesenic. Tekma bi morala biti odigrana že v jesenskem delu in je bila zaradi prezgodnjega snega preložena na pomladanski čas.

Nogometaši pravijo, da bodo morali igrati proti dvema nasprotnikoma, proti ekipi Primorja in »proti« slabemu igrišču, ki v slabem vremenu oziroma blatu, ne omogoča razviti dobrih napadov, je pa tudi »zaveznik« moštev, ki se odločijo za obrambno igro in vsaj na »iztržek« ene točke. Vse to pa je v nedeljo na strani gostujoče ekipe. Upajmo pa da bodo tokrat domači nogometaši premagali oba nasprotnika, saj je na gostovanju v Ajdovščini le malo manjkalo, da domačinom niso odvzeli točke, če ne celo obe. Imeli so namreč veliko priložnosti za gol, ki jih niso izkoristili, zastreljali pa so celo enajstmetrovko in tesno izgubili 1:2.

Igralci so optimistično razpoloženi in vsi nestrpno pričakujejo nedeljskega srečanja in boja za zmago, ki bi jih še bliže pripeljala k prvemu mestu in uvrstitvi v slovensko nogometno ligo.

Tudi med simpatizerji jeseniških nogometašev je veliko zanimanje za nedeljsko srečanje in pričakujejo lep obisk.

Nedeljsko srečanje se bo pričelo na igrišču v Podmežaklji ob 15.45, v predtekmi ob 14. uri pa se bosta pomerili mladinski moštvi Primorja in Jesenic.

A. Ibrahimović

V SOBOTO IN NEDELJO SPET PRAZNIČNA PLANICA

Planica, naša znana dolina pod Poncami, bo konec tedna spet oživela. Pogumni smučarski skakalci se bodo pomerili na planiških skakalnicah na tekmi, ki bo letos obenem tudi finale svetovnega pokala v smučarskih skokih.

Za veliko smučarsko prireditev povsod vlada veliko zanimanje. Prijave ekip dokazujejo, da se bodo v dolini pod Poncami resnično zbrali najboljši skakalci, sobotna in nedeljska tekma pa bo tudi dokončno odločila, kdo bo letos osvojil svetovni pokal v smučarskih skokih. Ob najboljših skakalcih iz Avstrije, Norveške, Finske, Kanade, Japonske in drugih držav se bodo za čimboljšo uvrstitev in nove točke v svetovnem pokalu potegovali tudi naši skakalci.

Organizacijski komite Planica si prizadeva, da bi prireditev izvedli kar se da solidno in brezhibno. Prav v zadnjih dneh imajo veliko dela s pripravo skakalnic, kajti odjuga in toplo vreme je povzročilo več nevšečnosti.

V teh dneh zaključujejo s pripravami obeh skakalnic, na pomoč pa so jim tudi letos priskočili miličniki — kadeti in številni smučarski delavci, prijatelji Planice iz različnih krajev.

Organizatorji zagotavljajo, da bodo uredili dovolj parkirnih prostorov in vse ostalo, da se bodo vsi, ki bodo prišli v dolini pod Poncami prijetno počutili ob bojih pogumnih skakalcev.

Organizacijski komite je prav tako pripravil več serij značk, ki bodo navdušile številne zbiralce.

Značke bodo lep spomin na Planico, hkrati pa bo zbrani denar pomemben prispevek pri premostitvi finančnih težav pri izvedbi velike zimske skakalne prireditve.

J. R.

INTENZIVNE PRIPRAVE NA FINALE SVETOVNEGA POKALA V ALPSKEM SMUČANJU V KRANJSKI GORI

Na FIS progi na Vitrancu bomo od 26. do 28. marca letos gledali vse najboljše smučarje in smučarke v alpskih disciplinah, ki se bodo borili za najboljša mesta v svetovnem pokalu. Zaključek svetovnega pokala pa ne pomeni samo tekmovanje v tehničnih disciplinah, ampak bodo v paralelnem slalomu tekmovali tudi najboljši specialisti za smuk. To pa pomeni, da se bo prvič v zgodovini alpskega smučanja v Kranjski gori in nasploh v Jugoslaviji zbrala celotna svetovna elita v alpskem smučanju iz vseh treh disciplin tako moški kot ženske. Vsekakor bo enkraten dogodek neposredno na veleslalomišču Vitranca videti Križaja, Stenmarka, oba brata Mehr, Nadigovo in druge, čemur pa bo vsekakor dal enkratni prispevek paralelni slalom, na katerem bomo med vratci opazovali tudi vožnje najboljših smukačev, ki se sicer tekmovanj v tehničnih disciplinah ne udeležujejo.

Zaradi vsega tega je zanimanje za Kranjsko goro veliko. Vsekakor želi sleherni v teh dneh biti v Kranjski gori, neposredno doživljati in spremljati tekmovanja. Prav zato organizator z vso vnemo pripravlja proge in vse kar bo omogočilo, da bo prireditev uspela in da bo sleherni, ki bo v teh dneh prišel v Kranjsko goro doživel enkraten športni užitek. Poleg tega bo v Kranjski gori poskrbljeno tudi za prijetno drugačno življenje. Tako v času med prvim in drugim tekom obeh veleslalomov, kakor tudi v večernih urah, bo nastopal Alpski kvintet, organiziranih pa bo tudi več drugih prireditev. Skratka Kranjska gora se pripravlja na letos največje tekmovanje v alpskem smučanju v svetu. Na progah neutrudljivo delajo tehnične ekipe, sto in sto drugih nalog opravlja vrsta marljivih smučarskih delavcev, kar vse povezuje organizacijski komite, ki ga sestavljajo predsedniki vseh komisij. Priprave tako rekoč potekajo brez počitka, kar daje garancijo za uspešno izvedbo zaključka tekmovanj za svetovni pokal.

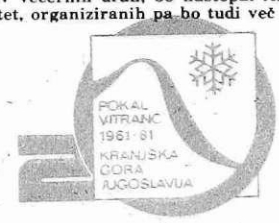

V prodaji so tudi že nalepke za parkiranje osebnih avtomobilov, ki veljajo 80 din in vstopnice, ki so 10 din za mladino in 30 din za odrasle. Poleg tega je možno kupiti značke v vseh trafikah TP Tobak in pa vrsto drugih spominkov z oznako te prireditve. Izdana je tudi posebna jubilejna značka v seriji in posebna razglednica Kranjske gore. Za vse, ki bodo prišli v Kranjsko goro gledat zaključek tekmovanj za svetovni pokal pripravlja organizacijski komite vrsto stvari, prav gotovo bodo med njimi za marsikoga tudi majhna presenečenja. V času tekmovanja bo v Kranjski gori izdana tudi posebna publikacija ob 20. prireditvi tekmovanja za pokal Vitranc, ki bo predstavila vsa dosedanja tekmovanja.

Skratka pričakujemo, da bo uspešna izvedba letošnjega finala svetovnega pokala navdušila vso našo športno javnost, predvsem pa, da bodo tudi v Kranjski gori nastopili naši najboljši alpski smučarji Križaj, Strel, Kuralt, Franko ter naše najboljše alpske smučarke, ki jih bodo gledalci tudi neposredno videli v boju za najboljša mesta.

SEDMI GORSKI TEK NA VRŠIČ

Športno društvo Kranjska gora razpisuje sedmi GORSKI TEK NA VRŠIČ v nedeljo, 5. aprila, s štartom ob 10. uri pri hotelu ERIKA.

Prijave in vplačila štartnine sprejema TURISTIČNO DRUŠTVO KRANJSKA GORA. Štartnina znaša 150,00 din. Vsak udeleženec prejme značko in štartno številko.

Dvig štartnih številk je možen na dan tekmovanja v hotelu LEK od 7. do 9. ure.

Tekmovalci so razdeljeni v naslednje skupine: 1. moški letnik 1941 in mlajši, 2. moški letnik 1940 in starejši, 3. ženske.

Štart je skupinski, kategorizirani tekmovalci in prvih 100 uvrščenih iz leta 1980 štarta na posebnem štartnem prostoru.

Vsi udeleženci tekmujejo na lastno odgovornost.

Razglasitev rezultatov bo ob 14,30 pred hotelom LEK v Kranjski gori.

Prvi trije v vsaki kategoriji prejmejo pokale.

Rezultati bodo objavljeni v glasilu ŽELEZAR.

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

ZMAGA IN DVA PORAZA

Blejci so v I. B zvezni ligi — zahod gostili ekipo Radničkega iz Slavonskega Broda in jo premagali po enakovrednem boju s 3:2. Radnički, ki se je predstavil kot zelo homogena in borbena ekipa, je Blejcem predstavljal veliko oviro, da so le-ti prišli do novih točk. Domačini so tokrat zaigrali, predvsem na začetku tekme, slabše kot pred tednom dni v Banja Luki, ko so nesrečno izgubili. V obrambi niso mogli urediti svoje vrste in je ekipa Radničkega z lahkoto povedla 2:1 v nizih. Šele to je bila spodbuda za domače igralce, da so zaigrali tako kot znajo. Popravili so blok, pa tudi v polju ni bilo več izgubljenih žog. Do konca so še stopnjevali z agresivno igro, tako da so kljub slabemu začetku, zasluženo zmagali. Z novima točkama, skupno jih imajo 14, so še naprej na šestem mestu, vodi še vedno Železničar iz Osijeka z 22 točkami.

V prihodnjem kolu bodo Blejci igrali z Rijeko na Reki, ki v spomladanskem delu igra odlično.

Ženska ekipa je v drugi zvezni ligi — zahod igrala doma z ekipo Kopra in izgubila 2:3. Blejke so zaigrale dobro le v začetku. Gostje so nato zaigrale precej bolje, predvsem v polju in na mreži in vprašanje zmagovalca je bilo rešeno. Domačinke so zaigrale dobro samo na mreži, povsem pa so odpovedale v polju in pri serviranju. Za zmago Koprčank je bila odločilna tudi njihova veliko večja izkušenost.

Blejčanke imajo po drugem spomladanskem kolu osem točk, vodi pa Marčana iz Pule z 12 točkami.

Mladinci Bleda so v prvi slovenski ligi — zahod gostovali pri vodilnem Pionirju v Novem mestu. Domačini, ki so še brez poraza, niso dovolili nobenega presenečenja. S svojo izkušenostjo in višino so brez težav premagali Blejčane s 3:0. Z novima točkama so se Novomeščani še bolj utrdili na vrhu, Blejci pa so z dvema točkama na sedmem mestu.

Mladinci bodo v soboto gostili ekipo Narodni dom iz Ljubljane. Tekma bo ob 18. uri v telovadnici osnovne šole Josipa Plemlja na Bledu.

M. Torkar

SKUPŠČINA TVD PARTIZANA JAVORNIK — KOROŠKA BELA

Upravni odbor TVD Partizan Javornik-Koroška Bela vabi člane in prebivalce na redni občni zbor, ki bo v soboto, 21. marca ob 18. uri v prostorih doma. Na občnem zboru bomo pregledali opravljeno delo v minulih dveh letih in si začrtali nove naloge.

Pogovorili se bomo tudi o akciji »iščemo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji.«

RAZGLASITEV NAJBOLJŠIH ŠPORTNIKOV TOZD REMONTNE DELAVNICE

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice vabi vse športnike, ki so se udeleževali tekmovanj na športno srečanje in razglasitev rezultatov za leto 1980, ki bo v zgornjih prostorih restavracije Kažine, v četrtek dne 26. marca ob 17. uri.

Na srečanju bo predaval alpinist Pavle Dimitrov o Himalajski odpravi na Kangbačen.